

Müasir Rusiya-Azərbaycan münasibətləri dostluq, qarşılıqlı anlaşma, qarşılıqlı dəstək və məqsədyönlülük kimi möhkəm təmələ əsaslanır.

AZƏRBAYCANIN BÜTÖVLÜYÜ, MÜSTƏQİLLİYİ VƏ TƏRƏQQISI

RESPUBLİKA

TƏSİSÇİ: AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI PREZİDENTİNİN İŞLƏR İDARƏSİ VƏ QƏZETİN REDAKSIYA HEYƏTİ

23 APREL 2024-cü il

ÇƏRŞƏNBƏ AXŞAMI

№ 81 (7839)

GÜNDƏLİK İCTİMAİ-SİYASİ, SOSIAL-İQTİSADİ QƏZET

WWW.RESPUBLIKA-NEWS.AZ

Gün gələcək Azərbaycan dünyaya günəş kimi doğacaq.

I. Əliyev

Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin Rusiyaya işgüzar səfəri

Moskvanın Vnukovo-2 beynəlxalq hava limanında qarşılama

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev Rusiya Federasiyasının Prezidenti Vladimir Putinin dəvəti ilə aprelin 22-də Moskvaya işgüzar səfərə gəlib.

AZƏRTAC xəbər verir ki, Moskvanın Vnukovo-2 beynəlxalq hava limanında dövlətimizin başçısını Rusiya xarici işlər nazirinin müavini Mixail Qaluzin və digər rəsmi şəxslər qarşıladılar.

AZƏRTAC

Prezident İlham Əliyevin Prezident Vladimir Putinlə təkbətək görüşü olub

Aprelin 22-də Moskvada Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin Rusiya Federasiyasının Prezidenti Vladimir Putin ilə təkbətək görüşü olub.

AZƏRTAC xəbər verir ki, Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevi salamlayan Rusiya Prezidenti Vladimir Putin dedi:

- Hörmətli İlham Heydər oğlu. Gəldiyiniz üçün sağ olun.

Bu günlərdə BAM-ın (Bakal-Amur Magistralının) 50 illiyini qeyd edirik. Hamı yaxşı bilir ki, hökumət komissiyasına rəhbərlik edən atanız dəfələrlə tikintiyə baş çəkərək bu məsələdə çox əhəmiyyətli rol oynayıb. Əslində o, bütün Sovet İttifaqı üçün mühüm olan bu nəhəng layihənin təşkilatçılardan biri olub. Biz təkcə bu barədə bilməklə kifayətlənmirik, həm də bunu xatırlayırıq və ona çox minnətdarıq, onun xatirəsini yad edirik.

Bu gün bizim həm də BAM-ın veteranları ilə görüşümüz olacaq, danışılacaq bir çox mövzu var. İndi biz, yaqın ki, Siz bu barədə bilirsiniz, Şərqi poliqonu adlı marşrutu inkişaf etdiririk, həm BAM, həm də Transsib onunla bağlıdır. Beləliklə, bütün bunlar bu gün də bizim üçün əhəmiyyətlidir, həm də çox böyük əhəmiyyətə malikdir. Düşünürəm, hətta əminəm ki, atanızın bu nəhəng layihənin həyata keçirilməsinə sərf etdiyi bütün səylər, zəhmət çəkdiyi illər bu gün də təkcə

Rusiya üçün deyil, həm də bütün Müstəqil Dövlətlər Birliyi üçün mühüm rola malikdir. Onu nəzərdə tutaram ki, bir çox tərəfdaşlarımız bu və ya digər dərəcədə bu nəqliyyat arteriyasından istifadə edirlər. Əlbəttə, bizim yüksək səviyyədə olan və inkişaf edən ikitərəfli münasibətlərimizdən danışmaq imkanımız olacaq. Əmtəə dövriyyəyimiz artır: o, artıq 4 milyard dollardan da çoxdur. Dollar ekvivalentində desək, Azərbaycan iqtisadiyyatına yatırılan Rusiya investisiyası 6 milyarddır.

Hökumətlərarası komissiya fəal işləyir. İqtisadiyyatın real sektorunda, kooperasiyada, infrastrukturda əməkdaşlığın bir çox maraqlı istiqamətləri var, zənnimcə, onların bir neçəsi ölkələrimizin ictimaiyyətinə məlumdur. Sözsüz ki, regionda təhlükəsizliyin təmin edilməsi ilə bağlı vəziyyətdən də danışacağıq. Bir çox məsələlər var ki, onlar olduqca həssasdır. Biz Sizinlə onların hər birini müzakirə edəcəyik. Sizi görməyimizə çox şadıq. Xoş gəlmisiniz. (davamı 2-ci səhifədə)

Dövlət sərhədlərimizin, ərazi bütövlüyümüzün bərpası ölkəmizin gücünün ifadəsidir

Azərbaycan Ordusunun İkinci Qarabağ müharibəsində Ermənistan üzərində qazandığı hərbi-siyasi qələbə nəticəsində əzəli yurd yerlərimiz, Qarabağ və Şərqi Zəngəzur düşmən işğalından azad edilib. Bu gün Böyük Qayıdış planına uyğun olaraq erməni vandalizminə məruz qalan şəhər, kənd və qəsəbələrimizdə genişmiqyaslı bərpa-quruculuq işləri sürətlə davam edir.

Artıq keçmiş məcburi köçkünlərin bir hissəsi öz doğma yurdlarına qayıdıblar. Laçın və Füzuli şəhərləri, eləcə də Ağalı, Taliş və Zabux kəndlərində həyat yenidən canlanır.

(davamı 7-ci səhifədə)

Bu gün Türkiyədə Milli Suverenlik və Uşaqlar Günüdür

Böyük Qayıdış davam edir

Aprelin 22-də növbəti köç karvanı Füzuliyə yola düşüb. Bu mərhələdə Füzuli şəhərinə daha 39 ailə - 172 nəfər köçürülüb.

30 ildən sonra doğma yurduna qovuşan Füzuli sakinləri hərtərəfli dövlət qayğısı ilə əhatə olunduqlarına görə Prezident İlham Əliyevə və Birinci vitse-prezident Mehriban xanım Əliyevaya öz təşəkkürlərini bildiriblər. (davamı 9-cu səhifədə)

Beynəlxalq aləmin Azərbaycana böyük etimadı

Haylar "dost" axtarışında

Uğurlu diplomatiya Cənubi Qafqazda sülhün açarındır

Azərbaycan və Ermənistan regionunda çoxdan gözlənilən sülhün əldə olunması üçün tarixi fürsətin yarandığı fikrini bölüşür. İki ölkə münasibətləri normalaşdırmaq, suverenlik və ərazi bütövlüyü prinsiplərinə hörmət əsasında sülh sazişinə nail olmaq niyyətindədir.

Bunun ilk nümunəsini ötən il dekabrın 7-də Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Administrasiyası

və Ermənistan Respublikası Baş nazirinin Aparatı arasında aparılmış danışıqlarda gördük. Təmaslar nəticəsində etimad quruculuğu istiqamətində ciddi addımların atılmasına dair razılıq əldə olundu. (davamı 8-ci səhifədə)

Xəzərdə süni adalar yaradılacaq

Təbiətin yaratdığı gözəllik insan əməyi ilə daha möhtəşəm, əcəzkar olur. Xəzər dənizi özünəməxsusluğu, zənginliyi ilə Azərbaycanın ən böyük təbii sərvətlərindən biridir. İlk növbədə neft ölkəsi kimi tanınmağımızda əhəmiyyətli rol oynayan dəniz digər üstünlükləri ilə də xalqımıza xeyir verir.

Ölkə başçısı İlham Əliyev Hacıqabul rayonunda yenidən qurulacaq Şirvan suvarma kanalının təməlləşmə mərasimindəki çıxışı zamanı Xəzər dənizinin suyunun duzsuzlaşdırılması layihəsi barədə danışıqdan demişdir: "Bu layihə həyata keçiriləndən sonra biz Xəzər dənizinin suyundan da həm suvarma üçün, həm içməli su kimi istifadə edəcəyik. Dünyanın bir neçə ölkəsi duzsuzlaşdırma sahəsində böyük təcrübəyə malikdir və bizim də Xəzər dənizi kimi böyük su hövzəmiz var. Təbii ki, biz bu imkanları da istifadə edəcəyik". (davamı 9-cu səhifədə)

Heydər Əliyev amili dövlətlərarası münasibətlərimizdə həmişə mühüm rol oynayıb və oynayacaqdır.

Prezident İlham Əliyevin Prezident Vladimir Putinlə təkbətək görüşü olub

(əvvəli 1-ci səhifədə)

Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev dedi:

–Hörmətli Vladimir Vladimiroviç. Dəvətə görə sağ olun. Yenidən görüşməyimizə şadam.

BAM-in tikintisinin başlanmasının 50 illiyinə həsr olunmuş bugünkü tədbirdə iştirakla bağlı dəvətinizə görə ayrıca təşəkkürümü bildirirəm. Rusiya rəhbərliyinin, həmçinin ictimaiyyətinin Heydər Əliyevin xatirəsinə göstərdikləri ehtiramı Azərbaycanda yüksək qiymətləndiririk. Qeyd etdiyiniz kimi Heydər Əlirza oğlu Əliyev vaxtilə Ümumittifaq tikintisi adlandırılan bu nəhəng layihənin həyata keçirilməsində fəal iştirak edib və onun reallaşdırılmasına öz töhfəsini verib. Ona görə bizim üçün əlbəttə ki, bu tədbirdə iştirak etmək çox xoşdur və böyük şərəfdir. Bu gün bu qlobal layihənin

həyata keçirilməsinə öz töhfəsini verən insanlarla da görüşəcəyik.

Tarixin yadda qalan bu məqamları ölkələrimizi, xalqlarımızı daha da yaxınlaşdırır, münasibətlərimizin gələcəkdə də ardıcıl inkişafına töhfə verir. Biz əlaqələrimizin inkişafından çox razıyıq. Artıq iki ildən çoxdur ki, 2022-ci ilin fevralında burada, Kremldə imzaladığımız və əsas siyasi sənəd olan, gələcəkdə münasibətlərimizin ardıcıl inkişafını müəyyən edən müttəfiqlik qarşılıqlı fəaliyyəti haqqında Bəyannamə çərçivəsində işləyirik.

Sizin də qeyd etdiyiniz kimi gündəlik kifayət qədər genişdir. Orada nəqliyyat komponenti də var, bu gün onu da müzakirə edəcəyik. Ölkələrimizi və tərəflərimizi birləşdirən "Şimal-Cənub" beynəlxalq nəqliyyat dəhlizi yük daşımaqlarının təhlükəsizliyi baxımından və bir çox ölkələr arasında ticari münasibətləri stimullaşdırmaq üçün qlobal əhəmiyyətə malikdir.

Regional təhlükəsizlik məsələləri həmişə bizim görüşümüzün gündəliyindədir. Biz, həmçinin şadıq ki, onlar öz həllini tapır. Rusiya Qafqazda və daha geniş coğrafiyada regional təhlükəsizlik üzrə əsas ölkədir. Ölkələrimiz arasında əməkdaşlıqdan, qarşılıqlı fəaliyyətdən çox şey asılıdır. Biz qarşılıqlı fəaliyyət və qarşılıqlı maraqlar ruhunda etimad tədbirlərinin, əməkdaşlığın, qarşılıqlı anlaşmanın möhkəmləndirilməsinə və bütün məsələlərin nizamlanmasına çalışırıq.

Bugünkü görüşə görə bir daha minnətdarlığımı bildirirəm və əminəm ki, bu, münasibətlərimizin inkişafına yeni imkan verəcək. Sağ olun.

Prezident Vladimir Putin:
Sağ olun.

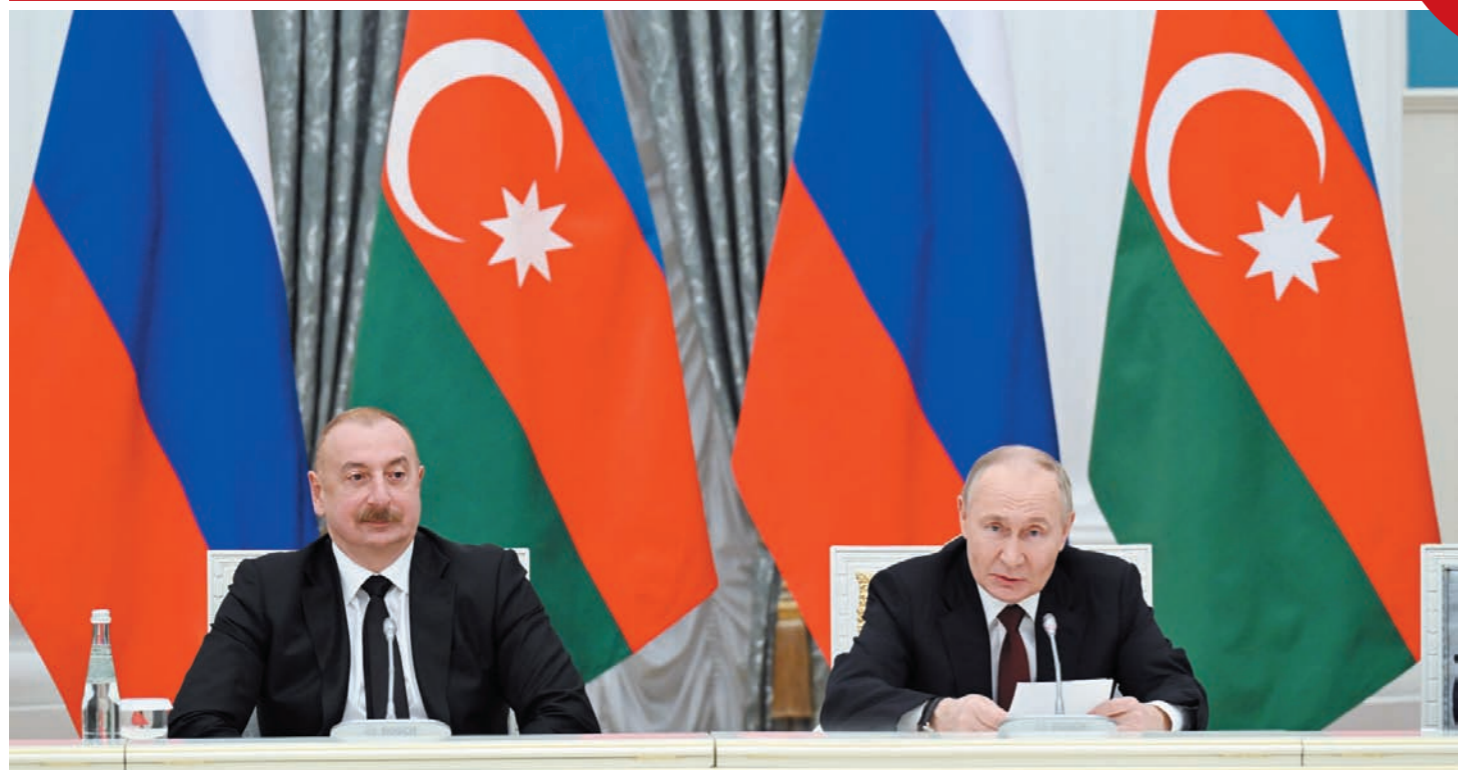
AZƏRTAC

Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin Rusiyaya işgüzar səfəri

Azərbaycan və Rusiya prezidentləri birgə nahar ediblər

Aprelin 22-də Moskvada Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev və Rusiya Federasiyasının Prezidenti Vladimir Putin birgə nahar ediblər. AZƏRTAC

Sibir dəmir yollarının sürətlə modernləşdirilməsi, bütün Şərqi poliqonu dəmir yolu xəttinin inkişaf planlarını həyata keçirmək niyyətindəyik.

Bu planların həyata keçirilməsi ölkəmizin birliyinin möhkəmləndirilməsi, siyasi və iqtisadi suverenliyimiz üçün böyük əhəmiyyət kəsb edir. Təsədüfi deyil ki, Rusiyanın Şərqi sərhədlərinə kommunikasiya yollarının yaradılması ideyaları XIX-XX əsrlərin əvvəllərində görkəmli siyasətçilər və ictimai xadimlər tərəfindən irəli sürüldü.

Bələ ki, 1908-ci ildə Pyotr Stolipin o dövrdə həqiqətən parlamentin yuxarı palatası rolunu oynayan Dövlət Şurasının iclasında Amur dəmir yolunun tikintisi layihəsini müdafiə etdi, bunun sayəsində Trans-Sibir dəmir yolu tamamilə ölkəmizin ərazisindən keçdi.

Mən tam əminəm ki, Şərqi poliqonunun inkişafı üçün yeni böyük vəzifələrə

Prezident İlham Əliyev çıxış edərkən dedi:

–Möhtərəm Vladimir Vladimiroviç! Əziz dostlar!

İlk növbədə, Vladimir Vladimiroviç, bugünkü tədbirdə iştirak üçün dəvətinizə görə Sizə təşəkkürümü bildirmək istərdim. Bu gün BAM-ın inşa edənlərin, heyatlarını, gəncliklərini Ümumittifaq tikintisinə həsr etdikləri xatirəsinə olmaq mənim üçün böyük şərəfdir.

Habele Baykal-Amur Magistralının inşasına başlanmasının 50 illiyi münasibətilə bütün inşaatçıları, mütəxəssisləri, bütün BAM-çıları təbrik etmək istərdim.

Vladimir Vladimiroviç qeyd etdi ki, bu tikinti Sovet İttifaqının bütün respublikalarını birləşdirib, bu, həqiqətən də belədir, onun Ümumittifaq tikintisi adlandırılması təsədüfi deyil. Biz, əlbəttə, fəxr edirik ki, Azərbaycan inşaatçıları və mütəxəssisləri də bu tikintidə fəal iştirak ediblər, Vladimir Vladimiroviç qeyd etdiyi kimi, iki dəmir yolu stansiyasını inşa ediblər.

Əlbəttə, Heydər Əlirza oğlu Əliyevin xatirəsinə dərin ehtirama görə Vladimir Vladimiroviçə xüsusi təşəkkürümü bildirmək istərdim. Biz yaxşı bilirik ki, 2000-ci illərin əvvəllərində ölkələrimiz arasında dostluq və mehriban qonşuluq münasibətlərinin əsasını mehdi Vladimir Vladimiroviç Putin və Heydər Əlirza oğlu Əliyev qoyublar. Vladimir Vladimiroviç 2001-ci ildə Azərbaycana səfər edib və bu, bizim bu gün birlikdə keçdiyimiz böyük yolun başlanğıcı olub.

Bu gün biz iki ildən artıqdır ki, müttəfiqlik qarşılıqlı fəaliyyəti çərçivəsində həyata keçirilən əməkdaşlığımızın bir çox planlarını icra edilməsi məsələlərini müzakirə etdik. Əlbəttə, Heydər Əliyev amili dövlətlərarası münasibətlərimizdə həmişə mühüm rol oynayıb və oynayacaqdır. Çünki o, Moskvada bu binada, Kremldə işlədiyi illərdə sovet dövlətinin və ona tapşırılan sahənin inkişafına rəvac vermək üçün böyük səy göstərib. Onlardan biri də nəqliyyat sahəsi idi.

Biz, həmçinin BAM-çılara və inşaatçılara, Rusiyanın bütün nəqliyyatçılarna Heydər Əlirza oğlunun xatirəsinə əbədiləşdirdiklərinə görə minnətdarlıq - Anqoya qəsəbəsindəki vağzal onun adını daşıyır. BAM-çıların da yaxşı bildiyi kimi, o, Bratskdan Vladivostoka və Naxodkaya qədər çətin şəraitdə, demək olar ki, piyada, qatlarla, vertolyotla uzun bir yol qət edərkən, on gün ərzində BAM-çılara sevincini və kədərini bölüşüb.

Onu da xatırlayıram ki, o, qayıdanda yalnız sovet dövlətinin heyata keçirə bil-

çəyi tikintinin miqyasından deyil, ilk növbədə, ən çətin şəraitdə, bəzən daim donmuşluq içində olan keçilməz meşələrdə, yolsuzluq şəraitində həyatlarını riskə atan BAM-çıların fədakarlığından təsirlənmişdi. Çünki bu insanlar demək olar ki, hər gün şücaət göstərərək, möcüzələr yaradaraq, sovet dövlətinin və bu gün isə həm Rusiyanın, həm də qonşu ölkələrin gələcək inkişafının müqəddəratını əvvəlcədən təyin edərək, uzun illər - 50 il və ya daha çox müddət ərzində həm regional, həm də beynəlxalq əməkdaşlığın inkişafı işinə xidmət edəcək unikal infrastruktur nümunəsi yaratmağa müvəffəq olublar.

Heydər Əlirza oğlunun anadan olmasının 100 illiyinin qeyd edilməsinə görə Vladimir Vladimiroviçə və rusiyalı dostlarımıza minnətdarlığımı bildirmək istərdim. Ötən il Azərbaycanda və Rusiyada onun yubileyi xüsusi ehtiramla qeyd edildi. Bu, bizim ümumi tariximizdir, biz bunu çox yüksək qiymətləndiririk.

Bu gün sevincdirici haldır ki, müasir Rusiya-Azərbaycan münasibətləri dostluq, qarşılıqlı anlaşma, qarşılıqlı dəstək və məqsədyönlülük kimi möhkəm təmələ əsaslanır. Bu gün biz, Vladimir Vladimiroviç qeyd etdiyi kimi, təkcə böyük nəqliyyat layihələri həyata keçirmirik, həm də "Şimal-Cənub" beynəlxalq nəqliyyat dəhlizinin yaradılmasında fəal iştirak edirik, həm iqtisadi, həm siyasi, enerji, humanitar və bir çox digər sahələrdə fəal əməkdaşlıq aparırıq.

"Şimal-Cənub" nəqliyyat dəhlizinə gəldikdə, bu gün Vladimir Vladimiroviçlə bu məsələni bir daha ətraflı müzakirə etdik. Hökumət üzvlərinə müvafiq təlimatlar verilib. Əminəm ki, yaxın vaxtlarda bütün məsələlər razılaşdırılacaq və biz daha bir möhtəşəm layihənin icrasına başlayacağıq.

Bildirməliyəm ki, Azərbaycan ərazisində Azərbaycan-Rusiya sərhədini Azərbaycan-İran sərhədi ilə birləşdirən dəmir yolu mövcuddur. Lakin yükqonduranların tələbatları bizi bu yolumu yeni hissələrinin inşa edilməsinin zərurliyini dikte edir ki, biz bu yolda yük daşımaqlarını artırmağa və bununla Şimaldan Hind okeanına unikal nəqliyyat yolunu təmin edək.

Bu tədbirdə iştirak etdiyim üçün bir daha minnətdarlığımı bildirmək, bütün BAM-çıları yubiley münasibətilə təbrik etmək, Azərbaycan, Rusiya və bütün MDB ölkələrinin inkişafına yeni ümurlar və nailiyyətlər arzulanmaq istəyirəm. Təşəkkür edirəm.

(davamı 3-cü səhifədə)

Azərbaycan və Rusiya prezidentlərinin Baykal-Amur Magistralının 50 illik yubileyi münasibətilə dəmir yolu sahəsinin veteranları və işçiləri ilə birgə görüşü keçirilib

Aprelin 22-də Moskvada Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin və Rusiya Federasiyasının Prezidenti Vladimir Putinin Baykal-Amur Magistralının 50 illik yubileyi münasibətilə dəmir yolu sahəsinin veteranları və işçiləri ilə birgə görüşü keçirilib.

AZƏRTAC xəbər verir ki, görüşdə çıxış edən **Rusiya Prezidenti Vladimir Putin dedi:**

–Hörmətli İlham Heydər oğlu.

Əziz dostlar!

Yarım əsr əvvəl - elə bu günlərdə Baykal-Amur Magistral xəttinin tikintisi başlandı. Bu, dünyanın ən böyük dəmir yolu arteriyalarından biridir, gələcəyin əsl yolumdur. Təbii ki, bunu icra edənlərin, bu layihəni həyata keçirənlərin çoxu üçün, - o vaxt deyirdilər və indi də bunu təsdiq etmək olar, - BAM bütün bir nəslin arzularının və romantik istəklərinin simvoludur.

BAM, həmçinin Sovet İttifaqının hər yerindən olan iki milyon gəncin nəhəng əməyinin və cəsarətinin təəcəssümüdür. Onlar dünya tarixində tay-bərabəri olmayan, hər mənada bənzərsiz bir layihə həyata keçirdilər.

Bu gün biz görürük ki, BAM əsasən XXI əsr üçün global logistikanı müəyyən edir. Ölkəmiz Sibirin və Uzaq Şərqi bölgələrini birləşdirir və inkişafı, Sakit Okeana doğru yük daşımaqlarının genişləndirilməsi üçün çox böyük imkanlar əldə etmişdir. Birbaşa deyərək ki, indiki mərhələdə Şərqi döndürməz məhz Baykal-Amur Magistralı sayəsində mümkündür.

Görüşümüzün iştirakçıları BAM-in tikintisinə başlanmasını münasibətilə təbrik etmək istərdim. Burada, ilk növbədə, dəmir yolu sənayesinin, tikinti sənayesinin, dəmir yolu qoşunlarının veteranları haqqında danışmaq istərdim. Mən bu münasibətilə sizinlə həm çətinlik, həm də qələbələr bölüşən, sizinlə hər

şeyə sahib olan qohumlarınızı, yaxınlarınızı, dostlarınızı, həmkarlarınızı və xidmət yoldaşlarınızı təbrik etmək istəyirəm. İndi veteranlara müraciət edirəm, orada hər şey vardı, tonqallar ətrafında məhnlər oxunurdu, amma ən əsası, çətin və ağır zəhmət idi.

Göstərdiyiniz əmək şücaətinə, çətin vaxtlarda, keçən əsrin 90-cı illərində heyatınızın əmalına sadıq qaldığınıza, qabaqcılların şanlı ənənələrini davam etdirən, bu ən mühüm dəmir yolu xəttinin yenidən qurulmasında, inkişafında və ona xidmət göstərilməsində iştirak edən hər kəse ən səmimi sözlərimi ifadə etmək istəyirəm.

Bildiyiniz kimi, şücaətli əməyə görə təşəkkür və minnətdarlıq əlaməti olaraq, tikinti və dəmir yolu sənayesi veteranlarının və işçilərinin yüksək dövlət mükafatları ilə təltif edilməsi haqqında Fərman imzalanıb.

BAM-in tikintisinə başlanmasının yarməsrik yubileyi münasibətilə Azərbaycan Prezidenti İlham Heydər oğlu Əliyevi şəxsən təbrik etməkdən çox məmnunam. Onun atası, - bunu bütün BAM inşaatçıları yaxşı bilir, - Heydər Əlirza oğlu BAM-in tarixində müstəsna, böyük rol oynayıb. Heydər Əlirza oğlu SSRİ Nazirlər Soveti sədrinin birinci müavini vəzifəsində Baykal-Amur Magistralının tikintisinə rəhbərlik edib və bu çətin layihənin həyata keçirilməsi üçün əlindən gələni əsirsəmir.

Bu işdə ona böyük bilik və təcrübə, idarəçilik istedadı, ən mürəkkəb problemləri həll etmək bacarığı və əlbəttə ki, xüsusi şəxsi keyfiyyətlər, ilk növbədə, dəmir yolu sənayesinin, tikinti sənayesinin, dəmir yolu qoşunlarının veteranları haqqında danışmaq istərdim. Mən bu münasibətilə sizinlə həm çətinlik, həm də qələbələr bölüşən, sizinlə hər

bət etdi. Necə deyərlər, rahatlıqla ona yaxınlaşa, problemlərini danışa, cari məsələləri müzakirə edə bilərsiniz.

Bilirəm ki, bizim görüşümüzə Heydər Əlirza oğlu ilə birlikdə çalışanlar da iştirak edirlər. Sizdən xahiş edərdim ki, mütləq xatirələrinizi bölüşsünüz, Heydər Əlirza oğlunun heyatınızda oynadığı roldan danışsınız.

Onu da əlavə edim ki, Heydər Əlirza oğlunun dəstəyi ilə azərbaycanlı layihəçilər və inşaatçılar BAM-in tikintisi zamanı stansiya kompleksləri olan iki qəsəbə - Ulkan və Anqoyanı salıblar və hazırda Xabarovsk diyarında və Yakutiya Baykal-Amur Magistral xəttinin hissələrinin yenidən qurulması və müasirləşdirilməsində iştirak edirlər.

Rusiya-Azərbaycan əməkdaşlığının digər sahəsi bu gün BAM-in miqyasına və tarixi əhəmiyyətinə uyğundur. Söhbət "Şimal-Cənub" nəqliyyat dəhlizinin inkişafından gedir. Əslində, o, Şimal dənizi marşrutunu Fars körfəzi ilə birləşdirir və ya demək olar ki, birləşdirə bilər və birləşdirməlidir.

Həqiqətən ümumittifaq tikinti layihəsinə çevrilən və bütün İttifaq respublikalarının mənafeyinə xidmət edən BAM kimi, "Şimal-Cənub" nəqliyyat dəhlizi də ən geniş beynəlxalq əməkdaşlığın nümunəsinə çevrilmişdir. Söhbət Avrasiya və qlobal Cənub ölkələrinin sürətli iqtisadi və sosial inkişafı məqsədilə yeni logistik marşrutların formalaşdırılmasından gedir.

Bir daha vurğulamaq istərdim, biz bütün maraqlı dövlətləri bu layihədə iştiraka dəvət edirik, gözləyirik ki, bu layihədə BAM inşaatçıların - ümumi məqsədlərin birləşdiriyi müxtəlif millətlərdən olan insanların ən yaxşı, zamanın sinəsinə dostluq və qarşılıqlı yardım ənənələrindən mütləq istifadə ediləcək.

Biz öz tərəfimizdən tərəfdaşlarımızı Asiya-Sakit okean regionunun sürətlə inkişaf edən bazarlarına çıxış təklif etməyə hazırıq. Bu məqsədlə qabaqcıl texnologiyalar əsasında BAM və Trans-

Ulu Öndər Heydər Əliyevin məzarını və Şəhidlər xiyabanını ziyarət

Gürcüstan parlamentariləri

Azərbaycanda səfərdə olan Gürcüstan parlamentinin Sahə iqtisadiyyatı və iqtisadi siyasət komitəsinin sədri David Sonqulaşvili və iqtisadi siyasət komitəsinin üzvləri aprelin 22-də Fəxri xiyabanda xalqımızın Ümummilli Lideri, müasir müstəqil Azərbaycan dövlətinin memarı və qurucusu Heydər Əliyevin xatirəsinə ehtiramla yad edib, məzarı önünə tər güllər düzüb.

AZƏRTAC xəbər verir ki, Gürcüstan parlamentariləri, həmçinin Azərbaycanın müstəqilliyi və ərazi bütövlüyü uğrunda şəhid olan qəhrəman Vətən övladlarının xatirəsinə ehtiramlarını bildirərək, məzarları üzərinə gül dəstələri qoyublar.

Bakının ən hündür nöqtəsindən paytaxtımızın mənzərəsini seyr edən qonaqlara Şəhidlər xiyabanının tarixi və şə-

hərdə görülən abadiq-quruculuq işləri barədə məlumat verilib.

Əlcəzair parlamentariləri

Azərbaycanda səfərdə olan Əlcəzair Xalq Demokratik Respublikası Milli Xalq Assambleyasının Əlcəzair-Azərbaycan dostluq qrupunun rəhbəri Qarbi Abdelasetin rəhbərlik etdiyi nümayəndə heyəti aprelin 22-də Fəxri xiyabanda xalqımızın Ümummilli Lideri, müasir müstəqil Azərbaycan dövlətinin memarı və qurucusu Heydər Əliyevin xatirəsinə ehtiramla yad edib, məzarı önünə tər güllər düzüb.

AZƏRTAC xəbər verir ki, Əlcəzair parlamentariləri, həmçinin Şəhidlər xiyabanına gələrək, Azərbaycanın müstəqilliyi və ərazi bütövlüyü uğrunda şəhid olan qəhrəman Vətən övladlarının xatirəsinə ehtiramlarını bildiriblər, məzarları üzərinə gül dəstələri düzüblər.

Bakının ən hündür nöqtəsindən paytaxtımızın mənzərə-

sini seyr edən qonaqlara Şəhidlər xiyabanının tarixi və şəhərdə görülən abadiq-quruculuq işləri barədə məlumat verilib.

Dahi şəxsiyyət Heydər Əliyevin Azərbaycanın dövlətçilik tarixində müstəsna xidmətləri var. Ümummilli Lider müdrik siyasəti, uzaqgörənliyi sayəsində milli dövlətçilik ideyasının gerçəkləşdirilməsinə, müasir Azərbaycan dövlətinin qurulmasına və xalqımızın müstəqillik arzusunun çatdırılmasına nail olmuşdur. Dövlət başçısı İlham Əliyevin imzaladığı Sərəncama uyğun olaraq 2023-cü ilin ölkəmizdə "Heydər Əliyev İli" elan edilməsi tariximizin hər bir sahifəsinin vərəqlənməsinə, Ulu Öndərin xidmətlərinin təhlilinə geniş imkanlar yaratdı. Ölkə daxilində və onun hüduqlarından kənarında keçirilən silsilə tədbirlərdə dahi şəxsiyyətin müəyyənləşdirildiyi strategiyaya uyğun yenidən qurulan Azərbaycanın 30 ildən sonra işğal altında olan torpaqlarına qovuşması, tarixi ədalətin və ərazi bütövlüyümüzün bərpası xüsusi qeyd edildi.

Ulu Öndər Heydər Əliyevin xalqın təkidli tələbi ilə hakimiyyətə gəlişi ilə YAP iqtidar partiyasına çevrildi. Yarandığı gündən tutduğu yola sadiqliyi, sözlə əməl birliyi sayəsində xalq partiyası kimi nüfuz qazandı. Partiyanın sıraları qısa zamanda kəmiyyət və keyfiyyət baxımından zənginləşdi. Xalq partiyası kimi nüfuz qazanan YAP-ın proqramında qarşıdakı dövr üçün hədəfləri öz əksini tapdı. Cənab İlham Əliyevin Ümummilli Liderin anadan olmasının 100 illik yubileyi münasibətilə Şuşadan Azərbaycan xalqına müraciə-

hədəflərinin reallığı çevrilməsinə geniş imkanlar yarandı.

Tarixi Zəfərimiz, öten il həyata keçirilən lokal antiterror tədbirləri ilə suverenliyimizin tam bərpası Azərbaycanın ədalətə və beynəlxalq hüquqa söykənən siyasətinin nəticəsidir. Azərbaycanın bugünkü reallıqları Ümummilli Liderin 2003-cü il oktyabrın 1-də Azərbaycan xalqına müraciətini bir daha xatırlatmağa çağırır: "Üzüm Sizi - həmvətənlərimə tutaraq, qarşıdan gələn Prezident seçkilərində Prezidentliyə namizəd, mənim siyasi varisim, Yeni Azərbay-

Gürcüstan parlamentinin komitə sədri Milli Məclisdə olub

Milli Məclisin sədri Sahibə Qafarova Gürcüstan parlamentinin Sahə iqtisadiyyatı və iqtisadi siyasət komitəsinin sədri David Sonqulaşvili ilə görüşüb.

Parlamentin Mətbuat və İctimaiyyətlə əlaqələr şöbəsinin AZƏRTAC-a bildirilib ki, görüşdə dost ölkələr olan Azərbaycan və Gürcüstan arasında münasibətlərin inkişafından razılıq ifadə edilib.

Sahibə Qafarova ortaq mədəni dəyərləri bölüşən xalqlarımızın əslər boyu bir yerdə, dostluq, məhriban qonşuluq şəraitində yaşadıklarını qeyd edərək, ölkələrimiz arasındakı əlaqələrin də bu möhkəm təmələ əsaslandığını deyib.

Bildirilib ki, Azərbaycan ilə Gürcüstan arasında əlaqələr strateji tərəfdaşlıq səviyyəsinə yüksəlib və davamlı şəkildə inkişaf edir. Ölkələrimiz arasında münasibətlərin inkişafında ali və yüksək səviyyəli səfərlərin mühüm rolu qeyd olunub. Vurğulanıb ki, ölkə liderlərinin qarşılıqlı səfərlərinin dinamika onların bu əlaqələrə nə dərəcədə böyük əhəmiyyət verdiyini sübut edir.

Parlamentlərarası əlaqələrin inkişafında Gürcüstan arasında ikitərəfli və çoxtərəfli münasibətlərin mühüm tərkib hissələrindən biri olduğunu bildiren Milli Məclisin sədri qanunverici

orqanlarımız arasında çox səmərəli əməkdaşlıq qurulduğunu diqqətə çatdırıb. Parlament sədrinin, nümayəndə heyətlərinin, dostluq qruplarının qarşılıqlı səfərləri bu əməkdaşlığın inkişafına mühüm tökən verib. Həmçinin qanunverici orqanların komitələri arasında da yaxşı əməkdaşlıq təcrübəsinin formalaşdığı qeyd olunub.

Bildirilib ki, Azərbaycanla Gürcüstan arasındakı əməkdaşlıqda iqtisadi məsələlərin vacibliyi nəzərə alınaraq, qanunverici orqanlarımızın iqtisadi komitələri arasında əlaqələrin gücləndirilməsi həm parlamentlərimiz, həm də daha geniş mənada dövlət qurumlarımız arasında əməkdaşlığın daha da genişləndirilməsinə imkan yaradacaq.

David Sonqulaşvili Azərbaycanda növbədənə prezident seçkilərinin ölkəmizin bütün suveren ərazilərində uğurla keçirilməsi münasibətilə təbriklərini çatdırıb. O, iki ölkə arasında əlaqələrin inkişafında qanunverici orqanların mühüm rolunu qeyd edib.

Görüşdə Qərbdə bir sıra beynəlxalq təşkilatlarda mövcud olan ikili standartlar tənqid edilib, beynəlxalq təşkilatlarda birgə fəaliyyətin gücləndirilməsinin zəruriliyi vurğulanıb. Həmçinin qarşılıqlı maraq doğuran digər məsələlər ətrafında da fikir mübadiləsi aparılıb.

Dünyaya günəş kimi doğan Azərbaycanın zəfərləri davamlı olacaq

"Heydər Əliyev İli"ndə tariximizə növbəti Zəfər səhifəsinin yazılması hər bir azərbaycanlıni qürurlandırdı, yeni dövrün hədəflərinin reallığına çevrilməsi istiqamətində daha inamlı addımlarına stimül oldu. Suverenliyimiz tam bərpə edildi, Xankəndidə, Xocalıda, Xocavənddə, Ağdərədə Azərbaycan Bayrağı ucaldıldı.

Heydər Əliyev siyasətinin uğurlarının miqyası o qədər genişdir ki, sadələməqlə bitməz. Ümummilli Liderin dövlətimiz və xalqımız qarşısında misilsiz xidmətləri sırasında bu gün milyonların partiyasına çevrilən Yeni Azərbaycan Partiyasının yaradılmasını xüsusilə qeyd etməliyik. YAP tarixi zərurdən, xalqın istəyi ilə yaranan partiya idi. Partiyanın hansı zərurdən yaranması həm xalqın böyük əksəriyyətinin istəyini özündə ehtiva edən 91 nəfər ziyalının Ulu Öndər Heydər Əliyevə "Azərbaycan Sizin sözlünüzü gözləyir" müraciətində, həm də Ümummilli Liderin müraciəti "Yeni müstəqil Azərbaycan uğrunda" cavabında öz əksini tapmışdır. Dahi şəxsiyyət bildirmişdir ki, Azərbaycanın dövlət müstəqilliyinin möhkəmləndirilməsi, milli demokratik dövlətin, hüquqi cəmiyyətin yaradılması hərtərəfli, geniş planlı iş aparılmasını və respublikanın bütün ictimai-siyasi, sosial-iqtisadi potensialından maksimum istifadə edilməsini tələb edir. Əgər hər hansı bir xalq öz hüquqlarını anlayır və onları qoruyub bilir, o zaman ən kiçik dövlət belə ən böyük məmləkət olur. Ulu Öndər həmin çətin dövrdə Azərbaycanı xilas etməyin yollarını da açdı, partiyanın müstəqil dövlətimizin möh-

kəmləndirilməsində və inkişafında tarixi rol oynaya biləcəyinə əminliyinə ifadə etdi və belə bir partiya yaradılsa onun fəaliyyətində iştirak etməyə hazır olduğunu bildirdi.

Dövlət başçısı İlham Əliyev Yeni Azərbaycan Partiyasının VII qurultayında da milli maraqları hər şeydən üstün tutan 91-lərin fəaliyyətini yüksək dəyərləndirdi: "Onları Azərbaycan xalqı unutmamalıdır. Mən Prezident kimi hər zaman onların fəaliyyətini yüksək qiymətləndirirəm. Təkcə ona görə yox ki, Heydər Əliyev müraciət edə bilər. Ona görə ki, qorxmadılar, çəkinmədilər, ölkə maraqlarını öz şəxsi maraqlarından üstün tutdular". Cənab İlham Əliyev onu da qeyd etdi ki, faktiki olaraq 1992-ci ilin noyabr ayı gənc ölkəmizin həyatında yeni bir mərhələyə yol açdı. Ondan sonra heç bir il keçməmiş - 1993-cü ilin oktyabr ayında Heydər Əliyev xalqın mütəlak əksəriyyətinin dəstəyi ilə Prezident seçildi və ölkəmizin böhrandan çıxma prosesi başladı: "Biz bu tarixi yaxşı bilməliyik. O tarixi yaşamayanlar isə bunu öyrənməlidirlər. Mən deməmişəm, bizim dərslərdə bu tarixlə bağlı geniş məlumat verilməlidir. O tarixin canlı şahidləri öz xatirələrini bölüşməlidirlər ki, bu tarix əbədi yaşasın. Bu müstəqillik tariximiz məhz ondan başladı, 1991-ci ilin oktyabrından yox".

1993-cü ildə Ulu Öndər Heydər Əliyevin xalqın təkidli tələbi ilə hakimiyyətə gəlişi ilə YAP iqtidar partiyasına çevrildi. Yarandığı gündən tutduğu yola sadiqliyi, sözlə əməl birliyi sayəsində xalq partiyası kimi nüfuz qazandı. Partiyanın sıraları qısa zamanda kəmiyyət və keyfiyyət baxımından zənginləşdi. Xalq partiyası kimi nüfuz qazanan YAP-ın proqramında qarşıdakı dövr üçün hədəfləri öz əksini tapdı. Cənab İlham Əliyevin Ümummilli Liderin anadan olmasının 100 illik yubileyi münasibətilə Şuşadan Azərbaycan xalqına müraciə-

tində qeyd etdiyi kimi, 1992-ci ilin noyabrında Naxçıvanda Yeni Azərbaycan Partiyasının yaradılması və Heydər Əliyevin partiyaya Sədr seçilməsi faktiki olaraq Azərbaycanda müasir siyasi sistemin yaranmasına səbəb olmuşdur. Çünki Yeni Azərbaycan Partiyası ovahtki antimillətçi iqtidara qarşı müxalifət kimi yaranmışdır. Bu partiyanın - Yeni Azərbaycan Partiyasının yaranması bütövlükdə bütün Azərbaycanda böyük əks-səda vermişdir. Azərbaycanın müxtəlif bölgələrindən partiya üzv olmaq istəyənlərin axını müşahidə edilirdi və qısa müddət ərzində Yeni Azərbaycan Partiyası Azərbaycanın aparıcı siyasi qüvvəsinə çevrilmişdir və bu gün də bu, belədir.

Ulu Öndər Heydər Əliyevin dünən, bu günün və gələcəyətin partiyası kimi dəyərləndirdiyi YAP hazırda sıralarında 800 minə yaxın üzvü birləşdirir. Cənab İlham Əliyev partiyanın VII qurultayında belə bir inamı da ifadə etmişdir ki, YAP bundan sonra da ölkəmizdə gedən bütün proseslərin mərkəzində olacaq.

Bu ilin fevral ayında keçirilən növbədənə prezident seçkiləri bütün məqamlara aydınlıq gətirdi. YAP-ın prezidentliyə namizədi cənab İlham Əliyevin inamlı qələbəsi istər ölkəmizin, istərsə də Yeni Azərbaycan Partiyasının gələcək inkişafı barədə aydın təsəvvür yaratdı. Bu qələbə son 20 ilin uğurlarına verilən qiymətin, Prezident İlham Əliyevin yürütdüyü siyasətə dəstəyinin, həmçinin YAP-ın cəmiyyətdə nüfuzunun təqdimatı oldu. Xalqımız növbəti dəfə Heydər Əliyev siyasətinə səs verdi, qalib Azərbaycanın yeni

hədəflərinin reallığı çevrilməsinə geniş imkanlar yarandı. Tarixi Zəfərimiz, öten il həyata keçirilən lokal antiterror tədbirləri ilə suverenliyimizin tam bərpası Azərbaycanın ədalətə və beynəlxalq hüquqa söykənən siyasətinin nəticəsidir. Azərbaycanın bugünkü reallıqları Ümummilli Liderin 2003-cü il oktyabrın 1-də Azərbaycan xalqına müraciətini bir daha xatırlatmağa çağırır: "Üzüm Sizi - həmvətənlərimə tutaraq, qarşıdan gələn Prezident seçkilərində Prezidentliyə namizəd, mənim siyasi varisim, Yeni Azərbay-

can Partiyası sədrinin I müavini İlham Əliyevə dəstəkləməyə çağırıram. O, yüksək intellektli, pragmatik düşüncəli, müasir dünyaya siyasətini və iqtisadiyyatını gözəl bilən, enerjili və təşəbbüskar bir şəxsiyyətdir. Sizi əmin edirəm ki, həm İlham Əliyev, həm də Yeni Azərbaycan Partiyası bundan sonra da xalqımızın ən layiqli övladlarını öz ətrafında sıx birləşdirərək Azərbaycan dövlətinin inkişafı və xalqımızın firavanlığı yolunda çox işlər görə bilərik. İnanıram ki, mənim axıra çatdırı bilmədiyim tələpəli məsələləri, planları, işləri Sizin köməyiniz və dəstəyinizlə İlham Əliyev başa çatdırı bilərik. Mən ona özüm qədər inanıram və gələcəyəmizə böyük ümidlər bəsləyirəm".

Azərbaycanın hər bir uğurunda Yeni Azərbaycan Partiyasının öz payı vardır. VII qurultayda qəbul olunan yeni qərarlar partiyanın qarşısında geniş imkanlar açdı. Dövlət başçısı İlham Əliyevin tapşırığına uyğun olaraq 2021-ci ildə müasir dövrün çağırışlarını özündə əks etdirən yeni Proqram işlənilib hazırlandı və təsdiqləndi. "Biz birlikdə güclüyük!" devisi altında təsdiqlənən yeni sənəd qarşıdakı dövürün hədəflərinin məcmusudur. İşğaldan azad edilmiş ərazilərimizin bərpası, soydaşlarımızın qayıdışının tam şəkildə həyata keçirilməsi əsas hədəflərdəndir.

Yeni dövr yeni hədəflərə zəngindir. Azərbaycan uğurlarından, Ümummilli Liderin misilsiz xidmətlərindən bəhs edərkən Heydər Əliyev irsinin öyrənilməsi və təbliği məqsədilə yaradılan Heydər Əliyev Fondunun fəaliyyətindən danışmaq mümkün deyil.

mənavi dəyərlər, ənənələr xüsusilə rol oynayır. Bu baxımdan, belə təşəbbüslər böyük ictimai mənə daşıyır. Dünya miqyasında muğamın məhz Azərbaycan sənəti kimi təqdim olunmasında Heydər Əliyev Fondunun çox böyük rolu olub.

Heydər Əliyev Fondunun hər bir layihəsi müasir müstəqil Azərbaycan dövlətinin qurucusu, Ulu Öndər Heydər Əliyevin xidmətlərinin təbliğində əhəmiyyətli rola malikdir. Mehriban xanım Əliyevə Ümummilli Lider Heydər Əliyevin anadan olmasının 87-ci ildönümü və Heydər Əliyev Fondunun fəaliyyətə başlamasının 6 illiyi münasibətilə keçirilən təntənəli mərasimdəki nitqində bu realığı xüsusi qeyd etmişdir ki, Heydər Əliyevin fəaliyyəti nəticəsində biz bu gün müstəqil, gündən-günə güclənən, inkişaf edən, dünya birliyində layiqli yer tutan Azərbaycanda yaşayırıq. Heydər Əliyev nailiyyətləri, Heydər Əliyev qələbələri və

zirvələri Azərbaycan tarixində, Azərbaycan xalqının ürəyində əbədi yaşayacaq və gələcək nəsillər üçün mərdlik, müdriklik və vətənpərvərlik nümunəsi olacaqdır. Hər bir xalq hər bir tarixi dövrdə öz qəhrəmanlarının sarsılmaz ruhunu, dəmir iradəsini, cəsəret və qətiyyətinə yüksək qiymətləndirir. Biz azərbaycanlılar fəxr edirik ki, xalqımızın Heydər Əliyev kimi qəhrəmanı vardır.

Keçilən yola qısa baxış əsasında belə bir ümumiləşdirməni apara bilərik ki, Heydər Əliyev yolu bundan sonra da müasir müstəqil, qalib Azərbaycanca böyük uğurlar qazandıracaq. Dünyaya günəş kimi doğan Azərbaycanın zəfərləri davamlı olacaq. Nə qədər ki, müstəqil Azərbaycan dövləti, Azərbaycan xalqı var, Heydər Əliyev ürəklərdə yaşayacaq!

Mehdi BALABƏYOV,
YAP Şabran rayon təşkilatının sədri.

Hərbi Prokurorluq və Dövlət Sərhəd Xidmətinin Qubadlıda ekoloji mövzuda birgə tədbiri

Azərbaycan Respublikasında 2024-cü ilin "Yaşıl dünya naminə həmrəylik ili" elan edilməsi haqqında Azərbaycan Prezidentinin 2023-cü il 25 dekabr tarixli Sərəncamının icrası ilə əlaqədar Qubadlı rayonunda Hərbi Prokurorluğun rəhbər vəzifəli şəxsləri və Dövlət Sərhəd Xidmətinin yüksək rütbəli hərbi qulluqçuları birgə tədbir keçirib.

Hərbi Prokurorluqdan verilən məlumatla bildirilir ki, tədbirdən əvvəl Ümummilli Lider Heydər Əliyevin və şəhidlərimizin əziz və unudulmaz xatirələri bir dəqiqəlik sükutla anılıb, Allah-

dan onlara rəhmət, qazilərə şəfa arzulayıb.

Mərasimdə general-mayor Azad Abdullayev, Hərbi Prokurorluğun Kadrlar şöbəsinin rəisi, ədliyyə polkovniki Elmür Süleymanlı, Hərbi prokurorun böyük köməkçisi - Mətbuat xidmətinin rəhbəri, baş ədliyyə müşaviri Firad Əliyev, Qubadlı rayon prokuroru, baş ədliyyə müşaviri Emil Kerimov, Qubadlı hərbi prokuroru, ədliyyə polkov-

nik-leytenantı Elşən Mürselov və digər şəxslər çıxış ediblər. Onlar çıxışlarında müstəqillik yolunuza və firavan istiqbalımızı nurlandıran nəhəng tarixi şəxsiyyət Ulu Öndər Heydər Əliyevin Azərbaycanın parlaq gələcəyinə hesablanmış mükəmməl siyasətini yeni müstəvidə dövrün tələblərinə uyğun şəkildə uğurla davam etdirən Prezident İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə son 20 il müddət ərzində ölkəmizdə görül-

müş misilsiz işlərdən, həyata keçirilmiş hərtərəfli köklü islahatlardan, bütün sahələrdə qazanılmış müstəsna uğurlardan, o cümlədən güdrətli Silahlı Qüvvələrimizin formalaşdırılmasından, eləcə də ətraf mühitin daha da sağlamlaşdırılmasından və etibarlı görünməsindən, bu uğurların əldə olunmasında Birinci vitse-prezident Mehriban xanım Əliyevanın dəstəyindən və xalqın müdrikliyindən danışdı.

Tədbirdə, həmçinin hərbi prokurorluğun Silahlı Qüvvələrlə, o cümlədən DSX ilə səmərəli qarşılıqlı işgüzar münasibətlərindən bəhs edildi.

Bundan sonra, ətraf mühitin mühafizəsi haqqında qanunvericiliyin tələblərindən, hüquq və vəzifələrdən, həmçinin, ekoloji qanun pozuntularından, o cümlədən ekoloji cinayətlərdən və məsuliyyətdən danışıldı.

Daha sonra hərbi qulluqçular qarşısında hüquqi maarifləndirici məzmunlu çıxışlar olub, onları maraqlandıran suallara cavablandırılıb, eləcə də hərbiçilərin qayğı və problemləri ilə maraqlandırılıb. Sonda ağaclar ekilib.

"Respublika".

Aprelin 22-də Azərbaycan Dövlət Su Ehtiyatları Agentliyi (ADSEA) ilə bp şirkəti arasında potensial su layihələri üzrə Əməkdaşlıq Müqaviləsi imzalanıb. Əməkdaşlıq çərçivəsində Göyçay, Tovuz, Kürdəmir, Ucar, Ağdaş, Yevlax, Goranboy və Samux rayonlarında kənd icmalarının içməli və suvarma suyu ilə təminatını yaxşılaşdıracaq layihələr həyata keçiriləcək. Sənədi ADSEA sədrinin müşaviri Əsəd Şirinov və bp şirkətinin Xəzər regionunda kommunikasiya və xarici əlaqələr üzrə vitse-prezidenti Bəxtiyar Aslanbəyli imzalayıblar.

ki, şirin su çatışmazlığı problemi ilə üzləşən kənd icmalarına kömək etmək istiqamətində Azərbaycan Dövlət Su Ehtiyatları Agentliyi ilə səylərimizi bir araya gətirməkdən məmnunmuş: "Diqqətimizi xüsusilə kifayət qədər şirin suyun olmadığı və ya təhlükəsiz su təchizatı mənbələrinin əlçatan olmadığı ərazilərə yönəldəcəyik. Ümid edirik ki, əməkdaşlığımız və birgə layihələrimiz minlərlə insanın suya olan tələbatını təmin etməyə kömək edəcək".

Əməkdaşlıq çərçivəsində 3 layihənin icrası nəzərdə tutulur.

İçməli və suvarma suyu ilə təminatı yaxşılaşdıracaq layihələr

Bu barədə Azərbaycan Dövlət Su Ehtiyatları Agentliyinin məlumatında qeyd olunur ki, imzalanma mərasimində ADSEA sədrinin müşaviri Əsəd Şirinov bildirib ki, Azərbaycan beynəlxalq aləmdə iqlim dəyişmələrinin fəsadlarına qarşı mübarizədə etibarlı və məsuliyyətli tərəfdaş kimi qəbul edilir: "Ölkəmizdə ekosistemin bərpası, ətraf mühitin sağlamlaşdırılması, su ehtiyatlarından səmərəli istifadənin təmin olunması istiqamətində həyata keçirilən tədbirlər, işğaldan azad edilmiş ərazilərin, eləcə də Naxçıvan Muxtar Respublikasının "yaşıl enerji" zonası elan edilməsi Azərbaycanın yaşıl gələcəyə doğru addımlar atmasının göstəricisidir. Möhtərəm Prezident İlham Əliyev tərəfindən 2024-cü ilin "Yaşıl dünya naminə həmrəylik ili" elan edilməsi, COP29 kimi mötəbər bir tədbirin Azərbaycanda keçirilməsi ölkəmizin milli, regional və global səviyyədə ətraf mühitin qorunması, iqlim dəyişmələrinin qarşısının alınması işinə töhfəsinin bariz nümunəsidir. Yaşıl siyasətin əsas hədəflərindən biri də dayanıqlı su ehtiyatlarının formalaşdırılması və sudan səmərəli istifadənin təmin edilməsidir. Şirvan və Qarabağ suvarma kanallarının yenidən qurulması, 10-dan çox yeni su anbarının tikintisi, işğaldan azad olmuş ərazilərdə və digər ərazilərdə yeni su infrastrukturalarının yaradılması, həmçinin dəniz suyunun duzsuzlaşdırılması layihəsinin həyata keçirilməsi aqar sektorun suvarma suyu ilə təminatına, əhalinin içməli su təchizatının yaxşılaşdırılmasına mühüm töhfələr verəcək".

tulur. Birinci layihə çərçivəsində Göyçay rayonunda yeni su təchizatı sistemləri yaradılacaq. Yeni sistemin imkanlarından istifadə etməklə yağış sularının toplanması, çökdürülməsi, təmizlənməsi təmin olunacaq və əkin sahələrinin suvarılması üçün istifadə ediləcək. Sistem in ilde 500 min kubmetrdən çox su təmizləmə gücündə olacağı nəzərdə tutulur ki, bu da 100 hektara qədər ərazini suvarmağa imkan verəcək.

İkinci layihə Tovuz rayonunda 2 kəhriznin bərpasını nəzərdə tutur. Bərpa işlərindən sonra kəhrizlərin məhsuldarlığı il ərzində 2,5 milyon kubmetrə çatdırılacaq. Bu da 15 min nəfərə yaxın sakinin içməli və meşət su təchizatını ödəyəcək, eləcə də torpaqları suvarma suyu ilə təmin edəcək.

Üçüncü layihə Kürdəmir, Ucar, Ağdaş, Yevlax, Goranboy və Samux rayonlarında içməli və suvarma suyu, həmçinin sanitariya təyinatlı 25 su sisteminin yaradılmasına yönəlib. Layihədən 20 kəndin 25 minə yaxın sakinini faydalanacaq.

2 il ərzində həyata keçiriləcək layihələrin ümumi dəyəri 2,6 milyon ABŞ dollarından artıqdır.

"Respublika".

Bu il ölkəmiz BMT-nin İqlim Dəyişmələri üzrə Çərçivə Konvensiyasının Tərəflər Konfransının 29-cu sessiyasına - COP29-a ev sahibliyi edəcək. 1995-ci ildən başlayaraq hər il dünya liderləri Yer kürəsinin bir nömrəli problemi olan iqlim dəyişmələrinin qarşısını almaq üçün məhz bu platformada bir araya gəlir, fəsadların aradan qaldırılması istiqamətində birgə səylər göstərmək üçün çağırışlar edirlər. Təsədüfi deyil ki, global istiləşməyə səbəb olan istixana qazlarının atmosferə atılmasının məhdudlaşdırın məşhur Kioto protokolu, iqlim dəyişmələri ilə mübarizədə ən əhəmiyyətli beynəlxalq sənəd hesab olunan Paris sazişi bu günə qədər keçirilən COP sammitlərinin nəticəsidir. Azərbaycan da hər iki sənədə qoşulan ölkələr sırasındadır.

COP-un ilk toplantısı 1995-ci ildə Berlinədə, 28-ci toplantısı isə 2023-cü ildə Dubayda keçirilib. 100 minə yaxın nümayəndəni bir araya gətirən COP28 BMT-nin tarixində ən genişmiqyaslı tədbirlərdən biri olub. Konfrans çərçivəsində təşkil edilmiş zirvə toplantısına 120-dən artıq dövlət və hökumət

keçirilməsi ölkəmizin böyük nüfuzundan, müxtəlif dövlətlərin və beynəlxalq təşkilatların Bakıya olan marağından xəbər verir. Mütəxəs-

COP - İqlim Dəyişmələri üzrə Çərçivə Konvensiyası insanın iqlim mühitinə təhlükəli müdaxiləsinin qarşısını almaq məqsədilə 1992-ci ilin iyununda Rio-de-Janeiro şəhərində keçirilmiş Yer Sammitində imzalanmış sazişdir. COP (Conference of Parties) abreviaturunun ingilis dilindən tərcüməsi Tərəflər Konfransı deməkdir. Tərəflərin Konfransı İqlim Dəyişmələri üzrə Çərçivə Konvensiyasının icrasına nəzarət edən ali qərarverici orqandır. Bu Konvensiyaya üzvlərdən 190-dan çox ölkə var.

Ötən il dekabrın 11-də Dubayda COP28-in plenar iclasında COP29-un bu il Azərbaycanda keçirilməsi haqqında qərar qəbul olub.

COP29
BMT-nin İqlim Dəyişmələri üzrə Çərçivə Konvensiyasının Tərəflər Konfransının 29-cu sessiyası

COP29
Baku
Azerbaijan

Beynəlxalq aləmin Azərbaycana böyük etimadı

başçısı qatılıb. Xüsusi vurğulamaq lazımdır ki, mötəbər tədbirdə Prezident İlham Əliyev də iştirak edib. Həm də Azərbaycan ilk dəfə olaraq COP28-də pavilyonla təmsil olub.

2024-cü ildə COP29-a ev sahibliyi etmək növbəsi Şərqi Avropa Regional Qrupuna düşür. Qrupa daxil olan ölkəmiz konfransın Azərbaycanda keçirilməsini təklif edib. Azərbaycanla yanaşı, Ermənistan və Bolqarıstan da öz namizədliklərini irəli sürüb. Ötən il dekabrın yeddində Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Administrasiyası və Ermənistan baş nazirinin Aparatı arasında aparılmış birbaşa danışıqların nəticəsi olaraq Ermənistan Azərbaycanın xeyrinə öz namizədliyini geri götürüb. Bundan sonra Bolqarıstanın da öz namizədliyini geri çəkməsindən sonra Şərqi Avropa Regional qrupu Azərbaycanı 2024-cü ildə COP-un ev sahibi kimi təyin edib.

Prezident İlham Əliyevin apardığı məqsədyönlü siyasət nəticəsində Azərbaycan yüksək sosial, iqtisadi inkişaf və dayanıqlı ictimai-siyasi sabitliyə nail olub. Vətən müharibəsində qazandığımız şanlı Zəfər ölkəmizi dünyada güclü dövlət kimi tanıdıb. Azərbaycan son illər ərzində BMT-dən sonra ən böyük beynəlxalq təsisat olan Qoşulmama Hərəkatına müvəffəqiyyətlə sədrlik edib və növbəti sədrlik uğurlu miras qoyub. Ölkəmiz global xarakterli mötəbər tədbirləri yüksək səviyyədə təşkil etmək bacarığını dəfələrlə nümayiş etdirib. Respublikamız yüksək inkişaf göstəricilərinə sahibdir və belə nəhəng tədbirləri təşkil etmək üçün müasir infrastrukturuna malik olmağımız, təhlükəsizlik baxımından "sabitlik adası" statusumuz dünya ictimaiyyətinə məlumdur. Bütün bunları nəzərə alaraq qeyd edə bilərik ki, ölkəmizin 2024-cü ildə dünyanın ən böyük və mühüm dövlətlərarası tədbirlərindən biri olan COP29-a ev sahibi seçilməsi Azərbaycan Prezidentinin növbəti qələbəsidir. Bu, Qoşulmama Hərəkatına sədrliyimiz və Təhlükəsizlik Şurasına üzvlüyümüzün sonradan xarici siyasətimizin ən böyük uğurudur. Digər tərəfdən, COP29-un Bakıda

sis və iştirakçıların məsələ ilə bağlı düşüncəsi və mövqeyi də vahiddir. Azərbaycan da sözügedən məsələ ilə əlaqədar bir sıra layihələr həyata keçirib və alternativ enerjiyə keçidlə bağlı planların icrasını davam etdirir. Bu baxımdan, Azərbaycan ekoloji cəhətdən təmiz məhsul istehsal etmək üçün "yaşıl enerji"yə diqqət artırılmasına töhfə və dəstək verən ölkələrdən biridir. Bu çərçivədə Azərbaycan Beynəlxalq Enerji Agentliyi (IEA) ilə COP29-un gündəliyindəki prioritetlər, o cümlədən yeni global kollektiv maliyyə kəmiyyətlərinin qəbulu və Milli Səviyyədə Müəyyən Edilmiş Təhlikələr (NDC) yenilənməsi üzrə təşviqədiçi fəaliyyətdə bağlı fikir mübadiləsi aparıb. Məhz sözügedən müzakirələr energetika naziri Pərviz Şahbazovun BMT Baş Assambleyasının tədbirində IEA-nın icraçı direktorunun müavini Meri Burs Uorlik ilə keçirdiyi görüşdə aparılıb.

Qeyd edək ki, COP29-un Bakıda keçirilməsi son zamanlar Azərbaycana qarşı çirkin kampaniya aparın bezi dairələrə tutarlı cavabdır. Dövlət başçısının təşəbbüsü ilə qəzəli dairələrin məkrli planlarının ifşası Azərbaycanın qüdrətini bir daha dünyaya nümayiş etdirir. Şübhə yoxdur ki, ölkəmiz global problemlərdən biri olan iqlim dəyişmələrinə qarşı səyləri səfərbər etməyə və bu mübarizəyə töhfə verməklə dünyanın diqqət mərkəzinə olacaq. Bu çərçivədə Azərbaycanın 1990-cı ilə müqayisədə 2030-cu ilə qədər istixana qazlarının miqdarının 35 faiz azaldılmasını hədəfləməsi mühüm addım hesab olunur. 2030-cu ildən sonra isə daha iddialı hədəf müəyyən edilib ki, bu da 2050-ci ilə qədər istixana qazlarının miqdarının 40 faiz azaldılmasından ibarətdir. Bununla yanaşı, Prezident İlham Əliyev işğaldan azad edilmiş torpaqları "yaşıl enerji zonası" elan edib. Bu ərazilər 2050-ci ilədək "netto sıfır emissiya" zonasına çevriləcək.

Olduqca məsuliyyətli, global əhəmiyyətli tədbir üçün bütün dünyanın diqqətini Azərbaycana yönəlib. COP-un Azərbaycanda keçirilməsi ilə yanaşı, ilk dəfədir ki, Cənubi

Qafqazda belə bir iqlim sammiti baş tutacaq. Məhz bu çərçivədə Bakıda yüksək hazırlıq prosesi gedir. Belə ki, aprelin 15-də COP29-un baş qarargahında ilk mətbuat konfransı baş tutdu. İclasda COP29-un loqosu beynəlxalq ictimaiyyətə nümayiş etdirildi. Çoxşəxli təşəbbüslər toplusunu özündə əks etdirən loqoda buta, yarpaq və su damlaları simvollarının sintezi təbii resursların əhəmiyyəti kontekstində ekoloji həssaslığa və Azərbaycanın zəngin mədəni irsinə həsr olunub. Məlumdur ki, Azərbaycanın tarixi-mədəni irsinin özündə ehtiva edən buta motivi davamlılıq və innovasiyanı təmsil etməklə yanaşı, həm də keçmişlə gələcək arasında körpü salır. Butaların birləşməsi birliyi, illüstrativ su damlaların şəklində olan butalar isə özü-özlüyündə beş fərqli element ifadə edir - flora və fauna, hava və külək, su, enerji və kainat. Tədbirin loqosu iqlim çağırışlarının yüksəldiyi dövrdə bəşəriyyət və ətraf mühit arasında kəsintisiz əlaqənin, ekoloji cəhətdən həssas davranış və nəticəyönümlü fəaliyyətin əhəmiyyətini təzahürdür.

Tədbirin Bakı Olimpiya Stadionunda keçirilməsi qərara alınıb. Global məkanda etibarlı tərəfdaş, mühüm tədbirlərin ev sahibi kimi statuslara sahib olan ölkəmiz bütün dünyanın faydalı dialoq məkanı kimi tanınır. Əldə edilən bu uğur Azərbaycanın artan nüfuzunun göstəricisidir.

Nurlan ABDALOV,
"Respublika".

"Dəyişən iqlim şəraitində təhlükəsiz və sağlam iş yerlərini təmin etmək" mövzusunda tədbir

Dünyanı narahat edən global problemlərdən biri də iqlim dəyişmələridir. Qeyri-sabit hava şəraiti tək Azərbaycanda deyil, dünyanın bir sıra ölkələrində hiss olunur və problemlər yaradır. Bu problemlə əlaqədar bir sıra tədbirlər, o cümlədən elmi və praktiki konfranslar keçirilib.

Əprelin 22-də paytaxt Bakıda DOST İnkişaf və Yaradıcılıq Mərkəzində Əmək və Əhəlinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyi yanında Dövlət Əmək Müfəttişliyi Xidmətinin Bakı Şəhər İdarəsində "Dəyişən iqlim şəraitində təhlükəsiz və sağlam iş yerlərini təmin etmək" mövzusunda maarifləndirici xarakterli tədbir keçirilib. Görüş işçi sayı çox olan işəgötürənləri iştirakı ilə təşkil edilib. Tədbirdə nazirliyin və nazirlik yanında Dövlət Əmək Müfəttişliyi Xidmətinin əməkdaşları tərəfindən işəgötürənlərə əməyin mühafizəsi və təhlükəsizliyi ilə bağlı qanunvericilikdə nəzərdə tutulan standartlar, norma və qaydalar barədə məlumat verilib. Eyni zamanda iqlim dəyişmələri fonunda əməyin mühafizəsi şəraitinin təmin edilməsi, iş yerlərinin attestasiyası qaydaları və əmək qanunvericiliyində son dəyişikliklər diqqətə çatdırılıb. İştirakçılara əməyin təhlükəsizliyi sahəsində işəgötürənlərə fəal metodiki dəstək məqsədilə Əməyin Mühafizəsi Mərkəzinin fəaliyyəti barədə də ətraflı məlumat verilib. Maarifləndirici tədbirlərinin keçirilməsində məqsəd qeyd olunan mövzularda işəgötürənlərin məlumatlılığının, əməyin mühafizəsi və təhlükəsizliyi sahəsində bilik və bacarıqlarının artırılmasıdır.

Tədbirdə Dövlət Əmək Müfəttişliyi Xidmətinin Bakı Şəhər İdarəsinin rəisi Rüfət Əliyev Böyük Qayıdış Proqramı çərçivəsində baş tutan işlərdən və nazirliyin verdiyi dəstəkdən söz açıb. R.Əliyev, eyni zamanda cari ildə ölkəmizdə keçirilməsi planlaşdırılan COP29 barədə də məlumat verib. ƏƏSMN-nin Əmək siyasəti şöbəsinin əməkdaşı Orxan Nadirov qeyd edib ki, əməyin mühafizəsinin məqsədi işçilərin

müqaviləsinə xitam verilməsi haqqında dəyişiklikləri dinləyicilərin diqqətinə çatdırıb.

Əməyin Mühafizəsi Mərkəzi, təlimlərin təşkil və texniki dəstək departamentinin müdir müavini Famil Məmmədov Əməyin Mühafizəsi Mərkəzi və missiyası, mərkəzin

əsas fəaliyyət istiqamətləri ilə bağlı çıxış edib.

Azərbaycan Respublikası Sahibkarlar (İşəgötürənlər) Təşkilatının Milli Konfederasiyasının baş katibinin müavini Xəqan Hünbətəzadə tədbirə qonaq qismində qatılaraq ümumi fikirlərini bölüşüb.

Sonda isə ƏƏSMN Əmək siyasəti şöbəsinin əmək qanunvericiliyinin tətbiqi sektorunun müdiri Rəşad Əhmədov məsələ ilə bağlı sualları cavablandırılıb.

Röya RÜSTƏMLİ,
"Respublika".

DƏYİŞƏN İQLİM ŞƏRAİTİNDƏ TƏHLÜKƏSİZ VƏ SAĞLAM İŞ YERLƏRİNİ TƏMİN ETMƏK

Elxan Cəfəzadə / moderator
Dövlət Əmək Müfəttişliyi Xidmətinin Bakı Şəhər İdarəsinin rəisi

Rəşad Əhmədov / əmək qanunvericiliyinin tətbiqi sektorunun müdiri

Orxan Nadirov / əmək qanunvericiliyinin tətbiqi sektorunun müdiri

Xəqan Hünbətəzadə / əmək qanunvericiliyinin tətbiqi sektorunun müdiri

Famil Məmmədov / əmək qanunvericiliyinin tətbiqi sektorunun müdiri

Vüsal Allahverdiyev / əmək qanunvericiliyinin tətbiqi sektorunun müdiri

Bağlı qapılar arxasında cızılan bütün planlar alt-üst edildi

Son üç ilin hadisələrində diqqət yetirəndə bir daha aydın olur ki, beynəlxalq güclərin haqsız müvəqqəti və erməni təassübkeşliyi qarşısında Azərbaycan haqiqətən tarixin gedişini dəyişirdi, iki əsrdə itirdiklərimiz 44 günə və üstəgəl 23 saata bərpa edildi, ərazi bütövlüyümüzə, tam suverenliyimizə qovuşduq. Güclü diplomatiyanın, Qarabağ Fəhəninin qətiyyətinin, iradəsinin uğurlu nəticələri dünyanın bəzi nöqtələrində bağlı qapılar arxasında cızılan bütün planları alt-üst etdi. Tarixi qələbədə sonra işğaldan azad edilən torpaqlarda genişmiqyaslı tikinti-quruculuq və bərpa işlərinə başlanıldı, xalqın mənafeəsinə, ruhunda, arzularında intibah baş verdi. Bütün bunlara baxmayaraq, bəzi əhəmiyyətli məsələlər yarıncıq qalmışdı və onların həll edilməsi üçün xeyli zaman lazım idi. Lakin ölkəmizin siyasi-ictimai həyatında son bir il ərzində ard-arda etə hadisələr baş verdi ki, Cənubi Qafqazda nüfuz savaşı aparən güclərin belə gözləmədiyi vəziyyət çoxlarını mat qoydu, Lider qətiyyəti, fədakarlığı, doğma xalqına məhəbbəti ən uca zirvəyə yüksəldi.

2023-cü il aprel ayının 23-ü. Həmin gün Laçın rayonunda, Azərbaycan-Ermənistan sərhədində sərhəd-buraxılış məntəqəsi yaradıldı. Bu, adı bir gün deyildi, 23 aprel ərazi bütövlüyümüzün tam bərpası demək idi və Azərbaycan bunu beynəlxalq hüquq çərçivəsində etdi, öz ərazisini, sərhədlərini qorumağa başladı. Əlbəttə ki, siyasi oyunların getdiyi məsələlərdə bunu etmək böyük iradə, cəsarət, əzmkarlıq tələb edirdi. Hər şey dəqiq ölçülüb-biçilmişdi, Azərbaycan ona edilən təzyiqlərə baxmayaraq, bu iradəni, cəsarəti, gücü bütün dünyaya nümayiş etdirdi. Məğlub edilmiş Ermənistan havadarlarının təhriki ilə cığallıq edir, üzərinə götürdüğü öhdəliklərdən yayınır. Qazanılmış hərbi-siyasi qələbə nəticəsində regionda yaranmış yeni realılıqlarla barışmayan Er-

manistan imzaladığı 10 noyabr 2020-ci il tarixli üçtərəfli Bəyannatdan irəli gələn öhdəliklərini yerinə yetirməyi, icra etməli olduğu müddəaları kobud şəkildə

lin və yüklərin daşınması üçün nəzərdə tutulmuş yoldur. Azərbaycan üçtərəfli Bəyannatla üzərinə götürdüğü öhdəliklərə sadiq qalaraq bu yolda hərəkətə icazə verib. Azərbaycan Prezidenti, Silahlı Qüvvələrin Ali Baş Komandanı İlham Əliyev Müdafiə Nazirliyinin Komando hərbi hissələrinin birinə Döyüş bayrağının təqdim olunması mərasimində çıxışı zamanı söyləyib: "Əgər son iki il yarım ərzində baş vermiş hadisələr təhlil olunarsa, hər kəs görə bilər ki, hər bir addımımızın arxasında güclü siyasi iradə dayanmışdır, güc dayanmışdır, məntiq dayanmışdır, beynəlxalq hüquq dayanmışdır və hər növbəti addım əvvəlki addımın məntiqi davamıdır".

Dövlət Sərhəd Xidmətinin bölmələri tərəfindən ölkəmizin suveren ərazilərində, Ermənistan ilə sərhəddə, Laçın-Xankəndi yolunda sərhəd-nəzarət-buraxılış məntəqəsinin qurulması dövlətçilik tariximizin mühüm səhifələrindən biridir. Ölkəmizin suveren hüququ və suverenliyinin təsdiqi hesab edilən bu addım Ermənistanın separatçı əməllərinə təqdirəlayiq cavab idi. Bir daha qeyd edək ki, Vətən müharibəsində ölkəmizin əldə etdiyi şanlı Zəfərdən ötən müddətdə Ermənistan acı məğlubiyyətinin əvəzini müxtəlif yollarla çıxmağa çalışır, ekologiyamıza zərər vurur, təbii sərvətlərimizi qanunsuz istismar edirdi. 2022-ci ilin dekabr ayında Azərbaycanın qeyri-hökumət təşkilatlarını təmsil edən ekologlar, könüllülər və media nümayəndələri Rusiya sülhməramlı kontingentinin müvəqqəti yerləşdiyi Azərbaycan ərazilərində təbii sərvətlərimizin qanunsuz istismarına qarşı dinc etiraz aksiyasına başladılar. Həmrəylik və birlik nümayiş etdirən ekofəalla-

mənistan və onu himayə edənlər hələ də müəyyən illüziyalara qapılaraq ölkəmizə qarşı ərazi iddialarından əl çəkmir, revanşist çıxışlar edirlər. Bütün bunlara baxmayaraq, peşəkərliklə həyata keçirilən əməliyyat nəticəsində Laçın-Xankəndi yolunun başlanğıcında, Ermənistanla sərhəddə, Həkəri çayının üzərində "Laçın" sərhəd-buraxılış məntəqəsinin qurulması ilə ölkəmizin sərhədlərinin bütövlüyü təmin olundu. Bu, Azərbaycanın 44 günlük müharibədən sonra əldə etdiyi növbəti tarixi nailiyyət idi. Həmin günə qədər isə dünyada bir çox proseslər baş verdi və sərhəd-buraxılış məntəqəsinin yaradılması hansı zərurətdən yarandı sualı da cavabsız qalmadı.

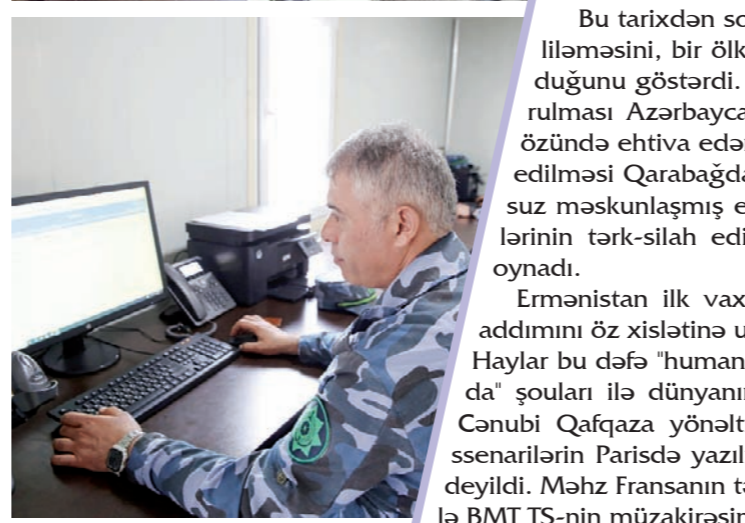
Qısa xronologiyaya nəzər salaq. 44 gün davam edən Vətən müharibəsində torpaqlarımızı işğalçılardan azad edərək Ermənistanla Azərbaycan Ordusunun bölmələri 2020-ci il noyabr ayının əvvəlində Laçın rayonunun bir çox yaşayış məntəqələrini azad edərək Ermənistanla Xankəndini birləşdirən Laçın dəhlizinə nəzarəti ələ keçirdi. 2020-ci il noyabr ayının 10-da Azərbaycan Respublikası, Rusiya Federasiyası Prezidentləri və Ermənistan Respublikası baş nazirinin imzaladığı üçtərəfli Bəyannat əsasında, 2020-ci il dekabrın 1-də Laçın rayonu 28 ildən sonra bir güllə atılmadan işğaldan azad edildi və bundan əvvəl, noyabrın 9-da isə Laçın rayonunun Güləbird, Səfiyan və Türklər kəndləri Silahlı Qüvvələrimiz tərəfindən nəzarətə götürüldü. 2022-ci il avqustun 26-da isə Laçın şəhərində, Zabux və Sus kəndlərində qeyri-qanuni məskunlaşan ermənilər bu ərazilərdən köçürüldülər. Müzəffər Azərbaycan Ordusunun yüksək peşəkərliyi sayəsində işğaldan azad edilən dağlar diyan, gözəlliklər məskəni, igidlər yurdu Laçın bərdə ermənilərin və onların havadarlarının xəbis niyyətini qəhrəman Azərbaycan ordusu alt-üst etdi, hərbi və diplomatik yolla rayon işğaldan azad edildi. İlk vaxtlar Laçın şəhərindən keçən yol Rusiya sülhməramlılarının nəzarət zonasında qaldı. Ermənilər həmin yoldan gəcə-gündüz istifadə edir, Xankəndidə və ətraf ərazilərdə qalmış işğalçı ordu hissələrinə silah-sursat daşıyırdılar. Rusiya, Ermənistan və Azərbaycan arasında imzalanmış 10 noyabr 2020-ci il tarixli üçtərəfli Bəyannatda yeni yolun inşası öz əksini tapmışdı. Sənədə görə, Laçın şəhərindən yan keçən və Qarabağın dağlıq hissəsini Ermənistanla birləşdirən yeni yol nəzərdə tutulduğundan iki il tez istifadəyə verildi. Laçın dəhlizinə alternativ olan və Azərbaycan tərəfinin cəhdliyi yeni yol Ermənistanla sərhəddən - Gorusun Komidzor kəndindən başlayır, Laçından yan keçərək Şuşa rayonunun Kiçik Qaladərəsi və Böyük Qaladərəsi kəndlərində uzanır və Türşu kəndində mövcud magistralla kəsişir. Yeni yol Laçın rayonunun 6 kəndindən keçir. Birmanəli şəkildə aydın oldu ki, artıq Laçın dəhlizi mövcud deyil, yeni Laçın yolu istifadəyə verilib.

Ermənilərin yüz ildən çox cəhd etdikləri kirlə və çirkin plan iflasa uğradı. Prezident İlham Əli-

də pozmağa davam edirdi. Bunlardan ən başlıcası isə razılaşdırılmış və qəbul edilmiş öhdəliklərdən sui-istifadə edərək humanitar məqsəddə Laçın dəhlizindən öz çirkin hərbi-siyasi məqsədləri üçün istifadə edirdilər. Beləliklə, bütün bu qanunsuz əməllər və biganə münasibət Azərbaycan tərəfinin haqlı olaraq daha ciddi tədbirlər görməsinə zəruri etdi. Prezident İlham Əliyev 1 may 2023-cü il tarixində ABŞ dövlət katibi Antoni Blinkenə telefon danışıqı zamanı qeyd etmişdir: "Azərbaycan-Ermənistan sərhədində "Laçın" sərhəd-buraxılış məntəqəsinin qurulması Azərbaycanın suveren hüquqları çərçivəsində və bütün beynəlxalq qaydalara uyğun olaraq təmin edilmişdir... Məqsəd hərəkətin məhdudlaşdırılması deyil, əksinə nəzarətin təmin edilməsidir və artıq bu məntəqə vasitəsilə gediş-gəliş həyata keçirilir... Azərbaycanın Qarabağ bölgəsində yaşayan erməni əhəlisinin hüquqları Azərbaycanın Konstitusiyası və ölkəmizin tərəfdar çıxdığı beynəlxalq sənədlər çərçivəsində təmin olunacaqdır".

Qeyd etmək lazımdır ki, sərhəd-buraxılış məntəqəsi Azərbaycan ərazisində qeyri-qanuni dislokasiya olunmuş 10 minə yaxın hərbcinin rotasiyasının, habelə silah, sursat, mina və xarici terrorçuların daşınmasının, ərazidən təbii sərvətlərin qanunsuz çıxarılmasının qarşısını alınmasında müstəsna əhəmiyyətə malik idi. Eyni zamanda Laçın sərhəd-buraxılış məntəqəsinin yaradılması yaxın gələcəkdə Qarabağda qanunsuz yerləşdirilmiş erməni silahlı birləşmələrinin çıxarılması, həmçinin separatçıların tərksilah olunması baxımından böyük önəm daşıyırdı. Beynəlxalq Ədalət Məhkəməsinin 2023-cü il 6 iyul tarixli yekdlı qərarı Ermənistanın nəzarət-buraxılış məntəqəsinin aradan qaldırılması ilə bağlı müvəqqəti tədbir görmək tələbini rədd edərək Ermənistanın Laçın keçid məntəqəsinin qanunsuz olması ilə bağlı iddialarını qəti şəkildə təkzib etməsi bir daha göstərir ki, Azərbaycanın bu addımı beynəlxalq hüququn tələblərinə uyğun idi. Avqustun 16-da BMT Təhlükəsizlik Şurası ermənilərin yaşadığı Azərbaycanın Qarabağ bölgəsini Ermənistanla birləşdirən Laçın-Xankəndi yolunu guya "bağlanmasından" sonra yaranmış "humanitar böhran"ın müzakirəsi üçün keçirilən təcili iclasda da Ermənistan və ona dəstək verənlər məqsədlərinə çatmadılar. Lakin nə Ermənistan, nə də onun ən böyük himayədarı Fransa siyasi tərbiyədən əl çəkmir, sülh və normallaşma prosesinə maneələr yaradırdılar. Fransanın "humanitar yardım" adı ilə həyata keçirdiyi növbəti tərbiyə də baş tutmadı. Azərbaycan Fransadan göndərilən "humanitar yükü" Qarabağa buraxmadı və "humanitar yükü" 10 avtomobil iyulun 26-da sərhəddə gözləyən "Spayka" avtomobillərinin sırasında qaldı.

Analitiklər hesab edirlər ki, Laçın dəhlizi adlanan yol Azərbaycanın suveren ərazisi daxilində, heç bir ekstraterritorial statusu olmayan, 2020-ci il 10 noyabr tarixli üçtərəfli Bəyannat əsasında, ilk növbədə, vətəndaşların, nəqliyyat vasitələri-

rin gəcə-gündüz, isti-soyuc demədən mübarizəsi və qanuni tələbləri nəticəsində Laçın-Xankəndi yolunda nəzarət-de-fakto Azərbaycan tərəfindən həyata keçirildi. Ermənistan bu müddətdə dövlətimizə qarşı qarayaxma kampaniyası aparır, guya, "Laçın yolu blokdadır", "Azərbaycan Qarabağda yaşay-yan erməni sakinlərə qarşı ge-

23 aprel
2023-cü il

nosid törətməyə hazırlaşır" kimi yalançı bəyannatlarla beynəlxalq ictimaiyyəti çaşdırır, Qarabağda yaşayan erməni sakinlərin Azərbaycana reinteqrasiyasına mane olurdu. Lakin ilk gündən Laçın yolu bağlanmamış, Rusiya sülhməramlıları, Beynəlxalq Qırmızı Xaç Komitəsi, humanitar əməllər üçün gətirilən qanunsuz istismar edirdi. 2022-ci ilin dekabr ayında Azərbaycanın qeyri-hökumət təşkilatlarını təmsil edən ekologlar, könüllülər və media nümayəndələri Rusiya sülhməramlı kontingentinin müvəqqəti yerləşdiyi Azərbaycan ərazilərində təbii sərvətlərimizin qanunsuz istismarına qarşı dinc etiraz aksiyasına başladılar. Həmrəylik və birlik nümayiş etdirən ekofəalla-

zində nəzarət-buraxılış məntəqəsi yaratmasının sülh prosesinə etimadın yaradılması səylərini sarsıtmasından dərin narahatdır. Ölkə başçısının "nəyi, necə, nə vaxt etmək lazımdır, bunu mən bilirəm. Yaxın tarix dəfələrlə bunu göstərmiş, həm siyasi müstəvidə, diplomatik müstəvidə, eyni zamanda döyüş meydanında. Nəyi edirik-sə, dəqiqliklə edirik" fikirləri öz təsdiqini Laçın-Xankəndi yolunda Dövlət Sərhəd Xidmətinin sərhəd-buraxılış məntəqəsində Azərbaycanın üçrəngli bayrağının qaldırılması ilə tapdı.

Salman ALIOĞLU,
"Respublika".

Dövlət sərhədlərimizin, ərazi bütövlüyümüzün bərpası ölkəmizin gücünün ifadəsidir

(əvvəlki 1-ci səhifədə)

Bütün bunlar Müzəffər Ali Baş Komandan İlham Əliyevin və Şanlı Ordumuzun regionda yaratdığı yeni realılıqların nəticəsidir. Dövlətimizin başçısının rəhbərliyi ilə 2016-cı ildən etibarən Azərbaycan addım-addım, qarış-qarış irəliləyib, öz ərazi bütövlüyünü və suverenliyini bərpa edib. Torpaqlarımız 2020-ci ildəki 44 günlük Vətən müharibəsində işğaldan azad edilsə də, ərazi bütövlüyümüzə ötən ilin 23 aprelində nail olundu.

Məlum olduğu kimi, İkinci Qarabağ müharibəsini məğlub başa vuran Ermənistan kapitulyasiya aktına imza atsa da, sonrakı proseslər onu göstərdi ki, bu ölkə hələ də revanşist hisslərlə yaşayır. Bunun əyani sübutu keçmiş Laçın dəhlizindən rəsmi İrəvan və onun marionet rejiminin humanitar məqsədlər üçün yox, silah-sursat daşımaqdan ötrü istifadə etməsi idi. Belə olduğu təqdirdə, Azərbaycan regionda gedən proseslərə diktə edən tərəf kimi, Ermənistan və onun himayədarlarının hərbi-siyasi niyyətlərinin qarşısını almaq üçün adekvat tədbirlər həyata keçirdi. 23 aprel 2023-cü il tarixində Azərbaycan-Ermənistan sərhədində "Laçın" sərhəd-buraxılış məntəqəsi quruldu və dövlət bayrağımız qaldırıldı. Həmin gün Azərbaycanın Ermənistanla sərhədində qurulan sərhəd-buraxılış məntəqəsində Azərbaycan bayrağının qaldırılması mərasimində DSX-nin polkovniki, Vətən Müharibəsi Qəhrəmanı Babək Ələkbərov Azərbaycan Prezidenti, Müzəffər Ali Baş Komandan İlham Əliyevə müraciət etdi: "Möhtərəm Prezident, cənab Müzəffər Ali Baş Komandan, məruzə edirəm ki, tapşırıqlarınıza uyğun olaraq, Azərbaycan-Ermənistan dövlət sərhədində, Həkəri çayının üzərindəki körpünün üstündə fəxrətlə rəmzimiz olan üçrəngli dövlət bayrağımız dalğalanmaqdadır. Bununla da Vətən sərhədlərinin bütövlüyü təmin olunmuşdur. Yaşasın Azərbaycan, yaşasın Ali Baş Komandan! Qarabağ Azərbaycanıdır!".

Bu tarixdən sonra bölgədə baş verən proseslər, keçmiş separatçı rejimin sürətlə süquta doğru irəliləməsinə, bir ölkə üçün sərhədlərinin toxunulmazlığının təmin edilməsinə nə dəyərdə mühüm olduğunu göstərdi. Laçın rayonu ərazisində Həkəri çayının üzərində sərhəd-buraxılış məntəqəsinin qurulması Azərbaycanın növbəti tarixi qələbəsi, həmçinin beynəlxalq hüququn norma və prinsiplərini özündə ehtiva edən tam qanuni addımdır. Bununla yanaşı, "Laçın" nəzarət-buraxılış məntəqəsinin təsis edilməsi Qarabağda 30 ildən çox qanunsuz məskunlaşmış erməni hərbi birləşmələrinin tərksilah edilməsində mühüm rol oynadı.

Ermənistan ilk vaxtlar rəsmi Bakının bu addımını öz xislətinə uyğun olaraq şərh etdi. Haylar bu dəfə "humanitar böhran" və "blokada" şouları ilə dünyanın gündəmini yenidən Cənubi Qafqaza yönəltmək istədilər. Həmin ssenarilərin Parisdə yazılması da heç kimə sır deyildi. Məhz Fransanın təşəbbüsü ilə bu məsələ BMT TŞ-nin müzakirəsinə çıxarılsa da, beynəlxalq müstəvidə dost ölkələr tərəfindən Azərbaycana dəstək ifadə olundu. 2023-cü il 6 iyul tarixində Beynəlxalq Ədalət Məhkəməsi (BƏM) də Azərbaycanın haqq işinə müsbət yanaşma nümayiş etdirdi. BƏM İrəvanın nəzarət-buraxılış məntəqəsinin ləğv edilməsi ilə bağlı tədbir görmə tələbini rədd etdi. Prezident İlham Əliyevin dediyi kimi, Azərbaycan-Ermənistan sərhədində "Laçın" sərhəd-buraxılış məntəqəsinin qurulması Azərbaycanın suveren hüquqları çərçivəsində və bütün beynəlxalq qaydalara uyğun olaraq təmin edilmişdir.

Musa BAĞIRLI,
"Respublika".

Günün siyasi nəbzi

İmperiya keçmişini olan Fransa Afrika, Cənub-Şərqi Asiya, Sakit Okean, Atlantik və Hind Okean regionunda, Latın Amerikasında işğal etdiyi ölkələrdə başçılıqdan anıqlı cənabətlerini törətmişdir. İşğalçı tərəfindən insanlara dini və etnik mənsubiyyətinə görə ağır işğalçılar verilmiş, soyqırımları həyata keçirilmiş, əsarət altında saxladığı xalqlara məxsus təbii sərvətləri öz metropoliyasına daşımışdır.

Heç bir qüvvə Azərbaycanı qətiyyətli mövqeyindən döndərə bilməz

Müstəmləkəsinə çevirdiyi ölkələrin vətəndaşlarının, xüsusilə koloniyalarda qadın və uşaqların hüquqlarını kobud şəkildə pozan, yerli əhalidən ucuza işçi qüvvəsi kimi istifadə edən Yelisey sarayı milyonlarla afrikalı qul siyasətinin qurbanı olmuşdur. Əlcəzair, Mərakeş, Tunis, Mali, Cibuti, Nigeriya, Çad, Senegal, Benin, Kot-d'İvuar, Mərkəzi Afrika Respublikası, Qabon, Toqo, Kamerun, Vyetnam, Qəmə Adaları İttifaqı, Haiti və digər ölkələrdə sayısız-hesabsız günahsız insanın qətlinə ferman verən bu "demokratik", insan hüquqlarını "qoruyan" ölkə İkinci Dünya savaşı başa çatdıqdan sonra bütün dünyada dekolonizasiya prosesinin başlanmasına baxmayaraq, zəbt etdiyi torpaqları nəzarətdə saxlamışdır. Bu gün də öz müstəmləkəsi kimi idarə etdiyi 13 dənizsəhri əraziyə müstəqillik verməyən rəsmi

Paris neokolonializm siyasətini davam etdirirək nəinki nəzarətdə olan ölkələrin daxili işlərinə qarşır, eyni zamanda keçmiş müstəmləkələrindən belə "müstəmləkə vergisi" alır.

Cənubi Qafqazı da öz koloniyasına çevirmək istəyən rəsmi Paris bu istiqamətdə çirkin siyasət yürüdü. 30 il ərzində Ermənistanın Azərbaycana qarşı təcavüzkarlıq siyasətini dəstəkləyən, münafiqlik sülh yolu ilə həlli üçün yarılmış keçmiş Minsk qrupunun həmsədr ölkəsi olaraq üzünə düşən öhdəliyi yerinə yetirməyən Fransa İkinci Qarabağ müharibəsindən sonra müvafiq və ritorikasını deyib. 44 günlük müharibədə Ermənistanın məğlubiyəti ilə başlayan ölkə dövlətimizin əleyhinə qərar və qətnamələr qəbul etmək, yalan, iftira, böhtan dolu bəyanatlar səsləndirməkdən yorulmur, Er-

mənistanin vəkili rolunu oynayıb. Başqa ölkələrin ərazilərini zorakılıqla öz ərazilərinə qatan rəsmi Paris tarixi torpaqlarını işğaldan azad edən Azərbaycanın qalibiyyətini həzm edə bilmir. Separatizmi dəstəkləyib regionda stabilliyi pozmaqda, sülh prosesinə engel törətməkdə məqsədi isə Cənubi Qafqazda yerləşməkdir. Azərbaycanın buna

cəyi vətə verməsi, işğalçı ölkəni silahlandırması, hətta respublikamızda casus şəbəkəsi yaratması Yelisey sarayının Azərbaycanla olan münasibətini tamamilə alt-üst etdi. Bu əməllərinə davam edən Fransanın bu günlərdə ölkəmizdəki səfirini geri çağırması isə iki ölkə arasında diplomatik münasibətlərin səviyyəsinin daha da aşağı düşdüyünü

mək istəyən ABŞ və Fransa kimi neoimperialist qüvvələrin müdaxiləsi olmasa, Cənubi Qafqazda uzunmüddətli sülh yaranar. Azərbaycan ilə Ermənistan öz aralarında olan məsələləri tənzimləyərək regiona sülhün əsl mənasında töhfə verirlər.

Ötən il dekabrın 7-də Azərbaycan Respublikası Prezident Administrasiyası ilə Er-

imkan verməməsi, hər cür alçaq niyyətinin qarşısının alınması, regiondakı maraqlarına zərər vurulması isə sözsüz ki, Fransada ölkəmizə qarşı aqressiya yaradır. Bu, Yelisey sarayının hər addımında özünü büruzə verir.

Erməni lobbisinə xidmət edən Emmanuel Makronun hakimiyyətdə qalmaq üçün Ermənistanı dəstəkləməsi, ilk növbədə, Fransanın öz nüfuzuna xələf gətirir və ölkəmizlə münasibətləri kölgədə qoyur. Xüsusilə, son üç il yarım ərzində ölkəmizin ərazi bütövlüyü və suverenliyinə qarşı dəfələrlə qarşılıqlı, ədalətsiz qətnamələr qəbul etməsi, eyni zamanda BMT Təhlükəsizlik Şurasında, Avropa İttifaqı, Frankofoniya kimi təşkilatlarda və digər beynəlxalq platformalarda Azərbaycan əleyhinə sənəd layihələrinin təşəbbüskarı olması, antiterror tədbirlərindən sonra ermənilərin Qarabağı könüllü olaraq tərk etmələrinə etnik təmizləmə "donu" geyindirilməsi, onlara hər cür yardımın göstərilməsi

göstərir. Bu, eyni zamanda Cənubi Qafqazda ayırıcı xətlərin yaranmasına, bölgədə sabitliyin pozulmasına, yeni münaqişə ocağının alovlanmasına, bütün bunların fonunda isə Brüsseldə ABŞ, Al və Ermənistan arasından keçirilən üçtərəfli görüşün pərdəxəsi məqamlarının reallaşması istiqamətində canfəşanlıq edən Fransanın ermənipərəst siyasətinin pik nöqtəsidir.

Ölkəmizdəki səfirini "məsləhətləşmələr" üçün geri çağıran Yelisey sarayı bir şeyi unudur ki, onun diplomatik demarşı Azərbaycanı qətiyyətli mövqeyindən, haqq mübarizəsindən döndərə bilməz. Son hadisələr bunu bir daha təsdiq etdi. Belə ki, aprelin 19-da Ermənistanın işğal altında olan 4 kəndin - Bağanis Ayırım, Aşağı Əskipara, Xeyrimli, Qızılhacılı, Aşağı Əskipara, Qızılhacılı, Xeyrimli və Qızılhacılı, Xeyrimli yaşayış məntəqələrinin də hərbi əməliyyatları qarşılıqlı olaraq daha sübut edir ki, iki ölkə arasında münasibətlərin normallaşdırılması Ermənistanı silahlandırmaqla "töhfə" ver-

mənistan Baş naziri Aparatı arasında qəbul edilən birgə bəyanatda hər iki ölkənin bir-birinin ərazi bütövlüyü və suverenliyini bir daha dəstəkləməsi və bu aspektdə Cənubi Qafqazda sülhün bərqərar olması üçün tarixi şəraitin yaranmış olduğunu vurğulanması münasibətlərin normallaşması üçün üçüncü tərəfin iştirakına ehtiyac olmadığını göstərir. Qarabağda keçirilən antiterror tədbirlərindən sonra xalq müraciətində dövlət başçımız bu barədə demişdir: "Biz təklif edirik ki, bölgədən uzaqda yerləşən, ancaq öz siyasi gündəliyini güdən və erməni xalqından bir alet kimi istifadə edən, onları istismar edən və dar gündə onları, necə deyirlər, satan qüvvələr, saxtakarlar, korruptlaşmış siyasətçilər əl çəksinlər bizdən. Dünyanın o başında oturub bizə qarşı əsassız ittihamlar irəli sürənlər əl çəksinlər bizdən, qoysunlar Cənubi Qafqaz rahat nəfəs alsın".

Mehrə ƏLİYEVƏ,
"Respublika".

RƏYLƏR, MÜLAHİZƏLƏR

Siyasi iradənin və diplomatiyanın gücü

Prezident İlham Əliyevin müdrik diplomatiyası sayəsində Azərbaycan uğurlu və qüdrətli tarixi günlər yaşayır. İstər Rusiya sülhməramlılarının ölkəmizi tərk etməsi, istərsə də Qazaxın 4 kəndinin geri qaytarılması prosesi bütün dünyanı mat qoydu. Gözlənilməz addımlar əlbəttə ki, siyasi iradənin və diplomatiyanın gücünün göstəricisidir. Bu addımlar bir daha bizi əmin edir ki, Prezident nəyi, nə zaman və necə etməli olduğunu gözəl bilir.

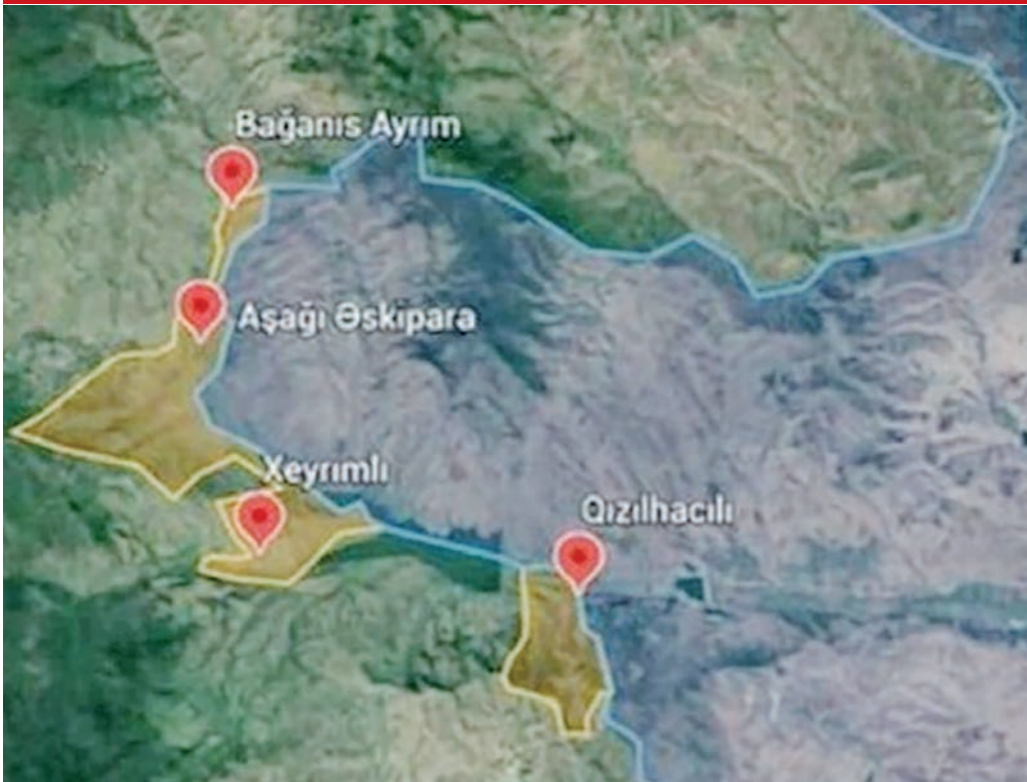

Vüqar İSKƏNDƏROV,
Milli Məclisin deputatı.

Rusiya sülhməramlılarının müvafiq olaraq ərazimizdə yerləşməsi 10 noyabr Bəyanatı ilə tənzimləndirdi və 2025-ci ilin noyabr ayına qədər orada qalmalı idilər. Həmin müddətə altı ay qalmış məsələ yenidən müzakirə edilməli idi. Sülhməramlılar vaxtdan əvvəl regionu tərk edirlər. Sülhməramlılar Azərbaycan ərazilərinə müvafiq gələn də bezi qüvvələr, dövlətlər, öz içində ədalət bəşinci kolonun üzvləri cürbəcür fikirlər yayırdılar. Deyirdilər ki, onlar burada daimi qalacaq, bu əraziləri tərk etməyəcəklər. Lakin İlham Əliyev fenomeni, güclü dövlət siyasəti özünü qabarıq göstərdi. Artıq Azərbaycan ərazisində digər ölkənin əsgəri, hər hansı bir qoşun birləşməsi yoxdur. Bu, bizim böyük uğurumuzdur. Unutmayın ki, dünyada 50-yə yaxın döndürülmüş münaqişə mövcuddur. Münaqişədə olan ölkələrin çoxu Azərbaycandan qat-qat böyük ölkələrdir. Həm ərazisinə, həm əhalisinə, həm də iqtisadiyyatına görə fərqli olsalar da Azərbaycan öz gücünü, məharətini, qətiyyəti sayəsində böyük bir problemi təbii həll etdi. Təbii ki, hər iki ölkənin müvafiq orqanlarının gərgin işləri sayəsində məsələ öz həllini tapdı. Azərbaycan Prezidentinin şəxsi nüfuzu da bu prosədə əsas rol oynayıb. Azərbaycanla heç bir tonda danışıq bilməyən dövlətlər isə daxiləki qüvvələri hərəkətə gətirərək ajiotaj yaratmağa çalışırlar. Bu da baş tutmur. Çünki xalq Prezidentin ətrafında sıx birləşib. Bu güc, qətiyyət hər zaman öz sözünü deyəcək. Səbitlik, qələbələrimiz sərəfimizdir. Biz bunu daim qoruyub saxlamağa çalışmalı, gələcək nəsillərə inkişaf etmiş Azərbaycanımızı əmanət etməliyik. Belə bir dövlətin vətəndaşı olduğumuz üçün qürurluq.

Bir dəfə atılmadan, qan töküləndən Ermənistanın işğalı altında olan Qazax rayonunun anklav olmayan kəndlərinin Azərbaycanın nəzarətinə qaytarılması Prezident İlham Əliyevin məqsədyönlü siyasətinin nəticəsidir. Necə ki, 2020-ci ildə bir güllə belə atılmadan Ağdam, Kəlbəcər və Laçın rayonları işğaldan azad edilmişdi. Belli olduğu kimi, Prezident İlham Əliyev 2020-ci ildə sərhəddən kəndlərimizin geri qaytarılması məsələsinə qətiyyətli və bu istiqamətdə daim intensiv iş aparılırdı. Bu gün qətiyyət və əzmlərlə aparılan prosesin məntiqi sonunu görürük. Bununla da istər Ermənistan, istər onun xarici havadarları, istərsə də ümumilikdə dünya birliyi Prezident İlham Əliyevin qətiyyətinin, qarşılıqlı qoyulan hədəflərə çatmaq əzminin növbəti bariz nümunəsinin şahidi oldu. Delimitasiya prosesində ilk addımın məhz Qazax istiqamətində başlanması da Azərbaycanın ısrarının, qətiyyətinin nəticəsidir. Bu, həm də Cənubi Qafqazı yeni müharibə ocağına çevirmək istəyən Qərbin belli dairələrinin, o cümlədən Al və ABŞ-in prosedə müdaxilə cəhdinin iflasa uğramasıdır. Onlar prosedə müdaxilə etməyə çalışsalar da Azərbaycanın qətiyyəti öz sözünü dedi. Nəticədə Azərbaycan və Ermənistan ortaq dil tapa bildilər və bu məsələni özləri həll etdilər. Bu baxımdan, əslində Ermənistan artıq müəyyən dərəcədə çarxalmıdır. Çünki 4 il ərzində biz qətiyyətimizdən heç vaxt dönmədik və qarşılıqlı məqsəd olaraq nə qoyulmuşdusa ona da çatdıq və çatırıq. Bundan sonra da bu, belə olacaq. Bu baxımdan, yaxşı olar ki, Ermənistan vasitəçilər olmadan bizimlə ortaq dil tapmağa çalışsın.

Jalə QASIMZADƏ,
"Respublika".

Uğurlu diplomatiya Cənubi Qafqazda sülhün açarıdır

anlayacaq ki, global güclərin təzyiqi fonunda problemləri həll etmək mümkün deyil. Ermənistanın bir dövlət kimi mövcudluğunu qoruyub saxlamasının açarı qonşu Azərbaycan və Türkiyə ilə münasibətlərin normallaşmasıdır. Çünki sadəcə bu halda Paşinyan erməni ictimaiyyətinə daxili narazılığı aradan qaldırma və kreslosunu itirmək təhlükəsindən azad ola bilər. Əgər Ermənistan regional layihələrdən gəlir əldə edərkən iqtisadiyyatını şaxələndirmək və böyük güclərin monopoliyasından

azad etmək istəyirsə, o zaman kommunikasiyaların açılması üzrə çalışmalıdır.

Hazırda Azərbaycan və Ermənistan arasında heç bir vasitəçi olmadan müşkül məsələlərlə bağlı qərarlar qəbul edilməsi təhdidəyəldir. Tərəflər arasında aprelin 19-da əldə olunan razılaşma bir daha təsdiq edir ki, rəsmi Bakı və İrəvanın "səssiz" diplomatiyası bölgədə sülhün, sabitliyin yeganə təminatı ola bilər.

Jalə QASIMZADƏ,
"Respublika".

(əvvəlki 1-ci səhifədə)
Ölkəmiz 32 erməni hərbcini, həmçinin Ermənistan isə iki əsgərimizi azad etdi. Rəsmi İrəvan BMT-nin İqlim Dəyişmələri üzrə Çərçivə Konvensiyasına Tərəf Dövlətlərin 29-cu Konfransına (COP29) ev sahibliyinə öz namizədliyini geri götürərək Azərbaycanın namizədliyini dəstəklədi. Həmin təmaslardan sonra rəsmi qaydada elan olundu ki, hər iki ölkə yaxın gələcəkdə əlavə etimad quruculuğu tədbirlərinin həyata keçirilməsi üçün müzakirələri davam etdirəcəkdir.

4 ay müddətində də bu cəhdlərin şahidi olduq. Qərbin Cənubi Qafqazda gərginlik yaratmaq söylərinə baxmayaraq, rəsmi Bakı və İrəvan ikitərəfli qaydada danışıqları davam etdirdi. Nəhayət, aprelin 19-da sərhəddə Azərbaycan Respublikası Baş nazirinin müavini Mqer Qriqoryanın sədrliyi ilə delimitasiya və sərhəd təhlükəsizliyi məsələləri üzrə Komissiyanın növbəti görüşü keçirildi. Sayca səkkizinci görüş nəticə verdi. Delimitasiya prosesinin ilkin mərhələsində tərəflər sərhəd xəttinin ayrı-ayrı hissələrinin Sovet İttifaqının süqutu dövründə hüquqi cəhətdən əsaslandırılmış respublikalararası sərhədə uyğun olaraq aparılması qərarına gəldilər. Yeni Bağanis Ayırım, Aşağı Əskipara, Xeyrimli və Qızılhacılı yaşayış məntəqələri Azərbaycana qaytarıldı. Qərara alındı ki, tərəflər sərhəd xəttinin razılaşdırılmış hissələrində öz sərhəd xidmətlərinin eyni vaxtda və paralel yerləşdirilməsini təmin etsinlər. Tərəflər onu da razılaşdırdılar ki, delimitasiya prosesində 1991-ci il Alma-Ata Bəyannaməsinə əsaslanırlar.

Uzun müddət Ermənistanın işğal altında qalan Qazaxın 4 kəndinin geri qaytarılması və ümumilikdə prosesin müsbət dinamika üzrə inkişafı isə səbəbsiz deyil. Bunlar Prezident İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə son illər Azərbaycan xalqının imza etdiyi qələbələrin davamıdır. Belə ki, 2020-ci ildə 44 günlük müharibə ilə torpaqlarımızı azad etdik, 2023-cü ildə 23 saatlıq antiterror tədbirləri nəticəsində xunta rejiminin məhv edərək suverenliyimizin tam bərpasına nail olduq. Cari ilin aprel ayında isə Rusiya sülhməramlıları Qarabağı tərk etdilər və ardınca 4 kəndin azad olunması prosesi başlandı. Sonuncu əhəmiyyətli hadisə isə müharibə olmadan, dövlət başçısının apardığı diplomatik fəaliyyət nəticəsində mümkün oldu. Bu, həm də bir çox reallıqları üzə çıxardı. Məlum oldu ki, 30 il müddətində vasitəçilik edən qlobal güclər öz mənfəətləri kontekstində Cənubi Qafqazdakı müharibənin davam etməsinə "töhfə" veriblər. Hər bir vasitəçi ayrılıqda bir geosiyasi maraq deməkdir. Onların sayı artıqca maraqlar uzlaşdırmaq da çətinləşir. Bu səbəbdən də üçüncü tərəflərin, xüsusilə Amerika Birləşmiş Ştatları və Fransa kimi neoimperialist qüvvələrin müdaxiləsi bölgəyə sülh yox, qeyri-sabitlik gətirir. Kollektiv Qərb Rusiyanın regiondakı dayaqlarını zəiflətmək üçün Paşinyan Administrasiyasından maşa kimi istifadə edir. Hələlik baş nazir aldığı qrantlara və verilən şirin vədlərə aldanaraq bu reallığı görməzəndən gəlir. Amma əvvəl-axır İrəvanın siyasi rəhbərliyi

Haylar "dost" axtarışında

Cənubi Qafqaz regionundakı yeni reallıqları qəbul etməyən haylar özlərinə himayədarlar, müttəfiqlər axtarırdılar. Bu xüsusda Ermənistanın ən çox istinad etdiyi siyasi mərkəz Fransadır, hərbi əməkdaşlıq baxımından Hindistan öndədir. Təsədüfi deyil ki, son illər Ermənistan ənənəvi tərəfdarı Rusiyadan deyil, məhz Hindistandan silah alır. Davamlı olaraq, Dehlinin rəsmi xəbər portallarını yeni silah-sursat əməkdaşlığının qurulacağı ilə bağlı məlumatlar yayımlayıb.

Hazırda Hindistan dünya silah bazarında satıcı yox, daha çox alıcı qismində tanınır. Hətta Stokholm Beynəlxalq Sülh Araşdırmaları İnstitutunun (SIPRI) bir neçə gün öncə dərc etdiyi beynəlxalq silah transferləri ilə bağlı hesabatında bildirilib ki, Hindistan xaricdən silah almasına görə dünya birincisidir. Belə ki, bu ölkənin silah idxalı 2014-2018 və 2019-2023-cü illər arasında 4,7 faiz artıb, son 20 ildə ölkə silah alınmasına 60 milyard dollardan çox vəsait xərclə-

yib. Odur ki, burada bir sual yaranır: Özü davamlı olaraq silah alışı həyata keçirən ölkə, necə Ermənistanla "yardım", silah ixrac edə bilər? Əslində, erməni rəsmiləri özləri də etiraf edirlər ki, Hindistandan alınmış silahlar artıq bir ildir Ermənistanla olmasına baxmayaraq, onlar yararsız vəziyyətdədir.

Digər bir maraqlı məqam isə odur ki, Ermənistan Rusiyadan uzaqlaşsa da, Hindistan üçün rəsmi Moskva olduqca vacib tərəfdardır. Belə ki, Hindistan ordusunun silah arsenalının 65 faizini Rusiyadan alınmış silahlar təşkil edir. Hətta Hindistan hərbi sənayesinin uğuru kimi təqdim edilən "BrahMos" raketləri Rusiyanın hərbi-texniki əməkdaşlıq çərçivəsində ötürüldü texnologiyalar əsasında hazırlanıb. Hazırda hayların Dehliyə almaq istədikləri bütün silah-sursatlar Rusiyanın verdiyi patent əsasında ərşəyə gətirilir. Görünür, Hindistan Ermənistanla plagiat məhsullarını sınaqda inkişaf etmək, bu silah və texnikaları sınaqdan keçirərək təcrübə qazanmaq istəyir.

Hindistan yaranan "isti" münasibətdən təkə özü cibini doldurmaq üçün deyil, həm də vətəndaşlarını yerləşdirmək üçün də istifadə edir. BMT-nin Əhali Fondunun hesabatlarına görə, Hindistan hazırda 1,442 milyard nəfər əhalisi ilə dünya lideri olub. Ona görə də yavaş-yavaş Qərbdən Cənubi Qafqaza hinduların "böyük köçü" başlayıb. Bu-

nu Ermənistan KIV-i də etiraf edir. Bildirilib ki, Ermənistan və Rusiya arasında son siyasi gərginlik fonunda Ermənistanla nisbətən daha az Rusiya vətəndaşı gəlməyə başlayıb. Aydın ki, Ermənistanla son illərdə qeydə alınan yüksək iqtisadi artımda Rusiya vətəndaşlarının aktiv axını mühüm rol oynayır. Xüsusilə nəzərə alsaq ki, bura gələnlərin əhəmiyyətli bir hissəsi işğuzar məqsədlərlə səfər edib. Çoxlu sayda turist səfərləri də olub ki, bu da ciddi pul və iqtisadi aktivlik gətirir. Amma tədricən bu axınlar seyrəlməyə başlayıb. Rəsmi məlumatlara görə, bu il Rusiya vətəndaşlarının Ermənistanla giriş sürətlə azalıb. Bunun səbəblərini anlamaq, əlbəttə ki, çətin deyil. Problem təkə Ermənistanla Rusiya arasında son gərginlikdə deyil, həm də Ermənistanla bu axınların düzgün idarə etmək, onlara xidmət göstərmək üçün əlverişli şəraitin yaradılmamasıdır. Əksinə, çoxlu maneələr yaradılır.

Bu il Rusiyadan Ermənistanla neinki vətəndaşların gəlişi azalıb, hətta ölkədən gedənlərin sayı da artıb. İlin əvvəlində Ermənistandan xaricə insan axını 8 min nəfərə çatıb. Ölkəyə axın baxımından isə Hindistandan gələnlər daha çoxdur. Faktiki olaraq Ermənistan başqa millətlər üçün ölkəyə çevrilib. Əvəzində ermənilər uzaqlaşdırılıb. Ermənistanın iqtisadiyyatı, sosial rifahı yüksək səviyyədə olsaydı, ilk növbədə öz vətəndaşları köçüb getməzdilər. Lakin "Qarşılıqlı maraqlar" əsasında qurulan bu əməkdaşlıq görünür iki tərəfə də xoşdur. Hindular öz silahlarını sınıyırıb, yaxşı inkişaf etmiş ölkələrə axın edirlər. Ermənilər isə sərfəli qiymətə aldıkları hərbi silahlarla gücləndiklərini inanırlar. Lakin xatırlatmaq lazımdır ki, ucuz etin şorbasi olmaz.

Töhfə SƏMƏDOVA,
"Respublika".

HADİSƏLƏR
KONTEKSTİNDƏ

Müharibələr nə qədər ağır, uzunmüddətli olsa da, bir gün başa çatır, ancaq onun fəsadlarının aradan qaldırılmasına illərlə vaxt lazım gəlir. Çünki hərbi döyüşlərdə tərəflər ələ keçirdikləri əraziləri minalar, partlamamış hərbi sursatlarla çirkləndirir ki, bu da postmüharibə dövründə böyük problemlər yaradır. Bəzən ölkələrin bu gözəgörməz düşmənlə mübarizəsi on illərlə davam edir. Məsələn, Yuqoslaviyanın dağılmasından sonra öz ərazisinin bütövlüiyü uğrunda müharibə aparmış Xorvatiyada torpaqların minalardan təmizlənməsi işinə 20 il vaxt lazım gəlib. Mozambikdə isə bu iş 23 ilə başa çatdırılıb.

cə, yaşayış yerləri minalardan təmizlənmək, insanlar üçün təhlükəsiz sayıldıqdan sonra öz yurd-yuvalarına qaıda biləcək". Hazırda bu istiqamətdə böyük işlər görülür...

"Çox sevinirəm ki, belə bir vacib işdə Azərbaycan qadınları da iştirak edir... ABŞ hökuməti də dünyada minaların təmizlənməsi prosesində yaxından iştirak edir. Dövlətimiz bu məsələdə böyük vəsaitlər xərcləyib. 1999-cu ildən bəri ABŞ Azərbaycana minalarla mübarizə humanitar proqramlarını dəstəkləmək üçün təxminən 38 milyon dollar ayırıb. Bundan sonra da Azərbaycan minaların təmizlənməsi işində ABŞ dövləti niyyətinə sadiq qalacaq və Qarabağın işğaldan azad edilmiş ərazilərinin minalardan təmizlənməsi işinə yaxından dəstək olacaq". Bu fikirləri ABŞ-in Azərbaycandakı səfiri Mark Libbi Ağdam rayonunun işğaldan azad

dən təmizlənməlidir. Reallıq isə onu göstərir ki, minaların aşkarlanması və zərərsizləşdirilməsi üçün mövcud texniki vasitələr bu qədər yüksək təmizlənməni təmin etmir və nəticədə ərazilərin 80 faizindən çoxu mınaaxtaranlar tərəfindən təmizlənir.

Vətən müharibəsi başa çatdıqdan sonra Azərbaycan müharibədən əvvəl mövcud olmuş təmas xətti boyu və işğaldan azad ərazilərdəki minaların təmizlənməsi işində Ermanistandan tələb edir: "Burada ən böyük çətinlik ondan ibarətdir ki, Ermanistan tərəfi bizə mina xəritələrini vermir, bundan imtina edir. Halbuki, bir dəqiq bilirik ki, onlarda belə xəritələr var", - deyən Prezident İlham Əliyev bildirib ki, Ermanistan onda belə bir xəritənin olmasını nə təsdiq, nə də təkbiz edir.

Mütəxəssislər qeyd edirlər ki, sahənin təmizlənməsi həmin ərazinin mina

həcmli işin öhdəsindən gəlmək üçün ölkəmiz bütün yardım təkliflərinə hazırdır. 2023-cü ilin mayında Bakıda keçirilən minatəmizləmə fəaliyyəti ilə bağlı "Mina təhlükəsi ilə mübarizə - dayanıqlı inkişafa gədən yol" mövzusunda ikinci beynəlxalq humanitar konfransda BMT-nin Minalardan Təmizləmə Xidmətinin (UNMAS) direktoru İlene Kohn tədbir iştirakçılarna onlayn müzakirədə bildirib ki, BMT ölkələrin minalardan təmizlənməsinə, minaların yayılmasının qarşısının alınmasını təşviq etməyə davam edəcək: "Azərbaycan hökuməti, ANAMA minaların təmizlənməsi istiqamətində əhəmiyyətli işlər görür. ANAMA həm də digər ölkələrlə təcrübəsini bölüşür ki, bu da çox vacibdir".

Azad olunmuş ərazilərin minalardan təmizlənməsi bu gün Azərbaycan üçün həlli vacib olan əsas məsələlərdən biridir. İndiyə qədər bu istiqamətdə xeyli iş

(əvvəli 1-ci səhifədə)

İkinci Qarabağ müharibəsində qazanılan şanlı qələbədən sonra Azərbaycanın ən mühüm hədəflərindən biri işğaldan azad edilmiş ərazilərin bərpasını və keçmiş məcburi köçkünlərin doğma yurdlarına qayıdışını təmin etməkdir. Cəmi 44 gün ərzində döyüş

Böyük Qayıdış davam edir

ni"ni təsdiqləyib. Həmin dövrdə Füzuli şəhərində 50 min vətəndaşımızın məskunlaşması nəzərdə tutulub. Yenidən qurulan Füzuli işğaldan əvvəlki şəhər ilə müqayisədə daha geniş ərazini əhatə edəcək. Növbəti 20 ildə isə əhalinin sayının 1993-cü ilə müqayisədə 2.5 dəfə artacağı və hava limanı da

daxil olmaqla, Füzuli şəhərinin 1936 hektar əraziyə malik olacaq. Vurğulamaq lazımdır ki, dövlətimizin başçısı müharibə başa çatandan sonra işğaldan azad edilmiş ərazilərə ilk səfərini 2020-ci il 16 noyabr tarixində məhz Füzuliyə etmişdi. Prezident İlham Əliyev və birinci xanım Mehriban Əliyeva işğaldan azad olunan Füzuli rayonuna səfər etdilər. Səfer zamanı ölkə başçısı Füzuli rayonundan Şuşa şəhərinə yol çəkilişi ilə bağlı göstəriş vermiş və Füzuli-Şuşa avtomobil yolunun - Zəfər yolunun çəkilişinə başlanmışdı. Qalib ölkəmiz üçün bu yol böyük rəmzi mənə daşıyır. Çünki Füzuli müharibəsində hərbcilərimiz, döyüşçülərimiz məhz Zəfər yolunun keçdiyi ərazilərdən Şuşaya daxil olublar. Şuşanın azad olunması ilə müharibənin taleyi həll olundu. Zəfər yolunun açılışı Prezident İlham Əliyevin və birinci xanım Mehriban Əliyevanın iştirakı ilə 2021-ci il 7 noyabr tarixində olub.

Bununla yanaşı, Füzulidəki ən böyük infrastruktur obyektlərindən biri olan hava limanı şəhərin əhəmiyyətini daha da artırır. 2021-ci il 26 oktyabr tarixində Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev və Türkiyə Prezidenti Rəcəb Tayyib Ərdoğanın iştirakı ilə istifadəyə verilən Füzuli Beynəlxalq Hava Limanı Qarabağın hava qapısı adlandırılır. Hava limanı istənilən tip təyyarələrə qəbul etmək imkanına malikdir. Onun qısa müddətdə və yüksək keyfiyyətlə inşası dövlətimizin iqtisadi gücünün təsdiqidir.

Nəzrin ELDARQIZI, "Respublika".

Torpağın köksünə vurulan yaralar sağalır

Ukraynalı hərbi ekspert Mixail Jiroxov yazır ki, "minalardan təmizləmə işinə sərf olunan vaxt müharibənin davam etdiyi müddətdən təxminən 5 dəfə çox olur". Bu fikrə əsaslanaraq, onda İkinci Qarabağ müharibəsində son hərbi əməliyyatların gətirdiyi ərazilərin mina və partlamamış hərbi sursatlardan təmizlənməsi cəmi 7-8 ay lazım gələ bilər, ancaq məsələ burasındadır ki, Azərbaycanla Ermənistan arasında Qarabağ müharibəsi əsliində 30 ilə yaxın müddətdə davam edib və düşmən işğal altında saxladığı ərazilərdə uzun illər minalar basdırıb, istehkamlar qurub. Bu mənada, Azərbaycan ərazilərinin Minalardan Təmizlənməsi üzrə Milli Agentliyin (ANAMA) rəsmiləri bildirlər ki, işğaldan azad edilmiş ərazilərin tamamilə minalardan təmizlənməsi az 10-15 il çəkəcək. Həmçinin qeyd edirlər ki: "İşğaldan azad olunmuş ərazi çox böyükdür, minalarla və partlamamış hərbi sursatlarla çirklənmə səviyyəsi həddindən artıqdır. Buna görə də dəqiq vaxt söyləmək çətindir. Bu o demək deyil ki, sakinlər evlərinə qayıtmaq üçün 10-15 il gözləyəcək. İlk ön-

edilmiş ərazilərinə səfəri zamanı bildirib.

Minalar bəşəriyyət üçün daha bir təhlükədir. BMT-nin dəyərləndirmələrinə əsasən bu gün dünyada 70-dək ölkədə basdırılmış minaların ümumi sayı 100-120 milyona yaxındır. Hər gün orta hesabla dünyada 70-dək insan minaya düşür, minalardan zərər çəkmiş hər 3 nəfərdən biri isə uşaqdır.

1996-cı ildə BMT-nin təşəbbüsü ilə humanitar məqsədlə "minalardan təmizləmə əməliyyatları üçün beynəlxalq standartlar" işlənilib hazırlanıb ki, bu standartların ərazilərin təmizlənməsi işi ilə bağlı tələbi belədir: 20 santimetrdək qalınlığı olan torpaq təbəqəsinin 99,6 faizi mina və partlayıcı maddələr-

ilə çirklənməsindən, relyefdən və müəyyən qədər də hava şəraitindən asılı olsa da, mina xəritələrinin olması işin sürətinə təsir edən ən əsas amildir. Mina təmizlənməsi işi zaman və böyük vəsait tələb edir, eyni zamanda bu prosesdə müxtəlif vasitələrdən istifadə olunur. Axtarış itlərindən və robotlardan istifadə isə yeni deyil. Minaların təmizlənməsində Azərbaycanda robot və heyvanlardan istifadə edilir.

Təəssüflə qeyd etməliyik ki, Azərbaycan dünyada minalar və partlamamış hərbi sursatlarla ən çox çirklənmiş ölkələr sırasındadır. Belə ki, işğal dövründə bu ərazilərdə təxminən 1,5 milyondan artıq mina basdırılıb. Bu böyük

görüleb, 116 574 mina və hərbi sursat zərərsizləşdirilib. 129 min 831 hektar ərazi minalardan təmizlənib. Bu prosesdə ölkəmizə beynəlxalq miqyasda yardımlar edilir. Azərbaycan Türkiyə ilə işbirliyi həyata keçirir. Böyük Britaniya da prosesdə iştirak edir.

Bütün çətinliklərə baxmayaraq, işğaldan azad olunmuş ərazilərdə minatəmizləmə və bərpa-quruculuq işləri paralel şəkildə aparılır. Torpağın köksünə vurulan yaralar sağalır, illərin ayrılığını yaşayan insanlar doğma yurd yerlərinə qayıdırlar.

Zümür QURBANQIZI, "Respublika".

Müasir elmi-texniki tərəqqi dövründə təhsilin iqtisadi həyatda artan rolunu insan kapitalının inkişafına dövlət dəstəyinin davam etdirilməsi, ən başlıcası isə ölkədə ali təhsil sisteminin beynəlxalq rəqabətliyi artırılması çox vacib və təxirəsalınmaz vəzifə kimi qarşıya qoyur. Bu da ali təhsil sisteminin beynəlxalq standartlara uyğunlaşdırılması, yüksəldilməsi tələb edir. İnkişaf etmiş ölkələr davamlı və uğurlu iqtisadi tərəqqiyə məhz ali təhsil sisteminin beynəlxalq standartlara uyğunlaşdırılması təşkil etməklə nail olmuşlar.

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin Sərəncamı ilə təsdiq edilmiş "2007-2015-ci illərdə Azərbaycan gənclərinin xarici ölkələrdə təhsili üzrə

Aqrar Universitet Türkiyənin Ege Universiteti ilə imzalanmış Memorandumu, habelə Azərbaycan Respublikasının Təhsil Nazirliyi ilə Türkiyənin Ali Təhsil Şurası

Proqram müdiri Lamiyə Quliyeva söhbət zamanı dedi ki, ikili diplom Azərbaycan ali təhsilinin beynəlxalq imici üçün çox vacibdir. Təhsil ocağının rəqabətqabiliyyətini artırır, tədris proqramının beynəlmilləşməsinə, ali təhsilin ümumavropə məkanına daxil olmasına, tədrisin keyfiyyətinin yüksəldilməsinə təmin edəcəkdir. Ümumiyyətlə, beynəlxalq ikili diplom proqramlarının ölkəmizdə tətbiqi inkişaf prioritetlərinə uyğun ixtisaslar üzrə ali məktəblərimizdə tədrisin dünyanın qabaqcıl ali təhsil müəssisələrindən tədris proqramına uyğun olaraq təşkilini təmin edəcəkdir.

Vaqif TANRIVERDİYEV, "Respublika".

İkili diplom ali təhsilin keyfiyyətinin yüksəldilməsində mühüm faktordur

Dövlət Proqramı'nın da başlıca məqsədi ölkədə rəqabətqabiliyyəti iqtisadi sistemin formalaşdırılması və davamlı inkişafın təmin edilməsi baxımından ölkənin müasir tələblərə cavab verən kadrlara ehtiyacının ödənilməsi, "qara qızılın insan kapitalına çevrilməsi" olmuşdur. Son nəticə ən qabaqcıl elmi nailiyyətlərdən, innovativ təlim-tədris texnologiyalarından yararlanaraq ölkəmizdə yeni nəsil mütəxəssislərin yetişdirilməsi, ali məktəb sisteminin məzmun və keyfiyyət göstəricilərinin beynəlxalq ikili diplom proqramları ilə müasirləşdirilməsidir.

Ötən müddət ərzində minlərlə gəncimiz dünyanın ən nüfuzlu ali təhsil müəssisələrində təhsil almaq hüququ qazanmışdır. Çox maraqlıdır ki, ölkəmizin ali təhsil müəssisələrində yüksəkixtisaslı kadrların hazırlanması məqsədilə bir çox layihələr həyata keçirilmişdir. Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2018-ci il 16 noyabr tarixli Sərəncamı ilə təsdiq edilmiş "2019-2023-cü illər üçün Azərbaycan Respublikasında ali təhsil sisteminin beynəlxalq rəqabətliyi artırılması üzrə Dövlət Proqramı" bu sahədə müasir inkişaf dövründə daha sürətli və əhəngdar yüksəlişə nail olmaq üçün qarşıya daha konkret vəzifələr qoyulmuşdur.

Azərbaycan Dövlət Aqrar Universitetinin rəhbərliyi və professor-müəllim heyəti ölkə başçısı tərəfindən irəli sürülən təhsil sisteminin beynəlxalq rəqabətliyi artırılması üzrə Dövlət Proqramında qarşıya qoyulmuş vəzifələrini uğurlu yerinə yetirilməsinə öz sənəbli töhfələrini verir.

tərəfindən təsdiq edilmiş protokola uyğun olaraq 2020-2021-ci tədris ilində bakalavr səviyyəsində Aqrar mülkiyyət və iqtisadiyyat ixtisaslarına beynəlxalq ikili diplom proqramları üzrə dövlət sifarişi əsasında (ödənişsiz) tələbə qəbulu həyata keçirilir.

Proqram çərçivəsində artıq ötən ildən başlayaraq hər il 120 tələbə 3 il ADAU-da, bir il isə Ege Universitetində ödənişsiz təhsil alır. İkili diplom proqramının "2019-2023-cü illər üçün Azərbaycan Respublikasında ali təhsil sisteminin beynəlxalq rəqabətliyi artırılması üzrə Dövlət Proqramı" çərçivəsində maliyyələşdirilir. Hər iki ali təhsil müəssisəsində diplomların verilməsi ilə yekunlaşacaq tədris və təcrübə prosesinin bir hissəsi Ege Universitetində təşkil olunub. Bundan başqa, dərslər hər iki təhsil müəssisəsinin təcrübəli professor-müəllim heyəti tərəfindən aparılır.

Ege Universiteti Türkiyənin nüfuzlu ali təhsil ocaqlarındandır. 1956-cı ildə fəaliyyətə başlayan Universitet İzmir şəhərində Ege bölgəsinin ilk, Türkiyənin isə 4-cü universitetidir. Təhsilin keyfiyyətinə görə nəinki Türkiyədə, hətta dünyada tanınan hər iki universitet arasında əməkdaşlıq çərçivəsində artıq tədqiqat yönümlü araşdırmaların aparılması üçün əhəmiyyətli işlərin görüldüyünü vurğulayıb. Ege Universitetinin rektoru Necdet Budak qardaş dövlətlərin bu proqram çərçivəsində təhsil alan tələbələrə böyük ümidlər bəslədiklərini və bunun üçün lazımı dəstəyi göstərəcəklərini bildirib.

det Budak, Ege Universitetinin prorektoru Prof. Dr. Banu Yücel, Qida mühəndisliyi kafedrasının müdiri Prof. Dr. Şebnem Tavman, Qida mühəndisliyi kafedrasının əməkdaşı Prof. Dr. İlkin Şengün Aqrar Universitetdə olarkən keçirdikləri görüşlərdə vurğulanmışdır ki, iki qardaş ölkə arasında münasibətlər bütün sahələrdə olduğu kimi, təhsil sahəsində də yüksək səviyyədədir. ADAU ilə Ege Universitetləri arasında həyata keçirilən ikili diplom proqramı isə bu münasibətlərin bariz nümunəsidir.

Azərbaycan İnformasiya və koordinasiya ofisi quruluşu üzrə ərzində könlü fəaliyyət göstərən tələbələrə sertifikatlar təqdim olunur. Hər iki universitet rəhbərliyi və professor-müəllim heyəti arasında birgə əməkdaşlığın qiymətləndirilməsi, karyera planlanması üzrə görülməli işlər, birgə elm və tədris əməkdaşlığı ilə bağlı məsələlər geniş müzakirə edilir. Bu yaxınlarda isə ADAU-EU beynəlxalq ikili diplom proqramının müdiri Lamiyə Quliyeva Türkiyənin Ege Universitetində olub, Beynəlxalq ikili diplom proqramı çərçivəsində 2022-2023-cü tədris ilinin payız semestrində tədris olunacaq dərslər üçün ixtisaslar üzrə ali məktəblərimizdə tədrisin dünyanın qabaqcıl ali təhsil müəssisələrindən tədris proqramına uyğun olaraq təşkilini təmin edəcəkdir.

Proqram müdiri Lamiyə Quliyeva söhbət zamanı dedi ki, ikili diplom Azərbaycan ali təhsilinin beynəlxalq imici üçün çox vacibdir. Təhsil ocağının rəqabətqabiliyyətini artırır, tədris proqramının beynəlmilləşməsinə, ali təhsilin ümumavropə məkanına daxil olmasına, tədrisin keyfiyyətinin yüksəldilməsinə təmin edəcəkdir. Ümumiyyətlə, beynəlxalq ikili diplom proqramlarının ölkəmizdə tətbiqi inkişaf prioritetlərinə uyğun ixtisaslar üzrə ali məktəblərimizdə tədrisin dünyanın qabaqcıl ali təhsil müəssisələrindən tədris proqramına uyğun olaraq təşkilini təmin edəcəkdir.

Xəzərdə süni adalar yaradılacaq

(əvvəli 1-ci səhifədə)

Bu günlərdə isə Xəzər dənizində daha bir irimişyaslı Dövlət Proqramının icra olunması haqqında xəbər yayıldı. Belə ki, Xəzər dənizinin Azərbaycana mənsub olan hövzəsində tikinti üçün süni torpaq sahələri yaradılacaq. Bu məsələ Milli Məclisin aprelin 19-da keçirilən iclasının gündəliyinə daxil edilmiş "Xəzər dənizinin (gölünün) Azərbaycan Respublikasına mənsub olan bölməsində süni torpaq sahələrinin yaradılması haqqında" qəbul edilmiş qanun layihəsində Xəzər dənizinin Azərbaycan Respublikasına aid olan bölməsində torpağın və ya qruntun daşınib tökülməsi, yaxud səpilməsi və başqa üsullardan istifadə olunmaqla yaradılan süni torpaq sahəsi kimi qeyd edilir. Sənəddə süni torpaq sahələrinin yaradılma formaları və bu istiqamətdə görülməli işlərlə əlaqədar ümumi tələblər, aidiyyəti dövlət qurumlarının, hüquqi və fiziki şəxslərin bu məsələ ilə bağlı müzakirələrinə baxılması qeyd edilir. Qanunda su fondu torpaq sahəsinin ayrılması barədə qərarla bağlı müddəalar, eyni zamanda süni torpaq sahələrinin yaradılması və həmin torpaq sahəsində tikinti fəaliyyətinin xüsusiyyətləri, mülkiyyət və icarə münasibətlərinin tənzimlənməsi məsələləri təsbit olunur və ölkəmizdə cənub və şimal bölgələri üçün adaların salınması nəzərdə tutulur. Bu adalar Nardaranda da yaradılacaq.

Dünya təcrübəsinə nəzər salsaq, gərərik ki, dəniz akvatoriyasında tökmə torpaq üzərində tikinti obyektlərinin inşası, o cümlədən yaşayış binalarının tikilməsi son dövrlərdə geniş miqyas almışdır. Bu mənada, dənizdə süni torpaq sahələrinin yaradılması beynəlxalq təcrübədə geniş istifadə olunur. Bir sıra dövlətlər bundan enerji, nəqliyyat, turizm, digərləri isə hərbi məqsədlər üçün istifadə edirlər. Məsələn, Yaponiyada süni adalar nəqliyyat məqsədilə yaradılır. Süni adalar beynəlxalq konvensiya əsasında yaradılır. Sözügedən qanun layihəsi bu sahədə ölkəmiz üçün yeni imkanlara yol açacaq, eyni zamanda beynəlxalq aləmdə tanınmasında yardımı olacaq.

Azərbaycanda bu təcrübədən hələ ötən əsrdə, keçmiş sovet dövründə istifadə olunub. Bu gün də öz möhtəşəmliyi və qeyri-adiyyəti ilə böyük marağa səbəb olan Neft daşlarında yaradılan estakadaların üzərində salınmış şəhəri bəzən dünyanın səkkizinci möcüzəsi də adlandırılır.

Süni yaradılacaq torpaq sahələri turizm inkişafına mühüm tökan verəcək. Bu mənada, ölkəmizdə qeyd edilən layihənin reallaşması imkanları olduqca əlverişlidir. Çünki Xəzər dənizində xeyli sayda istifadə olunmamış ada var.

Qanuna əsasən salınacaq ərazilərdən dəniz limanlarının fəaliyyətinin təmin edilməsi məqsədləri üçün də istifadə edil-

lənəcək. Çünki Xəzər dənizində suyun sürətlə çəkilməsi müşahidə edilir. Nəticədə iritutulmuş gəmilərin limana normal yaxınlaşmasında və yüklərin rahat şəkildə boşaldılmasında problemlər yaşanır. Artıq indiki limanlarda yerləşən gəmilərin yalınma estakadaları böyük həcmli gəmilərin yaxınlaşması üçün əlverişli deyil. Buna görə estakada dənizin içində uzaqda qaldırılmalıdır ki, orada gəmilərin normal yaxınlaşması və yüklərin rahat şəkildə boşaldılması həyata keçirilə bilsin.

Xatırladaq ki, dənizdə süni torpaq sahələrinin yaradılması mövzusu yeni deyil. Məsələn, Niderlandda torpaqların xeyli hissəsi süni şəkildə yaradılıb. Dubayda isə süni adaların yaradılması bu gün də davam edir.

Beləliklə, Xəzərin unikal adalar dənizində çəkilməsi heç də uzaq gələcəkdə deyil, yaxın zamanlarda reallaşacaq gerçəklikdir. Artıq payızda Xəzərdə süni adaların yaradılması ilə bağlı layihələndirmə işlərinə başlanılması gözlənilir. Bakının ətrafında salınan bu adalar o qədər də uzaqda olmayacaq, paytaxt ilə avtomobil yolları vasitəsilə birləşəcək. Adalara gəmi-bərə və kater marşrutlarının açılması da nəzərdə tutulur. Bakı buxtasında 10-15 kilometr aralıqda yerləşəcək həmin adalar turizmin inkişafına tökan verəcək.

Ramida YAQBQIZI, "Respublika".

Bakıda Azərbaycan-Çin münasibətlərinə həsr olunmuş konfrans

Aprelin 22-də Bakıda Beynəlxalq Münasibətlərin Təhlili Mərkəzinin təşkilatlığı ilə "Azərbaycan-Çin münasibətlərinin yenidən qiymətləndirilməsi: İrəliyə doğru yol" mövzusunda konfrans keçirilib.

AZƏRTAC xəbər verir ki, konfransın panel iclaslarında "Global və Regional Dinamika: Azərbaycan və Çindən baxış", "Kəmərlər və Yol" təşəbbüsü ilə Transxəzər Beynəlxalq Nəqliyyat Marşrutu arasında potensial sinerji", "Azərbaycan və Çin arasında qarşılıqlı fayda naminə əməkdaşlıq: iqtisadi, mədəni və insanlarla arasında mübadilələr" mövzusunda məruzələr dinlənilib.

"Global və regional dinamika: Azərbaycan və Çindən baxış" adlı panel moderatorluq edən ADA Universitetinin İnkişaf və Diplomatiya İnstitutunun Siyasi Araşdırmalar, təhlil və nəşrlər üzrə direktoru Damiyan Krnyevič Miskoviç Azərbaycanın mövqeyinin Amerikaya nisbətən Çindən mövqeyi ilə daha yaxın olduğunu deyib: "Azərbaycan və Çinin mövqeyi ondan ibarətdir ki, kənar qüvvələr ölkənin daxili işlərinə müdaxilə etməlidirlər. Hər iki dövlətin əlaqələndirən suverenlik və dövlətçilik prinsipləri əsas götürülmür".

Milli Məclisin deputatı, Azərbaycan-Çin parlamentlərarası əlaqələr üzrə işçi qrupun üzvü Soltan Məmmədov qeyd edib ki, iki ölkə arasında iqtisadi və siyasi sahədə əlaqələr prioritet təşkil edir. Deputat ölkələrimiz arasındakı mədəni əlaqələrdən də söz açıb: "Sırr deyil ki, iki ölkə arasında münasibətlərin güclənməsində mədəni əlaqələrin rolu böyükdür. Bu əlaqələr tarixi ənənələrə əsaslanır. Azərbaycan müstəqilliyini bərpa etdikdən sonra Çinlə əlaqələrə mühüm yer verilib. Azərbaycan hər zaman Çin məsələsində vahid mövqeyə fədalıdır, bütün platformalarda Çinin ərazi bütövlüyünü tanıyır. Ölkəmizin Çinin "Bir kəmərlər, bir yol" layihəsini dəstəkləyir. Orta Dəhliz bir sıra ölkələrin diqqətini cəlb edib".

Deputat, həmçinin Heydər Əliyev Fondunun ölkələrimiz arasında əlaqələrin dərinləşməsinə töhfə verdiyini vurğulayıb Fondun dəstəyi ilə həyata keçirilən tədbirlərdən, pandemiya dövründə Çinin Azərbaycanı dəstəkləməsinə də diqqətini cəlb edib.

Çin Sosial Elmlər Akademiyası Rusiya Şərqi Avropa və Mərkəzi Asiya Araşdırmaları İnstitutunun direktoru Sun Cuanqı Azərbaycan dünyada sabit ölkələrdən biri olduğunu deyib: "Çin tərəfi qarşılıqlı əməkdaşlıq hər zaman dəstəkləyir. Bəzi ölkələr dünya üzrə təhlükə yaradır. Çin-Azərbaycan dostluq münasibətləri isə sabitlik və ədalətə əsaslanır. Azərbaycanın inkişafına töhfə verən digər layihələrdən də sayı artacaq".

Milli Məclisin deputatı, Azərbaycan-Çin parlamentlərarası əlaqələr üzrə işçi qrupunun üzvü Elşad Mirbəşiroğlu dünya iqtisadiyyatının 20 faizini Çin iqtisadiyyatının təşkil etdiyini vurğulayıb: "Bu göstərici dünya iqtisadiyyatına geosiyasi təsir imkanlarının olması deməkdir. Dünya iqtisadiyyatında Çinin rolu hələ də artır. Çin ümumbəşəri dəyərlərə sadıqlıq nümayiş etdirir. Bu gün Azərbaycan da dünyada etibarlı tərəfdaş kimi qəbul olunur. Ölkəmizin nəqliyyat logistika imkanları hər zaman dəyərləndirilir. Azərbaycanla Çin arasında yeni istiqamət kimi bərpaolunan enerji mənbələrinin yaradılması həm Çinin, həm də Azərbaycanın maraqlarına cavab verir".

Çin Beynəlxalq Araşdırmalar İnstitutunun Avropa-Mərkəzi Asiya Tədqiqatları Departamentinin direktoru Li Çiçuo Qarabağın işğaldan azad edilməsini sevindirici hal kimi qiymətləndirib. O bildirib ki, Ermənistan da artıq Qarabağın Azərbaycanı məxsus olduğunu təsdiqləyir. "İstənilən layihənin başlanmasında Çinin böyük rolu vardır. Cənubi Qafqaz ölkələrinin hər birinin Çinlə əlaqələri mövcuddur. Çin-Azərbaycan münasibətlərinə bir neçə istiqamətdən baxmaq lazımdır. Çin şirkətləri investisiya sahəsində böyük nailiyyətlər əldə edib, yatırım məsələsində Avropanı keçib. Ümid edirik ki, Azərbaycanın Hökuməti bizimlə əlaqələri dayanmadan inkişaf etdirəcək", - deyərək qonaq vurğulayıb.

Beynəlxalq Münasibətlərin Təhlili Mərkəzinin şöbə müdiri Cavid Vəliyev

Azərbaycanın proaktiv siyasət həyata keçirdiyini qeyd edib. O, Türk Dövlətləri Təşkilatının (TDT) əhəmiyyətindən danışdı, torpaqlarımızın işğaldan azad edilməsindən sonra Azərbaycanın xarici siyasətində TDT-nin mühüm istiqamətlərdən birinə çevrildiyini diqqətə çatdırdı: "Çin də bu təşkilata böyük önəm verir. TDT regional problemlərin həlli baxımından mühüm rolə malik ola bilər. Çünki Çin də Orta Dəhliz vasitəsilə dəşimaları dəstəkləyir".

Şanxay Beynəlxalq Araşdırmalar İnstitutunun Rusiya və Mərkəzi Asiya Araşdırmaları Mərkəzinin direktoru Çianq Siaoyn qeyd edib ki, hazırda beynəlxalq siyasətdə böyük dəyişikliklər baş verməkdədir: "Müəkkəb bəy-nəlxalq vəziyyətlər yeni nəzəriyyələri ortaya çıxarır. Bəzi ölkələrin fikirləri və düşüncələri fərqlidir. Azərbaycan və Çin bir sıra beynəlxalq layihələrin iştirakçısıdır. Biz inkişaf üçün elimizdən gələni etməliyik. Daşınma və ya logistika, "yaşıl" əməkdaşlıq sahəsində əlaqələrimiz daha da genişləndirilməlidir".

"Kəmərlər və Yol" təşəbbüsü ilə Transxəzər Beynəlxalq Nəqliyyat Marşrutu arasında potensial sinerji" adlı panel moderatorluq edən Azərbaycan Demir Yolları QSC-nin Komunikasiya departamentinin rəhbəri Aybeniz İsmayilova deyib ki, Azərbaycan ərazilərini işğaldan azad etdikdən sonra Çinlə əməkdaşlıq üçün platforma yaranıb. O qeyd edib ki, Çinin bərpaolunan enerji sahəsində təcrübəsi iki ölkə arasında əməkdaşlığa töhfə verəcək.

Rəqəmsal İnkişaf və Nəqliyyat Nazirliyinin Nəqliyyat siyasəti şöbəsinin müdiri Fərid Əliyev qeyd edib ki, iki ölkə arasında inkişaf edən əməkdaşlıq müxtəlif iqtisadi sektorları əhatə edir. "Çin hazırda Azərbaycanın ən mühüm ticarət tərəfdaşlarından biridir. Çin, sadəcə, resurslar baxımından zəngin deyil, eyni zamanda, onun kifayət qədər böyük iqtisadi qüdrəti var. Bizim Çindən öyrənməyimiz çox böyük məqamı var. Azərbaycan "Bir kəmərlər, bir yol" layihəsinə çox böyük dəstək verir. Azərbaycan Orta Dəhlizdə yerləşən kimi "Bir kəmərlər, bir yol" layihəsinin mühüm tərəflərindən biri kimi malların təhlükəsiz şəkildə daşınmasına töhfə verməkdədir. Son 20 ildə Azərbaycan nəqliyyat sahəsində kifayət qədər sərəməyər yətrib. Bu gün Orta Dəhlizdə kifayət qədər artımlar müşahidə edilib", - deyərək şöbə müdiri bildirib.

F.Əliyev, həmçinin elektrobusların Azərbaycanın nəqliyyat sistemində daxil edilməsi məsələsinə də toxunub. O bildirib ki, Çinin "BYD" şirkəti Azərbaycanın avtobus parkına töhfə verəcək. "Bu il Çindən gətirilən 160 sayda elektrik mühərrikli avtobusu xəttə buraxılacaq. Azərbaycan bu tip avtobusların nəqliyyat sistemində daxil edib, - deyərək F.Əliyev vurğulayıb.

Bakı Beynəlxalq Dəniz Ticarət Limanının baş əməliyyat inzibətiçisi Yucin Si bütün investisiyaların düzgün yerləşdirilməsinə vacib olduğunu deyib. O çıxışında alternativ marşrutlara hər zaman ehtiyac olduğunu qeyd edib: "Bakı Ələt limanı tam gücü ilə işləyir. Ələt limanı Mərkəzi Asiya ölkələri üçün də tranzit rolunu oynayıb. Bəzi liman ikinci faza modelini də işləyib bitirmişdir. Planlaşdırma fəzasında maraqlı tərəflər qarşılıqlı əməkdaşlıq və investisiyanın artmasına kömək edə bilər", - deyərək inzibətiçi qeyd edib.

Çin Beynəlxalq Araşdırmalar İnstitutunun Avropa-Mərkəzi Asiya Tədqiqatları

Departamentinin elmi işçisi Kanq Cie Transxəzər dəhlizinin təkə Qərb və Şərqi dəhlizini yox, eyni zamanda, şimal və cənub dəhlizlərini də birləşdirdiyini qeyd edib: "Bu layihə heç bir vaxtla ölkələri zəiflətməyə deyil, əksinə, regional əməkdaşlığı gücləndirməyə xidmət edir. Transxəzər dəhlizi və "Bir kəmərlər, bir yol" layihəsi Qərb ölkələrində yeni sənayeləşmə növlərini axtarıb tapmağa kömək edir. Bu, Azərbaycan tərəfindən yeni fiberoptik xətlərin Transxəzər ölkələrinə çəkilməsinə şərait yaradır. Bu xətlərin çəkilməsi ilə Azərbaycan böyük ehtimalla çox mühüm məlumat mərkəzinə çevriləcək. Bu da Azərbaycanda kifayət qədər rəqəmsal infrastrukturun qurulmasına kömək edəcək".

Nəqliyyat məsələləri üzrə ekspert Rauf Ağamirzəyev çıxışında Azərbaycanın 165 illik dənizçilik tarixinə, 144 illik dəniz yolu təcrübəsinə sahib olduğunu bildirdi. O, eyni zamanda, Azərbaycanın 8 beynəlxalq hava limanına da sahib olduğunu, bir hava limanına da tikilməkdə olduğunu qeyd edib. Ekspert Azərbaycandan 1980-ci illərdə demiryolu xətti vasitəsilə 100 milyon tona yaxın yükün daşındığını xatırladı. R.Ağamirzəyev bu gün də Azərbaycanın bu sahədə böyük potensialının olduğunu diqqətə çatdırdı.

"Azərbaycan və Çin arasında qarşılıqlı fayda naminə əməkdaşlıq: iqtisadi, mədəni və insanlarla arasında mübadilələr" adlı paneldə çıxış edən Xarici İşlər Nazirliyinin Asiya idarəsinin reisi Ramil Rzayev Azərbaycanla Çin arasında 1992-ci ildən qurulan münasibətlərin yeni fazaya daxil olduğunu və əlaqələrin xalqlarımızın maraqlarına naminə inkişaf etdiyini diqqətə çatdırdı. O bildirib ki, əməkdaşlıq dövlət başçılarınin qətiyyəti nəticəsində yeni münasibətlərin inkişafına təkan verib.

Azərbaycan Dillər Universitetinin Konfutsi İnstitutunun direktoru Rafik Abbasov bildirdi ki, Ulu Öndərin 1992-ci ildə Çin səfəri Çində Azərbaycanın qapılarını açdı: "Bizim siyasi əməkdaşlığımızın əsas istiqaməti vahid Çin siyasətinin dəstəklənməsidir. Çin də öz növbəsində bu günə kimi Azərbaycanın ərazi bütövlüyünü dəstəkləyib. Çin şirkətləri işğaldan azad edilmiş ərazilərə böyük maraq göstərirlər".

Bakı Dövlət Universitetinin Konfutsi İnstitutunun direktoru Vanq Xaoçianq rəhbərlik etdiyi təşkilatın 2011-ci ildə fəaliyyətə başladığını xatırladı. O bildirib ki, Konfutsi İnstitutunda 13 nəfər fəaliyyət göstərir. İki dövlət arasında əməkdaşlıq gündən-günə inkişaf edir: "Azərbaycanda kiçik yaşlarından etibarən Çin dilinə maraq göstərənlər əvvəlki illərdən çoxdur. Konfutsi İnstitutu açıldıqdan bəri burada 6000 tələbə təhsil alıb. Təfərrüatından təşkil edilmiş 400-dən artıq tədbirdə çox sayda insan iştirak edib. Hər il 30-a yaxın uşaq Çinə təqaüdlə təhsil almağa göndərilir. Eyni zamanda, hər il 45-ə yaxın uşaq Çində yaş məktəbində iştirak edir".

Digər çıxış edən çinli qonaqlar Çin-Azərbaycan münasibətlərinin strateji mərhələdən planlı şəkildə gələcəyə doğru addımladığını bildirdilər. Çinin və Azərbaycanın ortaq istəyinin hərtərəfli əməkdaşlıq inkişaf etdirmək olduğunu bir daha konfrans iştirakçılarından diqqətə çatdırıldı. Onlar, həmçinin Azərbaycanın qədim və müasir tarixindən bəhs ediblər və ölkəmizin çoxillik tarixə malik olduğunu vurğulayıblar, eyni zamanda, Azərbaycanın adının tarixi mənalına diqqət çəkiblər. ■

1920-ci il aprel ayının 23-ü Türkiyənin bütün bölgələrinin işğal və millət yox olma ərafında Türk millətinin intibahının simvolu kimi tarixə yazılıb. Bu gün Türkiyə Böyük Millət Məclisinin açılış günü, daha sonra Milli Suverenlik və Uşaq Bayramı olaraq qeyd olunmağa başlayıb. Türkiyə Böyük Millət Məclisi (TBMM) 1920-ci il aprel ayının 23-də yerli vaxtla saat 13:45-də 115 millət vəkili iştirakı ilə açılıb. Həmin il aprel ayının 24-də Mustafa Kamal Atatürk yekdilliklə TBMM-in sədri seçilib.

23 aprel 1920-ci il Türkiyə Böyük Millət Məclisinin qurulması şərəfinə Türkiyə Respublikasının qurucusu və ilk prezidenti Mustafa Kamal Atatürkün yalnız türk uşaqlarına deyil, bütün dünya uşaqlarına hədiyyə etdiyi milli bayramdır. Artıq 104 ildir 23 aprel günü Türkiyədə Milli Suverenlik və Uşaq Bayramı kimi qeyd edilir və həmin gün ölkədə qeyri-ışğ günüdür.

1921-ci ildən Türkiyədə 23 aprel "milli bayram" kimi qeyd edilir. Qanuni adı "Uşaq Günü" olmasa da, uşaqlar üçün şən bir gün keçirmək və Himəyi-İftal Cəmiyyətinə gəlir gətirmək məqsədilə 1927-ci ildən etibarən uşaq-gün kimi qeyd olunur. Bayramın adı 1935-ci ildə Milli Suverenlik Günü, 1981-ci ildən isə "Milli Suverenlik və Uşaq Günü" kimi qəbul edilib.

1979-cu il Türkiyə Radio Televiziya Qurumu və UNESCO tərəfindən "Uşaq Günü" elan olunmasından sonra TRT Beynəlxalq 23 aprel Uşaq Festivalına başlamış və bu bayram beynəlxalq səviyyəyə çatdırılmışdır. TRT Beynəlxalq 23 aprel Uşaq Festivalı bu gün bütün dünya uşaqlarının qeyd etdiyi bir bayram halına gətirməyi qarşısına məqsəd qoyub. Birinci dəfə yalnız SSRİ, İraq, İtaliya, Rumıniya və Bolqarıstanın iştirak etdiyi şənlik hazırda təxminən 50-dən çox ölkənin uşaqları qatılır. Bayram şənlikləri 1979-cu ildən 2000-ci ilə qədər Türkiyənin paytaxtı Ankarada təşkil edilib, daha sonra ölkənin başqa şəhərlərində də həyata keçirilib.

Bu gün Türkiyədə Milli Suverenlik və Uşaqlar Günüdür

1933-cü ildə prezident Mustafa Kamal Atatürkün 23 apreldə uşaqları öz kabinetində qəbul edib onlarla söhbət etməsi ənənəvi hala çevrilib. "Bu günün balacaqların sabahın böyükləridir", - deyən Atatürk bayram əfəsinə dövlət idarəsinin uşaqların öhdəsinə buraxılması ənənəsinin əsasını qoyub. Bu çərçivədə keçirilən 23 aprel tədbirlərində uşaqlar nığ söyləyir, şeirlər oxuyur. Hər il 23 apreldə Türkiyə prezidenti, baş naziri, şəhər valiləri, bələdiyyə sədrləri, kənd və qəsəbə muxtarları öz yerlərini müəyyən olunan uşaqlardan birinə verir. Azyaşlıların bu vəzifədə verdiyi göstərişlərə də riayət olunur.

Hər il olduğu kimi, bu il də 23 aprel Türkiyədə Milli Su-

verenlik və Uşaqlar Günü təntənəli şəkildə qeyd edilib. Türkiyənin hər tərəfində həmin gün əsl bayram əhvali-ruhiyyəsi yaşanır. Bayram Türkiyə Respublikası dövlət adamlarının, Anıtkabir də daxil olmaqla müxtəlif yerlərdə ucaldılan Atatürk abidələri qarşısında rəsmi mərasimlərlə başlayıb, stadionlarda ibtidai sinif şagirdlərinin rəsmi keçidilə davam edib. Rəsmi tədbirlərdən sonra müxtəlif növ yarışlar keçirilib. Qeyri-hökumət təşkilatları və qurumlar tərəfindən təşkil edilən tədbirlərə geniş yer verilib.

Bu gün bütün dünyanın uşaqları Türkiyədə toplaşacaq 23 aprel - Uşaq Bayramını təntənə ilə qeyd ediblər. Belə ki, Milli Suverenlik və Uşaq Günü münasibətilə türkdillil dövlətlərdən də bir qrup uşaq Türkiyəyə gətirilib. TDT-nin Ağsaqqallar Şurası-

nın sədri Binəli Yıldırımın himayəsi ilə Azərbaycan, Qazaxıstan, Qırğızıstan, Özbəkistan, Macarıstan, Türkmənistan və Şimali Kipr Türk Cümhuriyyətindən olan uşaqlar İstanbul və Ankarada olublar. Səfər çərçivəsində uşaqlar İstanbul və Ankaranın tarixi və mədəni yerlərini gəzib, bələdçilərin köməyi ilə bu yerlərlə yaxından tanış olublar.

Uşaqlar səfərlərinin ilk gü-

nü onlar üçün verilən axşam yeməyində İstanbul valisi Davut Gül və Türk Dövlətləri Təşkilatının Ağsaqqallar Şurasının sədri Binəli Yıldırım görüşüblər. İstanbul Texniki Universitetində baş tutan görüş barədə təəssürlərini bölüşən Binəli Yıldırım deyib: "Qədim tariximizi, zəngin mədəniyyətimizi gələcək nəsillərə ən yaxşı şəkildə çatdırmaq üçün çalışırıq. "Türk dünyası 23 aprel görüşməsi" layihəsi çərçivəsində Türkiyəni ziyarət edən övladlarımızla görüşməkdən xoşbəxtəm. Bu gözəl layihədə əməyi olan hər kəsə təşəkkür edirəm".

Qeyd edək ki, Milli Suverenlik və Uşaq Günü Türkiyədən başqa Şimali Kipr Türk Respublikasında da rəsmi bayram kimi qeyd olunur. Esmira YAZKAN ASLANOVA, "Respublika" qəzetinin Türkiyə üzrə müxbiri.

23 APREL ÜMUMDÜNYA KİTAB VƏ MÜƏLLİFLİK HÜQUQU GÜNÜ

"Müəllif hüququ ifadə azadlığının müəhərrikdir" - hüquqşünas akademik Lovrens Lezziç belə deyib. "Müəlliflik hüququ rəqəmsal əsrdə mədəniyyətin, yaradıcılığın və innovasiyanın can damarıdır". Bu fikirləri müəllif isə britaniyalı hüquqşünas və insan haqları müdafiçisi Helena Kennediyə.

Hər il aprelin 23-də qeyd olunan Dünya Kitab və Müəllif Hüququ Günü ədəbiyyatın həyatımıza dərin təsirini və eqli mülkiyyətin qorunmasının zərurətini bir daha ifadə edir. Bu gün təkə mütləliyin önəmini xatırlatır, həm də yaradıcılığın təşviqinə və yaradıcı insanları üçün ədalətli kompensasiyanın təmin edilməsinə müəllif hüququ qanunlarının əhəmiyyətini vurğulayır.

Dünya Kitab və Müəlliflik Hüququ Günü barədə qərar 23 aprel 1995-ci ildə Parisdə UNESCO-nun Baş Konfransında qəbul edilib. Bu gün məşhur dramaturqlar Vilyam Şekspir, Migel de Serxantes və yazıçı-tarixçi İnkə Qarsilaso de la Veqanın şərəfinə qeyd edilir. Qeyd edək ki, hər üç yazıcının ölüm günü - 23 aprel 1616-cı ildir. Ölkəmizdə isə bu gün 1997-ci ildən etibarən qeyd edilir.

Kitablar insan təxəyyülünün nəticəsi, bilik mənbələridir və tarix boyu cəmiyyətin formalaşmasında, ideologiyalara təsir etməkdə və insan təcrübələrinin sənədləşdirilməsində mühüm rol oynayıb. Qədim əlyazmalardan tutmuş müasir elektron kitablara qədər yazılı söz əsas ünsiyyət və ifadə vasitəsi kimi mövcud olub. Kitablar oxucuların təxəyyülünü formalaşdırır. Şeir və ya nəsr

Müəlliflik hüququnun qorunması qanunla tənzimlənir

vasitəsilə kitablar ilham vermək, maarifləndirmək və əyləndirmək gücünə malikdir. Onlar həyatımıza əks etdirən güzgü, mənzərələrə açılan pəncərələr kimidir.

Müəlliflik hüququ qanunları yaradıcı insanların stimullaşdırılmasında və hüquqlarının qorunmasında mühüm rol oynayır, həm də müəlliflərə iqtisadi stimulu verir. Bu həvəsləndirmə mexanizmi innovasiya və bədi ifadəni təşviq etməklə yanaşı, mədəni və intellektual diskursun zənginləşməsinə də töhfə verir. Həmçinin müəllif hüquqlarının qorunması yaradıcıların əməyinə görə ədalətli təminatın təminatını təmin edir. Əsərləri üzərində mülkiyyət hüquqlarını müəyyən etmək yaradıcılar müqavilələri bağlaya, yaradıcılıqlarına lisenziya verə və səylərinə görə qonorar ala bilərlər. Bu iqtisadi mükafat təkə fərdi yaradıcılıq deyil, həm də nəşriyyat, musiqi, film və proqram təminatının inkişafı da daxil olmaqla bütün sahələri dəstəkləyir.

Həddindən artıq məhdudlaşdırıcı müəllif hüquqlar rejimləri innovasiyalara boğa, informasiyaya çıxışı məhdudlaşdırırlar və sərbəst fikir mübadiləsinə mane ola bilər. Buna görə də yaradıcıların maraqlarını qoruyan, eyni zamanda biliklərin yayılmasını asanlaşdırırlar və mədəni zənginləşdirməni təşviq edən müəllif hüququ qanunlarının hazırlanması çox vacibdir.

Azərbaycanda Ümummilli Lider Heydər Əliyev təşəbbüsü sayəsində 1993-cü ildə mərkəzi icra hakimiyyəti statusunda Müəllif Hüquqları Agentliyi yaradılıb. 1996-cı ildə isə müstəqil Azərbaycanın ilk eqli mülkiyyət üzrə "Müəlliflik hüququ və əlaqəli hüquqlar haqqında" qanun qəbul olunub. Azərbaycan da müəlliflik hüququ və əlaqəli hüquqlar haqqında qanun ölkə ərazisində elm, ədəbiyyat və incəsənət əsərlərinin (müəlliflik hüququ), habelə ifaların, fo-

noqramların, efr və ya kabel yayımı təşkilatlarının verilişlərinin (əlaqəli hüquqlar) yaradılması və istifadəsi ilə əlaqədar formalaşan münasibətləri tənzimləyir. Müasir Azərbaycanda eqli mülkiyyət hüquqlarının müdafiəsi və folklorun qorunması haqqında qanunlar da daxil olmaqla 100-dən çox normativ-hüquqi sənədi özündə birləşdirən müəlliflik hüququ qanunu sayəsində müxtəlif sahələr üzrə piratlıq əhəmiyyətli dərəcədə azalıb. Prezident İlham Əliyevin göstərişləri ilə mövcud qanunlara əlavə və dəyişikliklərin edilməsi müəlliflik hüququ qanunvericiliyinin zənginləşdirilməsi və Azərbaycanın müəllif hüquqları sisteminin MDB regionunda ən inkişaf etmiş sistemlərdən biri kimi beynəlxalq miqyasda tanınmasına səbəb olub.

Avropa İli Asiyanın qovşağında yerləşən Azərbaycan zəngin mədəni irsə və ədəbi ənənəyə malikdir. Epik poeziyadan tutmuş müasir romanlara qədər Azərbaycan ədəbiyyatı öz tarixinin, dilinin və xalqının müxtəlif dövrlərini əks etdirir. Azərbaycan eqli mülkiyyət hüquqlarının müdafiəsi və müəllif hüquqlarının maarifləndirilməsi sahəsində mühüm nailiyyətlər əldə edib. Ölkəmizdə müəllif hüquqların qorunması beynəlxalq standartlara uyğun olaraq yaradıcılar əsərlərini qorumaq və töhfələrinə görə ədalətli kompensasiya almaq üçün lazımi hüquq bazanı təmin edir. Azərbaycan Respublikasının Müəllif Hüquqları Agentliyi kimi təşkilatlar müəllif hüquqlar qanunlarının həyata keçirilməsində, eqli mülkiyyət hüquqlar haqqında məlumatlılığın artırılmasında və rəqəmsal əsrdə yaradıcıların dəstəklənməkdə mühüm rol oynayıb. Mütləliyin təşviq etmək, yerli müəlliflik dəstəkləmək və eqli mülkiyyət hüquqlarına hörmət etməklə Azərbaycan Kitab və Müəllif Hüququ Günü'nün dəyərlərini dəstəkləməkdə davam edir.

Nurcan SÜLEYMANOVA, "Respublika".

Bakıda QDIƏT-in turizm üzrə təhsil müəssisələrinin ilk görüşü keçirilir

22-23 aprel tarixlərində Bakıda turizm təhsili üzrə əməkdaşlıq, perspektiv və problemlərin müzakirəsi məqsədilə Dövlət Turizm Agentliyi və Qara Dəniz İqtisadi Əməkdaşlıq Təşkilatının birgə təşəbbüsü ilə təşkilata üzv dövlətlərin turizm üzrə təhsil müəssisələrinin 1-ci görüşü keçirilir.

Agentliyin mətbuat xidmətinin verdiyi məlumata görə, görüşdə Azərbaycan, Türkiyə, Ru-

siya, Albaniya, Bolqarıstan, Gürcüstan, Yunanıstan, Moldova, Rumıniya, Serbiya və Ukrayna daxil olmaqla təşkilatın 11 üzv ölkəsindən rəsmi dövlət nümayəndələri və turizm təhsil müəssisələrinin təmsilçiləri, eləcə də BMT-nin Ümumdünya Turizm Təşkilatının nümayəndələri iştirak edib.

Tədbirdə çıxış edən Dövlət Turizm Agentliyinin sədri Fuad Nağıyev QDIƏT çərçivəsində görüşün üzv dövlətlərin turizm təhsili verən ali təhsil müəssisə-

lərinin bilik və təcrübə mübadiləsinin asanlaşdırılması baxımından faydalı olduğunu vurğulayıb.

Qara Dəniz İqtisadi Əməkdaşlıq Təşkilatının (QDIƏT) baş katibi Lazar Komanesku çıxışında görüşün təşkilat çərçivəsində turizm təhsili üzrə ilk beş hadisə olduğunu qeyd edərək tədbirin təşkil edilməsi və Bakıda baş tutmasının Azərbaycanın QDIƏT-in məqsəd və vəzifələrinin həyata keçirilməsinə verdiyi töhfələrin növbəti sübutu olduğunu bildirdi.

Azərbaycan Turizm və Məcəmment Universitetinin rektoru İlham Mədətov ATMU-nun Azərbaycan təhsil sistemində özünəməxsus yərə malik olduğunu, turizm ixtisası üzrə kadr hazırlığını həyata keçirən ilk ixtisaslaşmış dövlət ali təhsil müəssisəsi sayıldığını və son ildə məşğulluğa görə ölkədə top 5 universitet sırasında yer aldığını bildirdi.

Görüş çərçivəsində "Hökumət, akademiya və sənayenin əlaqələndirilməsi: Turizm təhsil-

lində ən yaxşı təcrübələr", "Kurikulum dizaynı: Sabahın ehtiyacları üçün turizm təhsilinin təkmilləşdirilməsi" mövzularında panel diskussiyalar, həmçinin

"Turizm təhsilində keyfiyyət təminatı və akkreditasiya" mövzusunda dəyirmi masa keçirilib.

"Respublika".

Aprelin 23-də görkəmli Azərbaycan Xalq Cümhuriyyəti Ordusunun qurucularından biri Əliağa Şıxlinskiyin anadan olmasının 159-cu ildönümüdür. 1865-ci il aprelin 23-də Yelizavetpol quberniyası, Qazax rayonunun Qazaxlı (indiki Aşağı Salahlı) kəndində dünyaya göz açan Əliağa Şıxlinskiyin atası İsmayıl ağa Əli Qazax oğlu Şıxlinski şə-cərəsi 1537-ci ildən başlayan igid bir nəsle mənsub olub.

Ə.Şıxlinski 1883-cü ildə təhsilini Sankt-Peterburqdakı Mixaylovsk artilleriya məktəbində davam etdirib. Həmin məktəbdə bacarıqlı şagird olmaqla yanaşı, həm də əla suvari və gimnast kimi müvəffəqiyyət qazanıb. Onun müvəffəqiyyətləri diqqətdən kənar qalmayıb, təhsilin başlamasından 7 ay sonra ona unvan zabit rütbəsi verilib. Ə.Şıxlinskiyin müəllimləri məşhur artilleriyaçılar Nil Lvoviç Kirpiçev, Nikolay Vladimiroviç Maiyevski, Aksel Qadolin olub. Öz müəllimlərinin bütün yaxşı xüsusiyyətlərini mənimsəmiş gənc Əliağa, eyni zamanda kütləvi mühazirələr və məruzələrdə iştirak edərək digər hərbi məktəblərin kurslarının da dinləyicisi olub.

1904-1905-ci illərdə başlayan rus-yapon müharibəsində xüsusi fərqləndiyinə görə "Qızıl qılnc" mükafatına layiq görülüb. Hərbi xadim 1908-ci ildə polkovnik, 1912-ci ildə isə artilleriya sənətinin inkişafına verdiyi töhfələrə görə general-mayor rütbəsinə

Artilleriya generalının həyat yolu

layiq görülüb və çar ordusunun aparıcı mütəxəssislərindən birinə çevrilib. 1914-cü il Birinci Dünya müharibəsində dünyanın 30-dan çox dövləti iştirak edirdi. Tarixdə birinci dəfə idi ki, dünyanın bu qədar çox dövləti bir-biri ilə müharibəyə qoşulmuşdu. Müharibədə Rusiyanın paytaxtı olan Peterburqun artilleriya müdafiəsi Əliağa Şıxlinskiyə tapşırılmışdı. Bu, olduqca böyük etimad idi. Ona tapşırılan işin öhdəsindən bacarıqla gələn Əliağa Şıxlinski misilsiz hərbi istedadına görə "artilleriya tanrısı" kimi şöhrət qazanmışdı.

1918-ci il mayın 28-də Azərbaycan Demokratik Respublikasının yaranması ilə əlaqədar Əliağa Şıxlinski vətəninə qayıdır. Həmin ilin dekabrında dövlətin hərbi işi Azərbaycanın iki görkəmli oğluna tapşırılır. Artilleriya general-leytenantı Səməd bəy Mehmandarov Azərbaycanın hərbi naziri, artilleriya general-leytenantı Əliağa Şıxlinski isə hərbi nazirin müavini tə-

nin şahidi, üçünün iştirakçısı olub.

General ölümündən qabaq 1942-ci ildə "Xatirələrim" adlı hərbi memuarında şahidi olduğu dəyərli anları qələmə alıb. Kitabdə Şıxlinskiyin tələbiyləndən tutmuş ordu komandanı kimi şə-rəfli vəzifəyə yüksəldiyi uzun yol təsvir edilib. Bu əsərin gənclərimizin hərbi vətənpərvərlik

tərbiyəsində mühüm rolu vardır. Kitab onun ölümündən doqquz ay sonra 1944-cü ildən may ayında nəşr olunub.

General 1943-cü il avqustun 18-də Bakıda vəfat edib. Ölümündən 5 il öncə vəsiyyət edən hərbi xadimin son xahişi belə olub: "Əgər mən yataqda xəstə qalası olsam, xəstəxanaya göndərin. Xəstəxanada ölsəm, nəşimi evə yox, xəstəxanadan qəbiristanlığa aparın. Qəzətdə elan verməyin. Heç bir ehсан vermə-

linin şahidi, üçünün iştirakçısı olub.

General ölümündən qabaq 1942-ci ildə "Xatirələrim" adlı hərbi memuarında şahidi olduğu dəyərli anları qələmə alıb. Kitabdə Şıxlinskiyin tələbiyləndən tutmuş ordu komandanı kimi şə-rəfli vəzifəyə yüksəldiyi uzun yol təsvir edilib. Bu əsərin gənclərimizin hərbi vətənpərvərlik

linin şahidi, üçünün iştirakçısı olub.

General ölümündən qabaq 1942-ci ildə "Xatirələrim" adlı hərbi memuarında şahidi olduğu dəyərli anları qələmə alıb. Kitabdə Şıxlinskiyin tələbiyləndən tutmuş ordu komandanı kimi şə-rəfli vəzifəyə yüksəldiyi uzun yol təsvir edilib. Bu əsərin gənclərimizin hərbi vətənpərvərlik

linin şahidi, üçünün iştirakçısı olub.

General ölümündən qabaq 1942-ci ildə "Xatirələrim" adlı hərbi memuarında şahidi olduğu dəyərli anları qələmə alıb. Kitabdə Şıxlinskiyin tələbiyləndən tutmuş ordu komandanı kimi şə-rəfli vəzifəyə yüksəldiyi uzun yol təsvir edilib. Bu əsərin gənclərimizin hərbi vətənpərvərlik

linin şahidi, üçünün iştirakçısı olub.

General ölümündən qabaq 1942-ci ildə "Xatirələrim" adlı hərbi memuarında şahidi olduğu dəyərli anları qələmə alıb. Kitabdə Şıxlinskiyin tələbiyləndən tutmuş ordu komandanı kimi şə-rəfli vəzifəyə yüksəldiyi uzun yol təsvir edilib. Bu əsərin gənclərimizin hərbi vətənpərvərlik

linin şahidi, üçünün iştirakçısı olub.

General ölümündən qabaq 1942-ci ildə "Xatirələrim" adlı hərbi memuarında şahidi olduğu dəyərli anları qələmə alıb. Kitabdə Şıxlinskiyin tələbiyləndən tutmuş ordu komandanı kimi şə-rəfli vəzifəyə yüksəldiyi uzun yol təsvir edilib. Bu əsərin gənclərimizin hərbi vətənpərvərlik

linin şahidi, üçünün iştirakçısı olub.

General ölümündən qabaq 1942-ci ildə "Xatirələrim" adlı hərbi memuarında şahidi olduğu dəyərli anları qələmə alıb. Kitabdə Şıxlinskiyin tələbiyləndən tutmuş ordu komandanı kimi şə-rəfli vəzifəyə yüksəldiyi uzun yol təsvir edilib. Bu əsərin gənclərimizin hərbi vətənpərvərlik

linin şahidi, üçünün iştirakçısı olub.

General ölümündən qabaq 1942-ci ildə "Xatirələrim" adlı hərbi memuarında şahidi olduğu dəyərli anları qələmə alıb. Kitabdə Şıxlinskiyin tələbiyləndən tutmuş ordu komandanı kimi şə-rəfli vəzifəyə yüksəldiyi uzun yol təsvir edilib. Bu əsərin gənclərimizin hərbi vətənpərvərlik

linin şahidi, üçünün iştirakçısı olub.

General ölümündən qabaq 1942-ci ildə "Xatirələrim" adlı hərbi memuarında şahidi olduğu dəyərli anları qələmə alıb. Kitabdə Şıxlinskiyin tələbiyləndən tutmuş ordu komandanı kimi şə-rəfli vəzifəyə yüksəldiyi uzun yol təsvir edilib. Bu əsərin gənclərimizin hərbi vətənpərvərlik

linin şahidi, üçünün iştirakçısı olub.

General ölümündən qabaq 1942-ci ildə "Xatirələrim" adlı hərbi memuarında şahidi olduğu dəyərli anları qələmə alıb. Kitabdə Şıxlinskiyin tələbiyləndən tutmuş ordu komandanı kimi şə-rəfli vəzifəyə yüksəldiyi uzun yol təsvir edilib. Bu əsərin gənclərimizin hərbi vətənpərvərlik

linin şahidi, üçünün iştirakçısı olub.

General ölümündən qabaq 1942-ci ildə "Xatirələrim" adlı hərbi memuarında şahidi olduğu dəyərli anları qələmə alıb. Kitabdə Şıxlinskiyin tələbiyləndən tutmuş ordu komandanı kimi şə-rəfli vəzifəyə yüksəldiyi uzun yol təsvir edilib. Bu əsərin gənclərimizin hərbi vətənpərvərlik

linin şahidi, üçünün iştirakçısı olub.

General ölümündən qabaq 1942-ci ildə "Xatirələrim" adlı hərbi memuarında şahidi olduğu dəyərli anları qələmə alıb. Kitabdə Şıxlinskiyin tələbiyləndən tutmuş ordu komandanı kimi şə-rəfli vəzifəyə yüksəldiyi uzun yol təsvir edilib. Bu əsərin gənclərimizin hərbi vətənpərvərlik

linin şahidi, üçünün iştirakçısı olub.

General ölümündən qabaq 1942-ci ildə "Xatirələrim" adlı hərbi memuarında şahidi olduğu dəyərli anları qələmə alıb. Kitabdə Şıxlinskiyin tələbiyləndən tutmuş ordu komandanı kimi şə-rəfli vəzifəyə yüksəldiyi uzun yol təsvir edilib. Bu əsərin gənclərimizin hərbi vətənpərvərlik

linin şahidi, üçünün iştirakçısı olub.

General ölümündən qabaq 1942-ci ildə "Xatirələrim" adlı hərbi memuarında şahidi olduğu dəyərli anları qələmə alıb. Kitabdə Şıxlinskiyin tələbiyləndən tutmuş ordu komandanı kimi şə-rəfli vəzifəyə yüksəldiyi uzun yol təsvir edilib. Bu əsərin gənclərimizin hərbi vətənpərvərlik

linin şahidi, üçünün iştirakçısı olub.

General ölümündən qabaq 1942-ci ildə "Xatirələrim" adlı hərbi memuarında şahidi olduğu dəyərli anları qələmə alıb. Kitabdə Şıxlinskiyin tələbiyləndən tutmuş ordu komandanı kimi şə-rəfli vəzifəyə yüksəldiyi uzun yol təsvir edilib. Bu əsərin gənclərimizin hərbi vətənpərvərlik

linin şahidi, üçünün iştirakçısı olub.

General ölümündən qabaq 1942-ci ildə "Xatirələrim" adlı hərbi memuarında şahidi olduğu dəyərli anları qələmə alıb. Kitabdə Şıxlinskiyin tələbiyləndən tutmuş ordu komandanı kimi şə-rəfli vəzifəyə yüksəldiyi uzun yol təsvir edilib. Bu əsərin gənclərimizin hərbi vətənpərvərlik

linin şahidi, üçünün iştirakçısı olub.

General ölümündən qabaq 1942-ci ildə "Xatirələrim" adlı hərbi memuarında şahidi olduğu dəyərli anları qələmə alıb. Kitabdə Şıxlinskiyin tələbiyləndən tutmuş ordu komandanı kimi şə-rəfli vəzifəyə yüksəldiyi uzun yol təsvir edilib. Bu əsərin gənclərimizin hərbi vətənpərvərlik

linin şahidi, üçünün iştirakçısı olub.

DÜNYA BUGÜN

Xəbərlər

TÜRKİYƏ PREZİDENTİNİN İRAQA SƏFƏRİ ZAMANI 26 SƏNƏD İMZALANIB

Türkiyə prezidenti Rəcəb Tayyib Ərdoğan aprelin 22-də 13 illik fasilədən sonra İraqa rəsmi səfər edib. O, İraqın paytaxtı Bağdadda həmkar Əbdüləziz Camal Rəsəidə görüşüb. "TRT" telekanalının verdiyi xəbərə görə, danışıqlar zamanı Türkiyə ilə İraq arasındakı iktidari əlaqələr, Qəzza zolağındakı əməliyyatlar, regional və global məsələlər, terrorla mübarizə mövzuları müzakirə olunub.

Görüş zamanı Ərdoğan Türkiyənin İraqdan PKK terror təşkilatı ilə mübarizə üzrə gözləntilərinin olduğunu, bu ölkənin hər cür terror dan təminatının vacibliyini vurğulayıb.

Səfər zamanı iki ölkə arasında 26 sənəd imzalanıb. Sənədlər təhlükəsizlik başda olmaqla, enerji, kənd təsərrüfatı, su, səhiyyə, təhsil və digər sahələri əhatə edir.

İraqın sabitliyi üçün rəsmi Bağdadda və Şimali İraq Regional İdarəçiliyi arasında əlaqələr, o cümlədən türkmanların layiq olduğu mövqeyi ilə bağlı söz açan Ərdoğan İsrailin Qəzza zolağındakı əməliyyatını dayandırmaq üçün səylərinin davam etdiyini və müsəlman ölkələrinin bu prosedə birlikdə hərəkət etməli olduğunu diqqətə çatdırıb.

Xəbər verilir ki, Türkiyə prezidenti bir günlük səfəri çərçivəsində Bağdadda baş nazir Məhəmməd Şiə el-Sudani ilə də görüşüb.

GLOBAL HƏRBİ XƏRCLƏR REKORD HƏDDƏ ÇATIB

Dünya üzrə hərbi xərclər tarixdə ən yüksək səviyyəyə çatıb. "Sputnik" informasiya agentliyinin verdiyi xəbərə görə, bu qənaətə Stokholm Sülh Tədqiqatları İnstitutunun (SIRPI) hesabatından gəlmək olar.

Məlumatə əsasən, 2023-cü ildə global hərbi xərclər 2,443 trilyon dollar təşkil edib ki, bu da 2022-ci ilə müqayisədə 6,8 faiz çoxdur.

Verilən xəbərə görə, 2023-cü ildə müdafiəyə ən çox pul xərcləyən ilk on dövlət arasında ABŞ, Çin, Rusiya, Hindistan, Səudiyyə Ərəbistanı, Böyük Britaniya, Almaniya, Fransa, Yaponiya və Ukrayna yer alıblar. Bildirilir ki, ABŞ bu məqsədlə 916 milyard, Çin isə 296 milyard xərcləyib. Bütün global müdafiə xərclərinin təxminən yarısı Vaşinqton və Pekinin payına düşüb.

Ötən il Rusiyanın hərbi xərcləri 2022-ci ilə müqayisədə 24 faiz artaraq 109 milyard dollar təşkil edib. 2014-cü ildən bəri Rusiyanın bu sahədəki xərcləri 57 faiz artıb. Qeyd edilir ki, Ukrayna bu siyahıda səkkizinci yerdə qərarlaşıb. Ölkənin hərbi xərcləri 2023-cü ildə 64,8 milyard dollar təşkil edib.

DONALD TRAMP VƏSAİT ÇATIŞMAZLIĞI İLƏ ÜZLƏŞİB

ABŞ-in keçmiş prezidenti Donald Tramp mart ayında vəkillik xərclərinə 4,9 milyon dollar xərcləyib. Hazırda onun 6,8 milyon dollar qalıb və vəkil xidmətləri üzrə xərcləri ödəmək üçün vəsait çatışmazlığı ilə üzləşə bilər. Bu barədə "Bloomberg" agentliyi onun seçki kampaniyasının maliyyələşdirilməsinə dair hesabatları istinadən xəbər verib.

Agentliyin məlumatına görə, Respublikaların Milli Komitəsi D.Trampın vəkilərlə bağlı hesabatlarını ödəməkdən imtina edib. Hazırda Tramp donatorlardan ianələri qəbul etmək hüququna malik olan "Amerikanı xilas et" siyasi komitəsinin köməyindən faydalanır. Bu ilin yanvar ayında komitə vəkillik xərclərinə təxminən 60 milyon dollar xərcləyib.

Qeyd edək ki, ABŞ qanunların kampaniya komitəsinin keçmiş prezidentin hüquqi xərclərinin birbaşa maliyyələşdirilməsini qadağan edir.

Xatırladaq ki, ABŞ-da Donald Trampa qarşı bir neçə cinayət işi açıqlı. Xüsusilə, keçmiş Amerika lideri və prezidentiyə namizəd ABŞ-in nüvə arsenalı ilə bağlı sənədləri düzgün saxlamamaqda ittiham olunub.

YENİ PANDEMİYAYA SƏBƏB OLA BİLƏCƏK VİRUSUN ADI AÇIQLANIB

Qrip virusu yeni pandemiya səbəb ola bilər. "Report" agentliyinin verdiyi xəbərə görə, bu barədə "The Guardian" qəzeti beynəlxalq araşdırmaya istinadən məlumat yayıb.

Bildirilir ki, araşdırmada dünyanın müxtəlif ölkələrindən 187 alim iştirak edib. Onların 57 faizi qrip virusunun başqa bir ştamına görə yeni pandemiyanın baş verəcəyini qeyd edib. Respondentlərin daha 21 faizi "X Virus"unun bütün dünya üçün təhlükəyə çevriləcəyinə əmindir.

"Qrip hər qış ortaya çıxır. Bu epidemiyanın kiçik pandemiya adlandırmaq olar. Onlara az-çox nəzarət edilir, çünki səbəb olan müxtəlif ştammlar kifayət qədər virulent deyil. Lakin bu, həmişə belə olmayacaq", - deyir Köln Universitetinin tədqiqatçısı Con Salmanton-Qarsiya bildirib.

Eyni zamanda, vurğulan ki, sorğuda iştirak edən alimlərin 15 faizi "Sars-CoV-2"nin yenidən pandemiya səbəb ola biləcəyinə əmindir.

İRAN PREZİDENTİ PAKİSTANDA

İran prezidenti İbrahim Reisi üç günlük rəsmi səfər programı ilə Pakistanın paytaxtı İslamabadda gəlib. "Teleqraf.com"un verdiyi xəbərə görə, Pakistan Xarici İşlər Nazirliyi səfərin aprelin 24-dək davam edəcəyini açıqlayıb.

Məlumatə əsasən, İran prezidentini yüksək səviyyəli nümayəndə heyəti müşayiət edir. Heyətə xarici işlər naziri Hüseyn Əmir Abdu-lahyan və digər kabinet üzvləri də daxildir.

Bildirilir ki, səfərin məqsədi iki ölkə arasında ticarət-iqtisadi əməliyyatların həcmi 10 milyard dollara çatdırmaq, həmçinin regional və qeyri-regional əməkdaşlığı inkişaf etdirməkdir.

Xatırladaq ki, yanvarın 18-də iki ölkə arasında hərbi gərginlik yaşanmışdı. İranın Pakistan ərazisinə qanunsuz hava zərbələrinə cavab olaraq, Pakistan qırıqları bu ölkənin ərazisinə daxil olaraq bir sıra hədəflərə zərbələr endirmişdi. İbrahim Reisinin İslamabadda iktidərə münsibətlərdəki problemləri həll etmək üçün gəldiyi güman edilir.

BRİTANIYADA İKİ NƏFƏR ÇİNƏ CASUSLUQDA İTTİHAM OLUNUR

Böyük Britaniya parlamentində tədqiqatçı kimi çalışan şəxs Çinin xeyrinə casusluqda ittiham olunur. "Politico" nəşrinin verdiyi xəbərə görə, bu barədə Böyük Britaniya Prokurorluğu məlumat yayıb.

Açıqlamaya əsasən, Mühafizəkarlar Partiyasının xarici əlaqələr komitəsinin sədri Alisiya Kirns tərəfindən tədqiqatçı kimi işə götürülən Kristofer Keş digər şəxs Kristofer Berri ilə birlikdə Çinə məlumat sızdırmaqda ittiham olunur.

Bununla yanaşı, ittihamları açıqlayan Prokurorluğun terrorla mübarizə şöbəsinin rəhbəri Nik Prays bildirib ki, komandasına Metropolitan Polisində iki nəfəri casusluq cinayətlərində ittiham etmək səlahiyyəti verib.

Məlumatə əsasən, 32 yaşlı Kristofer Berri və 29 yaşlı Kristofer Keş işi ilə bağlı aprelin 26-da məhkəmə iclası keçiriləcək.

Polisin Terrorla Mübarizə Departamenti-nin rəhbəri Dominik Merfi isə vurğulayıb ki, onlar "çox ciddi iddialar olan son dərəcə mürəkkəb istintaqa" nəzarət ediblər.

ABŞ 11 MİN HƏRBÇİNİN İŞTİRAKI İLƏ FİLİPPİNDƏ TƏLİMLƏRƏ BAŞLAYIB

ABŞ və Filipin Cənubi Çin dənizində gərginliyin artması fonunda ilik "Balkatan 2024" hərbi təlimlərinə başlanıb. Bu barədə "Report" agentliyi məlumat yayıb.

Verilən xəbərə görə, təlim ilk dəfə Filipin ərazi sularından kənar, sahil zolağından təxminən 22 kilometr aralıda keçiriləcək. ABŞ-in Filippində yerləşdirdiyi "SM-6" zenit-raketləri təlimdə istifadə edilməyəcək.

Eyni zamanda, bildirilir ki, təlimlər Filippinin şimalında, Tayvana 300 kilometrəndən az məsafədə yerləşən Kaqayan və Batanes əyalətlərində keçiriləcək.

"Balkatan 2024"ün iştirakçıları həmçinin informasiya müharibəsi taktikası, dəniz təhlükəsizliyi və integrasiya olunmuş hava və raketdən müdafiə üzrə təcrübə keçəcəklər.

Bildirilir ki, mayın 10-dək davam edəcək təlimlərdə 11 minə yaxın amerikalı, 5 minə yaxın filippinli, o cümlədən Avstraliya və Fransa hərbiçiləri iştirak edəcək. Asiya və Avropanın 14 ölkəsi onlara müşahidəçi qismində qoşulacaq.

Hazırladı: Vamiq ABBASOV, "Respublika".

"SMART TECHNOLOGİES SOLUTIONS" QSC-nin 2023-cü il üzrə illik hesabatı MÜHASİBAT BALANSI

Bölmün/maddənin Nəsi	Hesabın Nə-si	Qeydlərə istinad	1/1/2023	1/1/2024
AKTİVLƏR				
Uzunmüddətli aktivlər				
10	Qeyri-maddi aktivlər	101 çıxılısın	12,772.30	7,294.14
		102 üstəgəl 103		
11	Torpaq, tikili və avadanlıqlar	111 çıxılısın	351,608.60	504,436.02
		112 üstəgəl 113		
12	Daşınmaz əmlak investisiyaları	121 çıxılısın	364,380.90	511,730.16
CƏMI UZUNMÜDDƏTLI AKTİVLƏR				
Qısamüddətli aktivlər				
2	Ehtiyatlar	20X çıxılısın	309,390.28	518,943.85
21	Qısamüddətli debitor borclar	21X çıxılısın	191,157.64	1,288,759.35
22	Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri	22X	43,267.39	512,749.25
23	Sair qısamüddətli maliyyə aktivləri	23X çıxılısın	185,673.96	38,270.29
24	Sair qısamüddətli aktivlər	24X	729,489.27	2,358,722.74
CƏMI QISAMÜDDƏTLI AKTİVLƏR				
CƏMI AKTİVLƏR				
KAPİTAL VƏ ÖHDƏLİKLƏR				
Kapital				
30	Ödənilmiş nominal (nizamname) Capital	301 çıxılısın	2,000.00	2,000.00
		302		
31	Xalis mənfəət	31X	473,997.38	1,837,571.11
32	Geri alınmış kapital (səhmlər)	32X		
33	Kapital ehtiyatları	33X		
34	Bölüsdürülməmiş mənfəət (ödənilməmiş zərər)	34X çıxılısın	249,492.53	
CƏMI KAPİTAL				
CƏMI UZUNMÜDDƏTLI ÖHDƏLİKLƏR				
CƏMI ÖHDƏLİKLƏR				
52	Vergi və sair məcburi ödənişlər üzrə öhdəliklər	52X		
53	Qısamüddətli kreditor borclar	53X	277,934.52	796,988.93
54	Sair qısamüddətli öhdəliklər	54X	90,445.74	233,892.86
CƏMI QISAMÜDDƏTLI ÖHDƏLİKLƏR				
CƏMI ÖHDƏLİKLƏR				
CƏMI KAPİTAL VƏ ÖHDƏLİKLƏR				
			1,093,870.17	2,870,452.90

2023-cü il üzrə MƏNFƏƏT VƏ ZƏRƏR HAQQINDA HESABAT (xərclərin funksiyalar üzrə)

Bölmün/maddənin Nəsi	Hesabın Nə-si	Qeydlərə istinad	2023-cü il	
60	Əsas əməliyyat gəliri	601 çıxılısın	7,141,319.11	
		602 çıxılısın		
70	Satışın maya dəyəri	603		
	Ümumi mənfəət		0.00	
61	Sair əməliyyat gəlirləri	611	7,141,319.11	
71	Kommersiya xərcləri	711	4,428,975.10	
72	İnzibati xərclər	721		
73	Sair əməliyyat xərcləri	731		
62 və 74	Fəaliyyətin dayandırılmasından mənfəətlər (zərərlər)	621 çıxılısın		
		741		
Əməliyyat mənfəəti (zərəri)				
63 və 75	Maliyyə mənfəəti (zərəri)	631 çıxılısın	2,712,344.01	
		751		
81	Asılı və birgə müəssisələrin mənfəətlərində (zərərlərində) pay Vergi qoyulmadan əvvəl mənfəət (zərəri)	811	2,712,344.01	
90	Mənfəət vergisi	901 üstəgəl 902	542,4	

Hava necə olacaq?

Proqnoz

23 aprel

Bakı-Sumqayıt-Abşeron

Naxçıvan Muxtar Respublikası

Qarabağ, Şərqi Zəngəzur

Gəncə-Qazax

Balakən-Şəki, Quba-Qusar

Mingəçevir-Şirvan

Lənkəran-Astara

"Azərbaycan Xəzər Dəniz Gəmiçiliyi" Qapalı Səhmdar cəmiyyəti

ASCO-nun struktur idarələrinə tələb olunan Linoleum və onun aksesuarlarının satılmasını məqsədilə

MÜSABİQƏ ELAN EDİR

Müsabiqədə iştirak etmək istəyən şəxslər www.asco.az sahifəsinə daxil olmaqla elanlar bölməsindən əlavə sənədləri və ətraflı məlumat əldə edə bilərlər. Mübarizə üçün son müddət 2024-cü il aprelin 29-u saat 17:00-dəkdir.

Sənədlər Azərbaycan dilində, 2 nüsxədə (əsl və surəti) tərtib olunmalıdır (xarici dildəki tender təklifləri Azərbaycan dilinə tərcümə edilməlidir).

Göstərilən vaxtdan gec təqdim olunan zərflər açılmadan geri qaytarılacaqdır.

Ünvan: Bakı şəhəri, Mikayıl Useynov 2.

Əlaqə telefonu: (012) 404-37-00, daxili: 1263.

Baş redaktor

Hümbət MUSAYEV

Redaksiya ilə əlaqə nömrələri

Qəbul otağı	493-59-08
Katiblik	538-43-41
Siyasət, ictimai problemlər və analitik təhlil redaksiyası	538-55-20
Rəqəmsal inkişaf, iqtisadiyyat və işlahat redaksiyası	434-56-90
Humanitar siyasət redaksiyası	538-25-70
Xəbərlər, ictimai rəy və sosial problemlər redaksiyası	538-01-31
Texniki şöbə	538-61-02
Ümumi şöbə	510-82-52
Reklam və elan xidməti	441-20-23

Redaksiyanın ünvanı

AZ1073, Bakı, Mətbuat prospekti, 529-cu məhəllə, VII mərtəbə.

www.respublika-news.az

respublikaqezeti@mail.ru, resp.paper@gmail.com

Qeydiyyat №7 İndeks 0240 Traj: 4213

"Respublika" qəzetinin kompüter mərkəzində yığılıb sahifələnmiş, "Azərbaycan Nəşriyyatı" MMC-nin mətbəəsində ofset üsulu ilə çap olunmuşdur.

Qəzetin sayına keçid üçün QR kodu telefonunuzla oxudun

Sifariş 905, Satış qiyməti 60 qəpik

Hava hücumundan müdafiə bölmələri ilə döyüş atışlı taktiki təlim

Bu ilin hazırlıq planına uyğun olaraq, hava hücumundan müdafiə bölmələrində döyüş atışlı taktiki təlim keçirilib.

Müdafiə Nazirliyinin mətbuat xidmətindən AZƏRTAC-a verilən məlumata görə, praktiki atışlardan əvvəl şəxsi heyətə təhlükəsizlik qaydaları çatdırılıb, təlimin məqsədi və atışın şərtləri izah olunub.

Təlimdə heyətlər tərəfindən "İqla-S" daşına bilən zenit-raket qurğusunun döyüşə hazır vəziyyətə gətirilməsi, aşkarlanan şerti düşmənin hava hədəflərinin zərərsizləşdirilməsi üzrə tapşırıqlar müvəffəqiyyətlə yerinə yetirilib.

Azərbaycan Ordusunda bölmələrin döyüş hazırlığının və şəxsi heyətin fərdi peşəkarlığının daha da yüksəldilməsi məqsədilə keçirilən təlimlər davam edir.

"EL METAL PLUS" Qapalı Səhmdar Cəmiyyəti Maliyyə Vəziyyəti Haqqında Hesabat 31 dekabr 2023-cü il tarixində bitmiş il üzrə

(Azərbaycan manatı ilə)

	Qeydlər	2023	2022
Aktivlər			
Uzunmüddətli aktivlər			
Torpaq, tikili, avadanlıqlar	4	8 340 304.15	10 891 731.83
Qeyri-maddi aktivlər	5	89 624.34	37 456.27
Torpaq, tikili, avadanlıqlarla bağlı məsrəflərin kapitallaşması	6		
Sair uzunmüddətli maliyyə aktivləri	7		
Sair uzunmüddətli aktivlər	8	8 429 928.49	10 929 188.10
Qısamüddətli aktivlər			
Ehtiyatlar	9	8 714 784.83	5 911 276.15
Debitor borclar	10	374 434.61	0.00
Sair qısamüddətli aktivlər	11	4 217 951.15	1 540 291.41
Pul vəsaitləri və onun ekvivalentləri	12	91 900.38	314 634.86
Cəmi qısamüddətli aktivlər		13 399 070.97	7 766 202.42
Cəmi aktivlər		21 828 999.46	18 695 390.52
Kapital və öhdəliklər			
Kapital			
Ödənilmiş nominal (nizamnamə) kapital	13	2 972 000.00	2 972 000.00
Kapital ehtiyatları			
Bölgələndirilməmiş mənfəət (ödənilməmiş zərər)	14	5 234 162.33	4 358 751.15
Cəmi kapital		8 206 162.33	7 330 751.15
Uzunmüddətli öhdəliklər			
Sair uzunmüddətli öhdəliklər			
Uzunmüddətli faiz yaranan öhdəliklər	15	8 682 546.30	9 368 340.64
Cəmi uzunmüddətli öhdəliklər		8 682 546.30	9 368 340.64
Qısamüddətli öhdəliklər			
Qısamüddətli faiz xərcləri yaranan öhdəliklər			
Vergiləndirilməmiş mənfəət (ödənilməmiş zərər)	16	1 199 024.84	234 859.32
Qısamüddətli kreditör borclar	17	3 741 265.99	1 761 439.41
Sair qısamüddətli öhdəliklər			
Cəmi qısamüddətli öhdəliklər		4 940 290.83	1 996 298.73
Cəmi öhdəliklər		13 622 837.13	11 364 639.37
Cəmi kapital və öhdəliklər		21 828 999.46	18 695 390.52
Qeydlər bu maliyyə hesabatlarının tərkib hissəsidir			

Məcmu Gəlirlər Haqqında Hesabat

31 dekabr 2023-cü il tarixində bitmiş il üzrə

(Azərbaycan manatı ilə)

	Qeydlər	2023	2022
Əsas əməliyyat gəliri	18	54 196 740.74	57 284 430.01
Satışın maya dəyəri		(42 075 261.20)	(49 176 284.15)
Ümumi mənfəət		12 121 479.54	8 108 145.86
Digər əməliyyat gəliri (zərəri)	19	19 103.40	150 463.29
İnzibati xərclər	20	(9 309 713.54)	(2 519 131.18)
Digər xərclər	21	(224 103.55)	(811 662.78)
Maliyyə xərcləri	22	(1 434 687.99)	(1 033 182.84)
Vergiyəmədən əvvəl mənfəət		1 172 077.86	3 894 632.35
Mənfəət vergisi		(117 207.79)	(389 463.23)
Hesabat dövründə xalis mənfəət (zərər)		1 054 870.07	3 505 169.12

MÜSTƏQİL AUDİTORUN HESABATI

"EL METAL PLUS" Qapalı Səhmdar Cəmiyyətinin rəhbərliyinə:

Ray
Biz, "EL METAL PLUS" Qapalı Səhmdar Cəmiyyətinin (bundan sonra Cəmiyyət) 31 dekabr 2023-cü il tarixinə maliyyə vəziyyətinə dair hesabatından, məcmu gəlirlərə dair hesabatından, kapitalda dəyişikliklər hesabından və göstərilən tarixdə başa çatmış il üçün pul vəsaitlərinin hərəkəti haqqında hesabatından, habelə uçot siyasətinin əhəmiyyətli prinsiplərinin qısa təsviri də daxil olmaqla, maliyyə hesabatlarına qeydlərdən ibarət maliyyə hesabatlarının auditini aparmışıq.

Hesab edirik ki, əlavə edilmiş maliyyə hesabatının 31 dekabr 2023-cü il tarixinə maliyyə vəziyyətinə, habelə maliyyə nəticələrinə və göstərilən tarixdə başa çatmış il üçün pul vəsaitlərinin hərəkətinə Beynəlxalq Maliyyə Hesabatları Standartlarına uyğun olaraq bütün əhəmiyyətli aspektlərdə ədalətli şəkildə əks etdirir.

Ray üçün əsaslar

Biz auditin Beynəlxalq audit standartlarına (BAS) uyğun aparmışıq. Bu standartlar üzrə bizim məsuliyyətimiz əlavə olaraq hesabatımızın "Maliyyə hesabatlarının auditini auditorun məsuliyyəti" bölməsində təsvir edilir. Biz Azərbaycan Respublikasındakı maliyyə hesabatlarının auditinə aid olan etik normaların tələblərinə uyğun olaraq Cəmiyyətdən əsaslı dəyişiklik və biz digər etik öhdəliklərimizi bu tələblərə uyğun yerinə yetirmişik. Hesab edirik ki, əldə etdiyimiz audit sübutları rəyimizə əsaslandırmaq üçün yetərli və münaibidir.

Maliyyə hesabatlarına görə rəhbərliyin və Cəmiyyətin idarə edilməsinə məsul şəxslərin məsuliyyəti
Rəhbərlik maliyyə hesabatlarının Beynəlxalq Maliyyə Hesabatları Standartlarına uyğun olaraq hazırlanmasına və düzgün təqdim edilməsinə və rəhbərliyin fikrincə, dələduzluq və ya səhvli nəticəsində əhəmiyyətli təhriflərin olmadığı maliyyə hesabatlarının hazırlanmasına imkan verən zəruri daxili nəzarət sisteminin təşkilinə görə məsuliyyət daşıyır.

Maliyyə hesabatlarının hazırlanması, rəhbərlik Cəmiyyəti təqdim etməyə məsul şəxslərin Cəmiyyətin maliyyə hesabatlarının təqdimatına prosesinə nəzarətə görə məsuliyyət daşıyır.

Maliyyə hesabatlarının auditinə görə auditorun məsuliyyəti
Bizim məqsədimiz maliyyə hesabatlarında bir tam kimi, dələduzluq və ya səhvli nəticəsində, əhəmiyyətli təhriflərin olub-olmadığına dair kifayət qədər əminlik əldə etmək və rəyimizin də daxil olduğu auditor hesabatını təqdim etməkdir. Kafi əminlik əminliyin yüksək səviyyəsidir, lakin o BAS-lara uyğun aparılmış auditin əhəmiyyətli təhrifləri hər bir halda aşkar edəcəyinə zəmanət vermir. Təhriflər dələduzluq və ya səhvli nəticəsində yaranan bilər və ayrılıqda, yaxud məcmu olaraq, istifadəçilərin belə maliyyə hesabatları əsasında qəbul etdikləri iqtisadi qərarlarına təsiretmə ehtimalı olduğu halda əhəmiyyətli hesab edilir.

18 aprel 2024-cü il
"SR Audit Solutions" MMC-nin Direktoru,
Azərbaycan Respublikasının Auditorlar Palatasının üzvü,
Auditor:
Valizadə Səfər Vəli oğlu
Azərbaycan Respublikasının Auditorlar Palatası tərəfindən
29.05.2019-cu il tarixdə verilmiş İCAZƏ №SA/381

REKLAM VƏ ELAN XİDMƏTİ

RESPUBLİKA 441-20-23

ALLAH RƏHMƏT ELƏSİN

Azərbaycan Respublikası Elm və Təhsil Nazirliyi Riyaziyyat və Mexanika İnstitutunun direktoru, AMEA-nın müxbir üzvü Misir Mərdanov və institutun kollektivli fizika-riyaziyyat elmləri doktoru, professor
ƏKBƏR ƏLİYEVİN
vəfatından kədərləndiklərini bildirir və mərhum ailəsinə dərin hüznə başsağlığı verir.

BDU-nun mexanika-riyaziyyat fakültəsinin dekanı, kollektivli fizika-riyaziyyat elmləri doktoru, professor
ƏKBƏR ƏLİYEVİN
vəfatından kədərləndiklərini bildirir və mərhum ailəsinə dərin hüznə başsağlığı verir.

"Azərbaycan Dünyası" Beynəlxalq Əlaqələr Mərkəzinin vitse-prezidenti Sədiyar Cahangir oğlu Sona xanıma, Aytən xanıma, Sevinc xanıma, İlqar müəllimə və Vüqar müəllimə, əzizləri, tanınmış ziyalı, ictimai xadim
VƏLİYƏDDİN İSMAYİLOVUN
vəfatından kədərləndiklərini bildirir və dərin hüznə başsağlığı verir.

"Azərbaycan Dünyası" Beynəlxalq Əlaqələr Mərkəzinin vitse-prezidenti Sədiyar Cahangir oğlu Sona xanıma, Aytən xanıma, Sevinc xanıma, İlqar müəllimə və Vüqar müəllimə, əzizləri, tanınmış ziyalı, ictimai xadim
VƏLİYƏDDİN İSMAYİLOVUN
vəfatından kədərləndiklərini bildirir və dərin hüznə başsağlığı verir.

Elmi-texniki yeniliklər

Universal peyvənd hazırlana bilər

2019-cu ildə başlayan və bir neçə il davam edən COVID-19 pandemiyası elm adamlarını universal peyvənd axtarışına vadar edib. Belə ki, Kaliforniya Universitetinin alimləri tərəfindən bütün viruslara qarşı universal peyvənd yaratmaq üçün strategiya hazırlanıb.

kiçik müdaxilə edən RNT-lərə təsir etməsidir. İlk təcrübələrdə vaksin laboratoriyaya sığınmaq əvəzinə uçuşla sınaqdan keçirilib. Qeyd edək ki, hazırda alimlər sınaqlarını preklirik mərhələsində davam etdirirlər.

İnsanabənzər yeni robot təqdim edilib

Yeni robotun dizaynı daha öncəki "Atlas" modelindən fərqlənir. Bir qədər kiçik ölçüyə sahib olan bu robot kommersiya məqsədlərində istifadə üçün nəzərdə tutulub. "Boston Dynamics"-dən verilən məlumata görə, robot "Hyundai"-in mühəndisləri ilə birgə hazırlanıb və sözügedən şirkətin müəssisələrində test ediləcək.

Qısa video ilə texniki özəllikləri təqdim edilən robot çox böyük mübahisələrə səbəb olub. Belə ki, robotun başını və gövdəsini 180 dərəcə döndərə bilməsi daha çox filmlərdə rastlaşdığımız qatıl robotları xatırladır. Baş yuvarlaq və daha çox insanabənzər bədənə sahib olan "Atlas" elektrik mühərriklərinin dəstəyi ilə daha səssiz, elastik və sürətli bir quruluşa malikdir. Həcmli və ağır görünüşünü itirən və dərisini, sözün əsl mənasında, dəyişən "Atlas", "Appttronik Apollo", "Sanctuary AI Phoenix" və "Tesla Optimus" kimi müasir robotların dizaynını əks etdirir.

"Hyundai" elektromobil bazarında liderlik edir

Qeyd edək ki, ən səmərəli elektromobillər siyahısında liderlik edən 2024 Hyundai Ioniq 6 uzun mənzilli RWD modeli olub. Ən səmərəli elektromobillər siyahısında ilk üç marka və modelər bunlardır: 2024 Hyundai Ioniq 6 uzun mənzilli RWD, 2024 Lucid Air Pure RWD və 2024 Hyundai Ioniq 6 standart diapazonlu RWD. Siyahıda 6 "Hyundai" modeli ilə yanaşı, iki "Kia" modeli də daxil olub. Qeyd edək ki, ilin birinci rübündə şirkətin 18500-dən çox elektrikli avtomobili satılıb.

Kosmik Günəş elektrostansiyasının prototipi hazırlanıb

Şirkətdən verilən məlumata görə, elektrostansiya 1600 metrlik enə sahib Günəş paneləri ilə güzgüləri birləşdirəcək. Onun Yer kürəsi səthindən 30000 kilometr yüksəklikdə quraşdırılması planlaşdırılır. Mütəxəssislərin hesablamalarına əsasən sözügedən kosmik Günəş elektrostansiyasının inşası üçün çoxlu sayda raket uçuş missiyası və inşaat prosesində iştirak edəcək robotlar lazım olacaq.

Bununla yanaşı, elektrik enerjisinin daimi şəkildə təmin olunması üçün elektrostansiya mütəmadi olaraq Günəşə tərəf istiqamətləndirilməlidir. Yerinə yetirilməsi lazım olan digər vacib məqam isə ondan ibarətdir ki, mütəxəssislər ictimaiyyəti kosmosdan Yer kürəsinə ötürülən şüaların təhlükəsiz olduğuna əmin etməlidirlər.

"Hyundai" şirkətinə məxsus olan və robototexnika sahəsində fəaliyyət göstərən "Boston Dynamics" şirkəti insanabənzər "Atlas" robotu layihəsi ilə vaxtaşırı təqdim edib. Maraqlısı odur ki, yeni robot da "Atlas" adlandırılıb.

Yeni robotun dizaynı daha öncəki "Atlas" modelindən fərqlənir. Bir qədər kiçik ölçüyə sahib olan bu robot kommersiya məqsədlərində istifadə üçün nəzərdə tutulub. "Boston Dynamics"-dən verilən məlumata görə, robot "Hyundai"-in mühəndisləri ilə birgə hazırlanıb və sözügedən şirkətin müəssisələrində test ediləcək.

Qısa video ilə texniki özəllikləri təqdim edilən robot çox böyük mübahisələrə səbəb olub. Belə ki, robotun başını və gövdəsini 180 dərəcə döndərə bilməsi daha çox filmlərdə rastlaşdığımız qatıl robotları xatırladır. Baş yuvarlaq və daha çox insanabənzər bədənə sahib olan "Atlas" elektrik mühərriklərinin dəstəyi ilə daha səssiz, elastik və sürətli bir quruluşa malikdir. Həcmli və ağır görünüşünü itirən və dərisini, sözün əsl mənasında, dəyişən "Atlas", "Appttronik Apollo", "Sanctuary AI Phoenix" və "Tesla Optimus" kimi müasir robotların dizaynını əks etdirir.

ABŞ ENERJİ DEPARTAMENTİNİN HESABLAMALARINA GÖRƏ, "HYUNDAI" ELEKTROMOBİL BAZARINDA LİDERLİYİ AĞA KEÇİRİB. ŞİRKƏTİN İSTİHSAL ETDİYİ ELEKTROMOBİLLƏR İNANILMAZ NƏTİCƏ GÖSTƏRƏRƏK ƏN SƏMƏRƏLİ AVTOMOBİLLƏR ADINI ALIB.

"Hyundai" ən səmərəli yanacaq sərfiyyatına malik olan ən elektrikli avtomobildən altısına sahibdir.

Qeyd edək ki, ən səmərəli elektromobillər siyahısında liderlik edən 2024 Hyundai Ioniq 6 uzun mənzilli RWD modeli olub. Ən səmərəli elektromobillər siyahısında ilk üç marka və modelər bunlardır: 2024 Hyundai Ioniq 6 uzun mənzilli RWD, 2024 Lucid Air Pure RWD və 2024 Hyundai Ioniq 6 standart diapazonlu RWD. Siyahıda 6 "Hyundai" modeli ilə yanaşı, iki "Kia" modeli də daxil olub. Qeyd edək ki, ilin birinci rübündə şirkətin 18500-dən çox elektrikli avtomobili satılıb.

"Space Solar" şirkəti 2030-cu ilə qədər Günəş elektrostansiyası vasitəsilə milyonlarla evi elektrik enerjisi ilə təmin etməyi hədəfləyib. Belə ki, şirkətin mühəndisləri tərəfindən kosmosda yerləşdirilmək üçün "CASSIOPEIA" adlı Günəş elektrostansiyasının kiçik ölçülü prototipi hazırlanıb.

Şirkətdən verilən məlumata görə, elektrostansiya 1600 metrlik enə sahib Günəş paneləri ilə güzgüləri birləşdirəcək. Onun Yer kürəsi səthindən 30000 kilometr yüksəklikdə quraşdırılması planlaşdırılır. Mütəxəssislərin hesablamalarına əsasən sözügedən kosmik Günəş elektrostansiyasının inşası üçün çoxlu sayda raket uçuş missiyası və inşaat prosesində iştirak edəcək robotlar lazım olacaq.

Bununla yanaşı, elektrik enerjisinin daimi şəkildə təmin olunması üçün elektrostansiya mütəmadi olaraq Günəşə tərəf istiqamətləndirilməlidir. Yerinə yetirilməsi lazım olan digər vacib məqam isə ondan ibarətdir ki, mütəxəssislər ictimaiyyəti kosmosdan Yer kürəsinə ötürülən şüaların təhlükəsiz olduğuna əmin etməlidirlər.

Hazırladı: Elenora HƏSƏNOVA, "Respublika".